

ကရုဉ်နံဉ်

အတၢ်စံဉ်ယဲၤလၢပျၤ

ကျိဉ်တၢ်ရၢလီၤလံာ်လံာ်တၢ်မၤကရုဉ်
Drum Publication Group

ကရုန်နံအတၢ်စံးယဲၤလၢပျၤ
Karenni Folklore (Karen Version)

Drum Publication Group
P.O Box 66
Kanchanaburi 71000
Thailand

drum@drumpublications.org
www.drumpublications.org

လၢနီၤ, ၂၇၄၈ နံၣ်
November, 2009

ISBN 978-616-7225-07-4

တၢ်တဲခိၣ်တီ

မုၢ်ယုၢ်တၢ်အနံၤန့ၣ်ပှၤပိၣ်မုၢ်တဖၣ်လုၣ်ထံတသ့	၁
ဆိၣ်လုၣ်န့ၣ်ကစၢ်	၄
က့ထိဘိ မ့တမ့ၢ် တခူၣ်တၢ်အမူး	၆
ဖိၣ်ယဲဖိခူဝဲၣ်စူ	၉
ကျိၣ်ခိၣ်စ့	၁၁
ဖိဒီး	၁၃
စၢပဲ	၁၆
မုၢ်ယါမုၢ်ဖိၣ်ရှူနီၢ်မိၢ်	၁၈
ပှၤန့ၣ်ပှၤယိၤသီးအံး	၂၀
ဝဲၣ်မုၢ်	၂၁
သဝီပွၢ်စိခိၣ်	၂၂
ထိၣ်သဘၣ်အနီၣ်လဲၣ်အဂ့ၢ်	၂၃
ဘၣ်မနုၤကယါ(နံ)မုၢ်ဖိတဖၣ်ဘၣ်ကွီၤထီၣ်ထးကွီၤကိၣ်လဲၣ်	၂၅
ပှၤကညီအတၢ်ဟဲလီၤစၢၤတဆိဘၣ်တဆိ	၂၈
ပှၤကညီအတၢ်အိၣ်မူခံပတီၢ်တပတီၢ်	၄၁
ပှၤကညီအတၢ်ဟဲလီၤစၢၤသၢပတီၢ်တပတီၢ်	၄၆
လွံၢ်ပတီၢ်တပတီၢ် (ပှၤကလုၣ်တဖၣ်အပၢ်)	၄၉

တၢ်ကတိၤလၢညါ

မ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤပထံၣ်ဘၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ဒီဘၣ်အပူၤတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ပှၤတဝၢအတၢ်ကရၢကရိတဖၣ်, ဒီးဒ်န့ၣ်အသိးလၢကီၢ်ပယီၤအပူၤဒီးကီၢ်ပယီၤ-ကီၢ်ကိၣ်တဲၣ်ကီၢ်ဆၢတၢ်လီၢ်ကဝီၤတဖၣ်စ့ၢ်ကီးတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်ပှၤတဝၢအတၢ်ကရၢကရိတဖၣ်အါမးလၢကီၢ်ပယီၤကလုာ်န့ၣ်တဖၣ်အဘၢၣ်စၢၤန့ၣ်လီၤ. ဒ်ကညီဖိလၢပျၢၤတဖၣ်အတၢ်အိၣ်မူအိၣ်ဂဲၤ, အတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးဒီးတၢ်ဖဲးအိၣ်မၤအိၣ်တဖၣ်လၢပနၢ်ဟူဘၣ်လၢသ့ၣ်ကုသးပှၤတဖၣ်အအိၣ်အသိး, ကလုာ်န့ၣ်အဂၤလၢကီၢ်ပယီၤအပူၤတဖၣ်စ့ၢ်ကီးမ့ၢ်တၢ်ဒ်န့ၣ်အသိးလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ဒီဖျိလၢပှၤသ့ၣ်ကုသးပှၤလၢပျၢၤတဖၣ်တအိၣ်ဒီးတၢ်မၤနီၣ်မၤယါအလၢအပွဲၤအယိ, တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢပနၢ်ဟူဘၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဒ်တၢ်တဲမုၢ်နၢ်အသိးလီၤ. တၢ်ယဲၤပူၤတဖၣ်အံၤကလီၤကံၢ်ဘၣ်ပှၤလၢတၢ်တဲမုၢ်နၢ်ဘၣ်ဆၣ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤမ့ၢ်ပှၤသ့ၣ်ကုသးပှၤလၢပျၢၤတဖၣ်အတၢ်လဲၤဒီဖျိနီၢ်နီၢ်လၢအလဲၤဒီဖျိဘၣ်တ့ၢ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

ကျိၣ်တၢ်ရၤလီၤလံာ်လဲၢ်တၢ်မၤကရူၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်တိာ်ဟ်လၢကထးထီၣ်ရၤလီၤဘၣ်ယးကီၢ်ပယီၤကလုာ်န့ၣ်တဖၣ်အတၢ်ဆဲးတၢ်လၢဒီးလုာ်လၢထူသနူတဖၣ်အံၤလၢတၢ်အဲၣ်ဒီးမၤဖျါထီၣ်က့ၤကလုာ်န့ၣ်တဖၣ်အတၢ်ဆဲးတၢ်လၢဒီးလုာ်လၢထူသနူတဖၣ်လီၤ. တကးဒ်ဘၣ်, မ့ၢ်ဒ်သိးကလုာ်န့ၣ်အဂၤလၢကီၢ်ပယီၤအပူၤတဖၣ်အပှၤတဝၢကဒဲကဒဲအပူၤကသ့ၣ်ညါနၢ်ပၢ်ဘၣ်ဝဲကလုာ်န့ၣ်တဖၣ်အတၢ်ဆဲးတၢ်လၢဒီးလုာ်လၢထူသနူတဖၣ်ဒီးပှၤတဂၤဒီးတဂၤကသ့ၣ်ထီၣ်ဘၣ်တၢ်ရဲလိာ်မုၢ်လိာ်လၢအနီၢ်ကစၢ်ပှၤတဝၢအပူၤစ့ၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ. နံၣ်လၢအပူၤကွံာ်တဖၣ်အပူၤ, ကျိၣ်တၢ်ရၤလီၤလံာ်လဲၢ်တၢ်မၤကရူၢ်ထးထီၣ်ရၤလီၤဘၣ်တ့ၢ်လံာ်တၢ်ကျိၤလၢအဘၣ်ယးဒီးကညီကလုာ်န့ၣ်အတၢ်ဆဲးတၢ်လၢ, လုာ်လၢထူသနူ, ကညီအတၢ်ယဲၤပူၤလၢပျၢၤတဖၣ်ဒီးတၢ်စံၣ်ယဲၤတဲယဲၤလၢပျၢၤတဖၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယိ, ဒ်ကျိၣ်တၢ်ရၤလီၤလံာ်လဲၢ်တၢ်မၤကရူၢ်အတၢ်တိာ်အိၣ်ဟ်တ့ၢ်လံာ်ယံာ်လၢကထးထီၣ်ရၤလီၤဘၣ်ဝဲဒၣ်ကလုာ်န့ၣ်အဂၤလၢကီၢ်ပယီၤပူၤတဖၣ်အလုာ်လၢထူသနူ, တၢ်ဆဲးတၢ်လၢ, တၢ်ယဲၤပူၤလၢပျၢၤဒီးတၢ်စံၣ်ယဲၤတဲယဲၤလၢပျၢၤတဖၣ်အသိး, တဘျီအံၤမ့ၢ်လၢတၢ်ခွဲးဂ့ၤယာ်ဘၣ်တုၤအိၣ်ပှၤအယိပရဲၣ်ကျဲၤဒီးထးထီၣ်ဘၣ်လံာ်အီၤန့ၣ်လီၤ.

ပျာကလုာ်တကလုာ်ဒီးတကလုာ်အလုာ်လုာ်ထူသနူဒီးတံဆဲးတံလၢတဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်တံ
လၢအလီၤယူးယီၣ်ဟံကဲ, အခီပညီဒိၣ်ယီၣ်ဒီးအတက့ၢ်လဲၣ်ဝဲဒိၣ်မးအယီ, တံဂ့ၢ်
တံကျိၤလၢပယုထၢဖျိၣ်န့ၢ်အီၤဒီးပထးထီၣ်ရၤလီၤတဖၣ်ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်တံလီၤတူၢ်လီၤ
ကံးဒီးတံကမ့ၢ်ကမၣ်တဖၣ်ကအိၣ်ဝဲလီၤ. တံသ့ၣ်တဖၣ်အံၤမ့ၢ်အိၣ်ဘၣ်ဖးန့ၣ်, ပ
ကဘိၣ်ဘၣ်မၤဂ့ၢ်ထီၣ်က့ၤအီၤဒီးအလီၤအိၣ်ဝဲအသိးလၢခါဆူညါတံထးထီၣ်ရၤလီၤအ
ပူၤလီၤ. ခါဆူညါပမုၢ်လၢစ့ၢ်ကိးလၢပကမၤသကိးဘၣ်တံဒီးကရၣ်န့ၣ်ပျာတဝါဖိတ
ဖၣ်တုၤလီၤတီၤလီၤန့ၣ်လီၤ.

လံာ်ဖိတဘၣ်အံၤကကဲထီၣ်အဂီၢ်ကျိၣ်တံရၤလီၤလံာ်လဲၣ်တံမၤကရၣ်အပျာမၤသကိး
တံတဖၣ်ဂ့ၢ်ကျဲးစးဝဲသပျာပျာလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ခီဖျိလၢတံဆဲးကျိးဆဲးကျါကီခဲအဖိခိၣ်
ပတမၤန့ၢ်ဘၣ်ကရၣ်န့ၣ်ပျာတဝါတဖၣ်အတံတိစၤမၤစၤတဖၣ်ဒ်ပတိာ်ဟံတုၢ်အသိး
ဘၣ်. လၢတံန့ၢ်အယီ, ပယုထၢဖျိၣ်က့ၤပျာကရၣ်န့ၣ်ဖိလုာ်လုာ်ထူသနူဘၣ်ယးတံစံၣ်
ယဲၤတဲယဲၤလၢပျာၤလၢတံဟံကီၤယာ်တနီၤလၢလံာ်ရိးဒီးပူၤတနီၤန့ၣ်ဘၣ်တံ
ကွဲးအီၤလၢပျာကရၣ်န့ၣ်ဖိလၢအအိၣ်လၢကရၣ်န့ၣ်တံလီၤဟံၣ်ကဝီၤတနီၤအပူၤလီၤ.
ပစံးဘျူးဘၣ်အဝဲသ့ၣ်ဒိၣ်မးလၢသးအိၣ်မၤစၤပျာဒ်သိးလံာ်ဖိတဘၣ်အံၤကကဲထီၣ်
လိာ်ထီၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

ခါဆူညါပမုၢ်လၢစ့ၢ်ကိးလၢပကထးထီၣ်ရၤလီၤဘၣ်ယးကလုာ်န့ၣ်အဂၤတဖၣ်အတံ
ဆဲးတံလၢဒီးလုာ်လုာ်ထူသနူလၢတံတထးရၤလီၤဘၣ်ဒံးအီၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢခံက
တံၢ်, ကျိၣ်တံရၤလီၤလံာ်လဲၣ်တံမၤကရၣ်မုၢ်လၢလံာ်တဘၣ်အံၤကကဲဘျူးဝဲလၢ
ပျာလၢအယုသ့ၣ်ညါတံတဖၣ်, လၢတံသိၣ်လိကိာ်တဖၣ်အပူၤဒီးပျာလၢအဖးဘၣ်လံာ်
တဘၣ်အံၤကိးဂၤဒဲးန့ၣ်လီၤ.

ကျိၣ်တံရၤလီၤလံာ်လဲၣ်တံမၤကရၣ်ကမံးတံာ်
လၢနီၣ်ဝဲဘၣ်, ၂၀၀၉ နံၣ်

မုၢ်ယူၢ်တၢ်အနံၤန့ၣ် ပှၤပိၣ်မုၢ်တဖၣ်လုၢ်ထံတသ့

ပှၤကယါ(နီ)ကလုာ်တဖၣ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးအလုၢ်အလၢ်တမံၤလၢဖဲမုၢ်ယူၢ်တၢ်အနံၤန့ၣ်ပှၤပိၣ်မုၢ်တဖၣ်တလုၢ်ထံတဘၣ်. ဘၣ်ယးတၢ်အလုၢ်အလၢ်တခါအံၤဟဲကဲထီၣ်အသးဒ်အံၤ-တၢ်စံးဝဲဒၣ်လၢပျၢၤန့ၣ်ပှၤကယါ(နီ)ဟံၣ်ဖိယိဖိအိၣ်တန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်တနံၤအမိၢ်န့ၣ်မၤလိာ်တွံၢ်အဖိမုၢ်ဖိဒ်အံၤ, “ဖိမုၢ်စၢ, ခုၣ်တံၢ်ဝါလၢသပၤပူၤန့ၣ်ဟ်လၢသပၤအခံးဒီးခုၣ်တံၢ်ဂီၤန့ၣ်ဟ်အီၤလၢသပၤအခိၣ်ဒီးဖိမံၤယာ်အီၤ....ယကလဲၤတၢ်ချၢတယံာ်ဘၣ်ယကဟဲက့ၤ” လီၤ. အဝဲမၤလိာ်တွံၢ်အဖိမုၢ်ဖိဝံၤလဲၤဆူတၢ်ချၢလီၤ. သန့က့ၤအဖိမုၢ်တခီၣ်န့ၣ်ပၢ်ကမၣ်ဝဲတၢ်လၢအမိၢ်မၤလိာ်တွံၢ်အီၤအယိအဝဲဆိကမိၣ်အမိၢ်မၤလိာ်တွံၢ်အီၤလၢ, “ဟ်နပုၤအမိၢ်ပှၤအဖိခိၣ်တခီၣ်လၢသပၤအခံးဒီးအခိၣ်န့ၣ်ဟ်အီၤလၢသပၤအဖိခိၣ်တကပၤဒီးဖိမံၤယာ်အီၤ” လီၤ. အယိအဝဲမၤသံကွံာ်ဝဲအပုၤဒုခါဖိဝံၤဟ်ဝဲအမိၢ်ပှၤအဖိခိၣ်တကပၤလၢသပၤအခံးဒီးအခိၣ်န့ၣ်ဟ်ဝဲလၢအဖိခိၣ်ဒီးဟၢမံၤယာ်ဝဲလီၤ. ဖဲအမိၢ်ဟဲက့ၤတုၤလၢဟံၣ်န့ၣ်တထံၣ်အဖိခါဖိအယိသံကွၢ်အဖိမုၢ်, ဖဲန့ၣ်

အမိမုၢ်စံးဆၢအီၤ, “ဒုဖိအိၣ်ခူသ့ၣ်လၢသပၤပူၤ” လီၤ. အမိၤလဲၤကွၢ်လီၤလၢသပၤပူၤ အပူၤဒီးသ့ၣ်ညါဝဲဒၣ်လၢအမိမုၢ်မၤသံကွၢ်အမိမုၢ်ခါလံတၢ်အသးဟဲဒိၣ်ထီၣ်အမိမုၢ် ဒိၣ်မးဒီးဒိတီၢ်ဝဲအမိမုၢ်ဝံၤနီၤဟးကွၢ်ဝဲလၢဟံၣ်အယိအမိမုၢ်စံၣ်လီၤဟးကွၢ်လၢဟံၣ် ဒီးဟီၣ်ဒီးယၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲအမိမုၢ်လဲၤတုၤလၢကျဲမုၢ်အခိၣ်ထိးန့ၣ်တိၣ်နီၣ်လိာ်အသးဒီး အပၢ်လီၤ. ဖဲအပၢ်သံကွၢ်အမိမုၢ်လၢတၢ်မၤအသးတဖၣ်န့ၣ်အမိမုၢ်တဲဘၣ်အီၤလၢအ မိၢ်ဒိတီၢ်အီၤအယိအဝဲဟးထီၣ်ကွၢ်လၢဟံၣ်လီၤ.

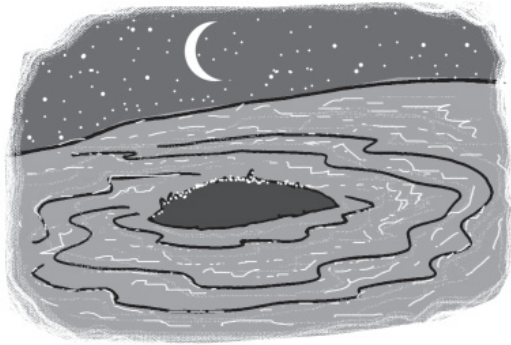
ထဲန့ၣ်တၢ်အိၣ်, အပၢ်ဟဲက့ၤကိးကဒါက့ၤအမိမုၢ်ဆူဟံၣ်လီၤ. ဖဲဟဲက့ၤတုၤအခါအမိၢ် တဲဘၣ်က့ၤအပၢ်လၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤစီဖုကလုအယိအပၢ်စ့ၢ်ကိးသးဒိၣ်ထီၣ်တၢ်ဒိၣ်ဒိၣ် ကလဲၣ်ဒီးဒိဝဲတီၢ်ဝဲအမိမုၢ်ဝံၤနီၤဟးလီၤကွၢ်အီၤလၢဟံၣ်ပူၤကဒီးအယိအမိမုၢ်န့ၣ်စံၣ် လီၤကွၢ်လၢဟံၣ်ဒီးဟးပိာ်ကျဲအခိၣ်တၢ်လီၤဖဲကတုၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲအမိမုၢ်လဲၤလၢကျဲ န့ၣ်ဘၣ်တိၣ်လိာ်အသးဒီးအဖံလီၤ. အဝဲလီၤအဖံလၢအမိၢ်ပၢ်ဒိတီၢ်အီၤဒီးနီၤဟးလီၤကွၢ် အီၤလၢဟံၣ်အယိအဖံန့ၣ်ဟဲက့ၤကိးက့ၤဝဲအလံၤမုၢ်ဆူဟံၣ်လီၤ. ဖဲဟဲက့ၤတုၤန့ၣ်အ ဖံသ့ၣ်ညါဘၣ်တၢ်ကဲထီၣ်သးနီၢ်နီၢ်အယိအဖံသန့က့ၤဒိတီၢ်အလံၤမုၢ်ဖိဒီးနီၤဟးထီၣ် ကွၢ်ဝဲလၢဟံၣ်လီၤ.

ပိာ်မုၢ်ဖိအံၤလဲၤပိာ်ထီၣ်ကျဲဒိတဘိတပယုာ်ဃီဒီးလဲၤတုၤလီၤဝဲဒၣ်ဆူပုၢ်ဒိၣ်ယိာ်အပူၤ လီၤ. အမိၢ်အပၢ်ဒီးအဖံတဖၣ်အသးဟဲဒိၣ်ထီၣ်ပိာ်မုၢ်ဖိတဂၤအံၤဒိၣ်ဒိၣ်ကလဲၣ်အယိ ဟးလူၤယုဝဲဒၣ်လၢကဒိတီၢ်ကဒီးဝဲလီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယိအမိမုၢ်န့ၣ်ဘၣ်လဲၤဃုာ်ထီၣ် အိၣ်ခူသ့ၣ်ဝဲဒၣ်လၢသ့ၣ်ခံန့ၣ်လီၤ. အမိၢ်အပၢ်ဒီးအဖံတဖၣ်သ့ၣ်ညါချူးဝဲဒၣ်လၢအမိ မုၢ်ဃုာ်ထီၣ်အိၣ်ခူသ့ၣ်လၢသ့ၣ်ခံအယိကူၢ်လီၤကံၢ်ကွၢ်ဝဲသ့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်အခါပိာ်မုၢ်ဖိ တဂၤန့ၣ်ထုကဖၣ်သၣ်ကမဲၤဝဲဒၣ်လၢ သ့ၣ်သုတကၢ်လီၤကွၢ်တဂ့ၤ အယိသ့ၣ်တကၢ် လီၤကွၢ်စ့ၢ်ကိးဘၣ်.

တယံာ်တမိၢ်, လိကတၢ်တဘျီဟဲယုာ်စိာ်ကွၢ်ပိာ်မုၢ်ဖိအံၤဒီးလဲၤဟံၣ်ဝဲလၢမုၢ်အဘိအ မုၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲမုၢ်အမုၢ်ဃါသံကွၢ်ပိာ်မုၢ်ဖိအံၤလၢတၢ်မၤအသးခဲလၢာ်န့ၣ်ပိာ်မုၢ်ဖိတဂၤ အံၤတဲဘၣ်ဝဲမုၢ်လၢအဝဲတကြးတဘၣ်ဒီးပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိတဖၣ်အယိအဝဲတအဲၣ်ဒီးအိၣ်

တပုဂ္ဂိုလ်တို့ပုဂ္ဂိုလ်တို့တဖန်လောကတော်။ နိမိတ်နှင့်သံကွပ်ပိတ်မည်မိလိမ္မိအကအဇာ
ဒီးအိတ်သကိးဒီးလိအဘိမုဗ္ဗိနီလီ။ ဖုတ်သံကွပ်ပိတ်မည်မိအံၤနီဒီးပိတ်မည်မိဟိတ်
ပုးဝဲဒ်မုဗ္ဗိလီ။ ဖုတ်မုဗ္ဗိသံကွပ်အိလောမုဗ္ဗိအဝဲအဲဒီးအိတ်သကိးဒီးမုဗ္ဗိအခါပိတ်မည်မိ
အံၤအမဲၣ်ပုၤဒီးတံၢ်နီၤကမ္မံလီ။ အယိမုဗ္ဗိပျဲအိတ်ပိတ်မည်မိတဂၤနီဒီးအိလီ။ စး
ထီၣ်ဖုတ်လံၤလံၤဖုတ်ယုတ်တံၢ်နီၤလောတံၢ်သုၣ်နီၣ်ထီၣ်ကုၤတံၢ်သုၣ်အုးသးအုးအ
ပနီၣ်အဂီၢ်ပုၤပိတ်မည်တဖန်တလုၣ်ထံဘၣ်နီၣ်လီ။

ဆိပ်လွန်ရှင်ကစာ

ဘဝ သးဆိပ်လွန်ရှင်ကစာနှင့်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ဖိတ်တဖန်တဲလဲလဲအံလီ။ နမ့်
ကွာလာလွန်ကီဝှံ၊ လာမုန့်တကပလီလီနုနုကထံဘဝကစာတဖျာလီအ
ထီနုကစာအဂုအဂတဖန်လီ။ ကစာအဝဲနုမုဆိပ်လွန်ရှင်ကစာလီ။ ယီအ
ကျိန်နုကိးဝဲလဲလွန်နးဖး၊ အခိပညီလပယီကျိန်နုမုဝဲ “နတ်သမီးတောင်”(က
စာမုယါမု) လီ။ ယုဘိအကျိန်နုကိးဝဲကစာတဖျာနုလီ “ဆိပ်လွန်ရှင်က
စာ” ဒီးအခိပညီလပယီကျိန်နုမုဝဲ “စွန်တောင်ကြီး (လံကစာဒိန်)” နုလီ။
ဖဲထံလုဘာကွံဟိန်ခိန်ဒိဘုအခါကစာအံယျထီလဲထီခိန်နုသီးလံတဘု
အယိဘဝတကိးအီလဲလံကစာဒိန်နုလီ။ ဆိပ်လွန်ရှင်ကစာအံပိုပိုဒီးဒီးအ
ကစာအိဝဲအသီးတမုတဘိသုတဖန်လဲအမုမိဟဲထူ၊ တကီထူတဖန်ဟဲ
ထီဝဲနုလီ။ ပုထံစွန်ကိးကသုခိန်လီဒီးကသုအုတဖန်နုလီ။ ပုယုဘိ
ဖိတ်တဖန်နုမုလဲထီကစာဝဲနုလဲဟးတလီခံနီစိတဘုဘဝ၊ အဝဲသုဘဝ
ဟးတလီခံလဲဝဲပိတဖန်အပူနုလီ။ ဖဲလဲအုဖျာဒီးလဲအီကား ၁၉၄၂ နံနု

ယပဉ်တဖဉ်ဟဲနုလီဆူကရုဏ်နံကီဝဲဉ်သဝီတဖဉ်အပူဒီးမၤအၤမၤနးတၢ်အခါ
ပှၤယုဘီဉ်ဖိတဖဉ်တဲဝဲဉ်လၢအဝဲသ့ဉ်န့ၢ်ဟူဘဉ်ဝဲမိၤအကလုာ်ဟဲသီဉ်ထီဉ်လၢကစၢ်
အံၤအလီၤဒ်တၢ်ဟ့ၣ်ပလီၢ်အဝဲသ့ဉ်အသိးန့ဉ်လီၤ. လၢကစၢ်အံၤအဒိခိဉ်န့ဉ်အိဉ်ဒီး
တၢ်လဉ်လီၤဆိတကလုာ်လီၤ. ပှၤယုဘီဉ်ဖိသ့ဉ်တဖဉ်န့ဝဲဉ်လၢတၢ်လဉ်လီၤဆိတ
ကလုာ်အံၤကူစါယါဘျဲဝဲဉ်တၢ်ဆါအကလုာ်ကလုာ်သ့ဝဲဒီးမၤလီၤမၤကွံာ်ဝဲတၢ်ဆါ
တဘျီယီန့ဉ်လီၤ.

ကုထိဘိ မုတမုာ် တရုဏ်တၢ်အမူး

လုာ် လၢတၢ်တဲသံသံလၢအဘၣ်ဃးဒီးကုထိဘိ မုတမုာ် တရုဏ်တၢ်အမူးသ့ၣ် တဖၣ်ဗွဲတၢ်လၢအလီၤသးစဲဒ်မးလီၤ. တၢ်တဲဒ်, လၢပုဂ္ဂိုလ်န့ၣ်ပှၤကယါဖိမိၢ်ပၢ်ဖဲ အစၢၤအသ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်ဆိးဝဲလၢကစၢ်ဖးထီတဖျၢၣ်အဒိခိၣ်လၢအအိၣ်လၢမူဖျၢၣ်အ ဂၤတဖျၢၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. တနံၣ်တဘျီအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်ပိာ်ဆၢထၢၣ်ဝဲတၢ်အထူၣ်သ့ၣ် တဖၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်အခိၣ်အနီၤဒီးမိၢ်ပၢ်ဖဲလၢအစူးကွံာ်လံအသးတဖၣ်အဂီၢ်ဒီးမၤဝဲ တၢ်လုာ်ထီၣ်ပၢ်ထီၣ်မူးဝဲတဖၣ်ဒီးဘျီထီၣ်ဘၢထီၣ်သကိးဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်က ပိာ်ဆၢထၢၣ်ဝဲတၢ်အထူၣ်တဖၣ်လၢကမၤတၢ်လုာ်ထီၣ်ပၢ်ထီၣ်မူးဝဲဒ်သိးအံၤတဖၣ် န့ၣ်အဝဲသ့ၣ်ဘၣ်ဃုထၢလီၤဆီန့ၣ်ဝဲဒ်သ့ၣ်ထူၣ်တကလုာ်လၢအကိးဝဲလၢဖိၣ်ဖဲအ ထူၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ကျိန့ၣ်ဝဲသ့ၣ်တထူၣ်ဒီးပာ်ဝဲဒ်သ့ၣ်အမိၢ်အသိးဒီး, ဘၣ် ကျိကဒီးဝဲလၢခံတထူၣ်ဒီးပိာ်ဆၢထၢၣ်ဝဲဒ်အမုၢ်သ့ၣ်အဖါဘိအသိးန့ၣ်လီၤ. လၢခံန့ၣ် မူးအံၤတၢ်ကိးက့ၤအိၣ်ကယါကျိာ် “ထီဘိတၢ်” န့ၣ်လီၤ. လၢခံတၢ်ကိးက့ၤအိၣ်လၢ “ကုထိဘိတရုဏ်တၢ် (ကေးထျးဘိုးတံခွန်တိုၣ်)” န့ၣ်လီၤ.

ကရုဏ်နံမိဂ်ဖုလောပုဂ္ဂိုလ်တဖၣ်လၢအအိၣ်ဆိးလၢဟီၣ်ခိၣ်ဖျါၣ်အဂၢၤတဖျါၣ်လၢကစၢၤဖးထီၣ်အခိၣ်န့ၣ်အိၣ်ဆိးဝဲယံၣ်ထီၣ်အနီၣ်တဖၣ်အနီၣ်ဝံၤအဝဲသ့ၣ်ဟဲလီၤဝဲဒၣ်ဆူဟီၣ်ခိၣ်ချၢတတိၤဘၣ်တတိၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲသ့ၣ်ယုထၢသကိးဝဲတၢ်လီၤတတိၤလၢကအိၣ်ဆိးဝဲန့ၣ်, တၢ်လီၤသီဝဲန့ၣ်လၢဝဲတြီဖးခိၣ်တဘျီကးတံၢ်ယၢ်သးအယိအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်သ့ဝဲကျဲအကလုာ်ကလုာ်ကီၢ်ခဲလၢကမၤလီၤပျီၤကွံာ်ဝဲလၢဝဲတြီဖးခိၣ်တဘျီအံၤန့ၣ်လီၤ. လၢခံမၤဝဲကထီၣ်လိၣ်ထီၣ်အယိလၢဝဲတြီဖးခိၣ်တဘျီအံၤလီၤပျီၤကွံာ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤကညီဒီးဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်ဟဲခိၣ်လီၤလၢဝဲတြီဖးခိၣ်အံၤဝံၤခိကဲဝဲဒၣ်နီၣ်ဖးခိၣ်တနီၣ်ဒီးဆိလီၤဟဲလီၤအသးဖဲန့ၣ်ဒီးအိၣ်ဆိးသကိးဝဲဒၣ်လၢနီၣ်အံၤအဘးခိၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်လီၤဝဲန့ၣ်မုၢ်ဒိၣ်မးအယိပုၤကညီသ့ၣ်တဖၣ်သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်အတၢ်လီၤတၢ်ကျဲလၢအအိၣ်တၢ်ဝဲလၢညါအခါလၢအမၤသကိးဝဲကွဲထီၣ်မူးထီၣ်အယိအဝဲသ့ၣ်ကူၣ်ထီၣ်ဖးလီၤသကိးဝဲဒၣ်လၢကမၤသကိးဝဲမူးပွဲအံၤဒီးဂဲၤကလံာ်သ့ၣ်ဖဲသးညီဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. သတးဒီးအဝဲသ့ၣ်ဆဲးလီၤသကိးဝဲဒၣ်ထီၣ်တဖၣ်လီၤ.

အခိၣ်ထံးသီသီန့ၣ်သ့ဝဲဒၣ်သ့ၣ်တကလုာ်လၢအမ့ၢ် “သစ်ယာၤ အင်ကြဲး” အထူၣ်တဖၣ်လၢကမၤထီၣ်အဂီၢ်လီၤ. သ့ၣ်တဖၣ်အံၤအသိထီၣ်ဒီးဘၣ်အၢတၢ်အယိလၢခံအဝဲသ့ၣ်သ့ဝဲသ့ၣ်ပဟံၣ်လၢကပိာ်ဆၢထၢၣ်ထီၣ်အဂီၢ်လီၤ. လၢညါန့ၣ်, ညီန့ၢ်အဝဲသ့ၣ်ပိာ်ဆၢထၢၣ်သကိးဝဲဖဲမုၢ်နၢ်ခိၣ်မ့ၢ်လၢအါစုအါဘျီတၢ်တဖၣ်လီၤယံၣ်ကွံာ်အယိဖဲအဝဲသ့ၣ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါဝဲဒၣ်သံခိၣ်မုၢ်ယါဒီးမုၢ်ယါတဲဘၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢကဘၣ်ပိာ်ဆၢထၢၣ်က့ၤဝဲလၢမုၢ်ဆါခိၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲသ့ၣ်လုာ်ထီၣ်ဟဲထီၣ်ဝဲဒၣ်က့ၣ်နး (ပုၤမုၢ်ယါ) န့ၣ်ပုၤမုၢ်ယါဟ့ၣ်လီၤတၢ်ကလုာ်လၢကဘၣ်မၤဝဲဖဲမုၢ်ဆါခိၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. စးထီၣ်ဖဲန့ၣ်လံၤလံၤပုၤကရုဏ်နံဖိတဖၣ်ဆဲးလီၤသကိးဝဲထီၣ်ဖဲမုၢ်ဆါခိၣ်အကတီၢ်ဒီးလူၤအိၣ်တၢ်မံၤလၢဝဲဖဲမုၢ်နၢ်ခါလီၤ. ဖဲအဝဲသ့ၣ်ပိာ်ဆၢထၢၣ်“တၢ်အဖါ”ဝံၤအလီၤခံပုၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ဘူၣ်ထီၣ်ဘါထီၣ်ဝဲအဖဲအဖုလၢအအိၣ်လၢမူခိၣ်ဘီမုၢ်တဖၣ်, ဒီးဂဲၤကလံာ်သ့ၣ်ဖဲသးညီသကိးဝဲလီၤ.

ဖဲတၢ်စးထီၣ်မၤသီမူးပွဲအံၤအခါန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်တအိၣ်ဒီးတၢ်ဒုတၢ်အူအပီးအလိတဖၣ်ဒ်အမ့ၢ်ဒၤ, ပံ, စၢၤစံးတဖၣ်ဒီးဘၣ်. တၢ်ဒုစၢၤစံးအလီၤန့ၣ်ဒဲဝဲအစု, ဒၤ (မ့) မိၤအလီၤဒဲသကိးဝဲအသးနါပုၤန့ၣ်လီၤ. ဝံၤအဝဲသ့ၣ်မၤဒဲဝဲတံၤတုၤအကလုာ်ဒီးဘီထီၣ်ဝဲ

တံဒုဗ္ဗံ (ပြေ) လာတံအာဇီလကိဏ္ဍိယံ၊ မဒိဗ္ဗံကပုတပျုဏ်အဒိဆုအကလုဒိတုထိဉ်ဒဲဒဲဒဲ (ဝါးလက်ခုပ်) ဒိဗ္ဗံမဒိဗ္ဗံလုပုသိဉ်ကအိအကလုဒိဒဲဒဲအိဉ်ထိဉ်ဒဲဒဲလီ။ လာခံအဝဲသုဉ်စိးပျုဝဲသုဉ်အမိဉ်ပုဒိဗ္ဗံမဒိဗ္ဗံထိဉ်ဒဲဒဲလီ။

ပုလ္လအဒုတံဒုတံအာဇီတဖဉ်တဒိဗ္ဗံဒိဗ္ဗံပုလ္လအိဉ်တုတဖဉ်တဒိဗ္ဗံပုလ္လထွဲတံဒုအခံဒိဗ္ဗံဝဲယံယံအမိဉ်ပု၊ မဒိဉ်လီအခိဉ်အုအမဲဉ်ညါအလီခံ၊ မဒိဉ်နံခံဘျိသုဘျိဒိဗ္ဗံမုခိဉ်ဟဲခံထိဉ်ဒိဗ္ဗံတံတုလီတဖဉ်ကယိကယိလီ။ စးထိဉ်ဖဲနံတုစိခံအံကိးနံဒဲဒဲပုကရုဏ်နံဖိတဖဉ်မဒိဉ်မဒိဉ်ထိဉ်ဒဲဒဲအမုး မုတမု တံကိးလီမုခိဉ်တုထံအမုးတဖဉ်လာတံဆာကတိတကတိဘဉ်တကတိဒိဗ္ဗံတံလီတတိဘဉ်တတိနံလီ။ မုးဝဲအံဘဉ်တံမဒိဉ်မဒိဉ်ကိခါတါလီအမုး (တံလုထံအမုး) ဝံအလီခံသိသိလာအိဉ်ဒိဗ္ဗံတံမုလံလာတံချံတံသုဉ်ဒိဗ္ဗံတံမဒိဉ်မဒိဉ်တဖဉ်ကမထိဉ်သုဉ်ထိဉ်အါအါဂီဂီနံလီ။

ဖိပ်ယဲဖိခူဝဲဂ်စူ

တၢ်စံးဝဲတဘျီ, လၢသဝီတဖျၢၣ်အပူၤန့ၣ်ဖိပ်ယဲဖိခူဝဲလံၤအိၣ်ခံၣ်လီၤ. သဝီတဖျၢၣ်အံၤအတၢ်န့ၣ်တၢ်ထုအိၣ်လၢတၢ်မ့ၢ်ဘျီထီၣ်ဟံၣ်သီယီၤသီန့ၣ်တၢ်ကဘၣ်ဖိအိၣ်သကိးဝဲညၣ်ကသူလီၤ. တၢ်ဖိးတၢ်ညၣ်အဂၢၤန့ၣ်အိၣ်ဝဲတသ့ဘၣ်. အယီၤပှၤသဝီဖိတဖျၢၣ်ကိးလိာ်အသးတဟံၣ်တဂၢၤဒီးလဲၤဖိၣ်အိၣ်ဝဲညၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်လဲၤယုအိၣ်ဝဲညၣ်သ့တနံၤကျၢၤတုၤမ့ၢ်ဟါလီၤဘၣ်ဆၣ်မၤဝဲညၣ်တန့ၢ်နီတဘျီဘၣ်အယီၤအဝဲသ့ၣ်ဒူးကွၢ်တၢ်လီၤ. သ့ၣ်ညါဘၣ်ဝဲဒၣ်လၢမ့ၢ်လၢဖိပ်ယဲခူဝဲဂ်စူအယီၤအဝဲသ့ၣ်ဖိၣ်ညၣ်တန့ၢ်ဘၣ်. ဒ်သိးဖိၣ်ညၣ်ကန့ၢ်အဂီၢ်အဝဲသ့ၣ်ကဘၣ်မၤသံကွံာ်ဖိပ်ယဲဖိခူဝဲဂ်စူဒီးကဘၣ်လုာ်ထီၣ်ဟံၣ်ထီၣ်ဝဲတစုမးဖိၣ်ညၣ်ကန့ၢ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယီၤ, အဝဲသ့ၣ်မၤသံကွံာ်ဝဲဖိပ်ယဲဖိခူဝဲဂ်စူဒီးလုာ်ထီၣ်ဟံၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်လီၤ. ဖဲတၢ်မၤတၢ်လုာ်ထီၣ်ဟံၣ်ထီၣ်ဝဲတစုမးဖိၣ်ညၣ်ကန့ၢ်အိၣ်ခံးလီၤဒီးသဝီဖိတဖျၢၣ်ဖိၣ်ဝဲညၣ်န့ၢ်အါအါဂီၢ်ဂီၢ်လီၤ.

ဖဲမ့ၢ်ဟါလီၤန့ၣ်, ပှၤသဝီဖိသ့ၣ်တဖျၢၣ်ဟဲက့ၤဆူသဝီပူၤဒီးဟဲက့ၤစိၣ်ညၣ်လီၤ. ဖိပ်ယဲ

အဖံတခီအိဉ်တွာ်လၢဟံဉ်ဒီးခိးကွာ်လၢအလံၤခွါဟဲကွၢ်န့ဉ်လီၤ. တုၤအဖံထံဉ်ပှၤသဝီ
ဖိဟဲကွၢ်ဒီးသံကွာ်ဝဲဒၣ်လၢမ့ၢ်အထံဉ်ဘဉ်အလံၤခွါဟဲကွၢ်န့ဉ်လီၤ. ပှၤသဝီဖိတဖၣ်
တဲအီၤလၢအလံၤခွါဟဲကွၢ်လၢလီၢ်ခံလီၤ. အဖံန့ဉ်ထံဉ်ကဒီးဝဲပှၤဟဲကွၢ်လၢခံတဂၤဒီး
သံကွာ်ကဒီးဝဲယလံၤခွါဟဲကွၢ်လံၤခါဒီးပှၤဝဲန့ဉ်တဲစ့ၢ်ကိးအီၤလၢဟဲကွၢ်လၢလီၢ်ခံလီၤ.
ဖံန့ဉ်သံကွာ်ဝဲပှၤသဝီဖိတဂၤဘဉ်တဂၤကိးဂၤဒီးတုၤပှၤသဝီဖိတဖၣ်ဟဲကွၢ်န့ဉ်လီၤဆူ
သဝီပူၤလၢဂံၢ်တစုဒီးပှၤစံးဆၢဒၣ်အီၤလၢအလံၤခွါဟဲကွၢ်ပိာ်ပှၤခံလၢအလီၢ်ခံန့ဉ်လီၤ.

ပှၤဟဲကွၢ်န့ဉ်လီၤလၢသဝီပူၤလၢဂံၢ်လံဘဉ်ဆဉ်သန့ကွၢ်အလံၤခွါဟဲကွၢ်တတုၤဒီးဘဉ်
အယိဖိဉ်ဃဲအဖံသ့ဉ်ညါဝဲတဘျီယီလၢပှၤမၤသံကွာ်အလံၤခွါလံန့ဉ်လီၤ. အယိအဝဲ
ဆုဉ်နီၤလၢအဒေပူၤဖဲယီတြၢ်ဆူး, ဖိဉ်ဃာ်ဝဲယီတၢ်ဒီးဟီဉ်ဝဲဒၣ်လၢတၢ်သးဘဉ်ဒီးအပူၤ
လီၤ. ဟီဉ်ဝဲဒီးတနံၤညါအယိအမဲာ်ထံတဖၣ်ကဲထီဉ်လၢထံသဝံးဖိဒီးညဉ်ဖိဟဲထီဉ်တ
ဘုဉ်လၢအပူၤန့ဉ်လီၤ. မၤကဒီးတနံၤ, အဝဲဟီဉ်ကဒီးဝဲဒီးဒုဉ်ဟဲထီဉ်ဝဲဒီးဖဲအဝဲဟီဉ်
သၢနံၤသၢနၤပှဲၤထီဉ်န့ဉ်ဆွဲဉ်ဟဲထီဉ်ဝဲဒၣ်လီၤ. လၢခံကတၢ်, ဟီဉ်ဝဲတုၤဒၣ်လဲာ်အ
မဲာ်ထံတဖၣ်ကဲထီဉ်လၢကွံးဒိဉ်တကွံးန့ဉ်လီၤ. ဖဲအဝဲအိဉ်လၢတၢ်သ့ဉ်ဘဉ်ဒီးသးဘဉ်
ဒီးတၢ်သးတမုာ်အပူၤအခါပှၤသဝီဖိဖဲန့ဉ်တဖၣ်တခီမၤမူးမၤပွဲ, ဒုတၢ်အူတၢ်လၢတၢ်
သ့ဉ်ဖံသးညီအပူၤသီဉ်သတြးမးလီၤ. အဝဲသ့ဉ်တကန့ဉ်ဃုာ်ဖံသးပှၤအံၤဘဉ်အယိ
ဖဲန့ဉ်တၢ်မၤအသးလၢဟီဉ်ခိဉ်ဟဲတဲၤဖးထီဉ်ဒီးယုာ်လီၤကွံာ်ဝဲပှၤသဝီဖိခဲလၢဂံၢ်ဝဲသဝီ
တဖျါဝဲန့ဉ်အပူၤလီၤ. ထံကွံးအံၤအိဉ်လၢကစၢ်အခိဉ်ထံးဒီးတၢ်ယုာ်န့ဉ်အမံၤလၢ“ထံ
ကွံးတဝံး” န့ဉ်လီၤ. ထံကွံးအံၤအိဉ်လၢဒံၢ်မိဆိဉ်အပူၤလီၤ.

ကျိပ်ဒိပ်စု

တၢ်စံးဝဲလောပုဂ္ဂိုလ်တၢ်ပုဂ္ဂိုလ်ဒီပုဂ္ဂိုလ်အိပ်ဝဲခံဂၢၤ၊ အဝဲသ့ၣ်န့ၣ်အိပ်ဒီးအတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တၢ်တမံၤစုၣ်စုၣ်လီၤ။ အပိၣ်မုၢ်တၢ်န့ၣ်ထီၣ်သတိၤသ့ၣ်ပုဂ္ဂိုလ်လီၤ။ မ့ၢ်အပိၣ်ခွါတၢ်န့ၣ်ထွဲၣ်ချီၣ်ကဆဲးသ့ၣ်ပုဂ္ဂိုလ်လီၤ။ တၢ်မၤအသးလၢအဝဲသ့ၣ်ဒီပုဂ္ဂိုလ်မုၢ်ခွါခံဂၢၤန့ၣ်ဆိကမိၣ်ဝဲလောပုဂ္ဂိုလ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်တအိၣ်လၢဘၣ်အယိပုဂ္ဂိုလ်အကြၢးအဘၣ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်တအိၣ်ဘၣ်။ လၢတၢ်န့ၣ်အယိအဝဲသ့ၣ်အဒီပုဂ္ဂိုလ်ခံဂၢၤအံၤလိၤကိလိၤအသးဒီးဟံးန့ၣ်လိၤက့ၤအသးန့ၣ်လီၤ။ မ့ၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်ဒီပုဂ္ဂိုလ်ဒီးဟံးန့ၣ်လိၤက့ၤအသးအယိအဝဲသ့ၣ်အိၣ်လၢသဝီအပူၤတဘျီလၢဘၣ်။ ဘၣ်လဲၤအိၣ်ဝဲဒၣ်လၢသဝီအချၢလၢလုကအိတဖျၢၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ။

လုကအိတဖျၢၣ်အံၤအပူၤခိၣ်ထိးန့ၣ်လဲၤထဲဒၣ်သပၤဖိတဖျၢၣ်လီၤ။ အယိအမိၢ်သးပုဂ္ဂိုလ်န့ၣ်ဘၣ်လဲၤဆၢန့ၣ်ဝဲအဖိခံဂၢၤအမ့ၢ်လၢသပၤအပူၤန့ၣ်လီၤ။ မၤကဒီးလၢခံတနံၤလုတဘျီအံၤအပူၤခိၣ်ထိးန့ၣ်အံၤလီၤဝဲဒီးအိၣ်တီၢ်ထဲလိခိတဘျီအယိအမိၢ်ဘၣ်လဲၤဆၢ

န့ၣ်အီၤမ့ၤန့ၣ်ဒၣ်ထဲလီၤခိတဘျဉ်အဂီၢ်လီၤ. မၤကဒီးအသိတနံၤလုတဘျဉ်အံၤအပူၤခိၣ်
ထိးန့ၣ်အံၣ်လီၤခိၣ်န့ၣ်အလီၢ်ဒီးအိၣ်တၢ်ဒၣ်ဆံးဆံးဖိအယိအမိၢ်ဘၣ်လဲၤဆၢန့ၣ်အမ့ၤ
လၢနီၣ်ဒိကွၢ်ဖိအပူၤလီၤ. မ့ၢ်ဆ့ၣ်ထီၣ်ကဒီးတနံၤလုအပူၤခိၣ်ထိးတၢ်ဘံးကွၢ်အယိအ
မိၢ်ဆၢန့ၣ်အမ့ၤတသ့လၢၤဘၣ်. လၢတၢ်န့ၣ်အယိအမိၢ်လဲၤဟံလီၤန့ၣ်အီၤကျိၣ်ဒိၣ်စ့တ
ဒုလီၤ.

ကျိၣ်ဒိၣ်စ့တဒုအံၤဖဲဘုဘီထီၣ်အဆၢကတီၢ်ထံလၢလုအဖီခိၣ်ဟဲယွၤလီၤအခါလီၤစီၤ
ဒီးဘၣ်ကျိၣ်ဒိၣ်စ့အယိအကလုာ်သိၣ်န့ၣ်လီၤကံၤဒ်တၢ်ဒုသိၣ်အသိးဒီးပကနၣ်သိၣ်မုၢ်
ဒိၣ်မးလီၤ. ကိးနံၣ်ဒီးဖဲဘုဘီထီၣ်အဆၢကတီၢ်ပကနၢ်ဟူဘၣ်ကျိၣ်ဒိၣ်စ့သိၣ်ထီၣ်ဝဲ
မုၢ်ဒိၣ်မးလီၤ. လၢခံက့ၤ, ဖဲယပုၣ်တဖၣ်ဟဲန့ၣ်လီၤဆူကီၢ်ပယီၤအပူၤဒီးဖဲအဝဲသ့ၣ်
လဲၤတုၤဘၣ်ကျိၣ်ဒိၣ်စ့အိၣ်တၢ်အလီၢ်န့ၣ်န့ၣ်ဟူဘၣ်ဝဲတၢ်အသိၣ်ဒ်အံၤဒီးဆိကမိၣ်ဝဲ
လၢလုကအိၣ်အပူၤကအိၣ်ဒီးတၢ်လုာ်ဒိၣ်ပူၤဒိၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်အဲၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါဝဲလၢမ့ၢ်
တၢ်လုာ်ဒိၣ်ပူၤဒိၣ်အိၣ်တအိၣ်အယိလၢခံအဝဲသ့ၣ်မၤလီၤပျီဝဲလုတဘျဉ်အံၤန့ၣ်လီၤ.
အဝဲသ့ၣ်မၤလီၤပျီဝဲတစးတစး, ယံာ်ထီၣ်ယံာ်ထီၣ်ဒီးကျိၣ်ဒိၣ်စ့အကလုာ်အံၤစးထီၣ်
ဟးဂီၤကွၢ်ဝဲတစးဘၣ်တစးလီၤ. အဝဲသ့ၣ်မၤလီၤပျီဝဲယံာ်ထီၣ်ယံာ်ထီၣ်ဒီးတထံၣ်န့ၣ်
ဝဲတၢ်နီတမံၤဘၣ်. မၤလီၤပျီကွၢ်ဝဲလုတဘျဉ်အံၤဘူးကတုၤကျိၣ်ဒိၣ်စ့အလီၢ်လံဘၣ်
ဆၣ်တထံၣ်န့ၣ်တၢ်ထူးတၢ်တီၤနီတမံၤဘၣ်အယိအဝဲသ့ၣ်ဆိကတီၢ်ကွၢ်အတၢ်မၤလီၤ.

ကျိၣ်ဒိၣ်စ့တဒုအံၤစ့ၢ်ကိးမ့ၢ်လၢပုၤမၤဟးဂီၤလုတဘျဉ်အံၤအယိအကလုာ်သိၣ်တမုၢ်
ဒီးလၢညါအသိးလၢၤဘၣ်. လုတဘျဉ်လၢကျိၣ်ဒိၣ်စ့အိၣ်အလီၢ်န့ၣ်အိၣ်သ့ၣ်လီၤအ
သးလၢဖရူၣ်ဆိၣ်ကီၢ်ဆၣ်, လွဲၢ်ကီၢ်အဝုၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.

ပိဗိး

ဘဉ် လးစီလိဉ်စီပၤအဂ္ဂုန့ဉ်ပှၤမနူမနီဖိတဖဉ်စံဉ်တဲၤဝဲဒ်အံၤလီၤ. တၢ်စံး
ဝဲလၢပျာ်န့ဉ်ပှၤမနူမနီဖိတဂၤလၢအကိးဝဲအမံၤလၢဟံဉ်ကံးန့ဉ်အိဉ်ဒီးအဖိမုဉ်တဂၤ
လၢအမံၤမ့ၢ်ဝဲ “ဆိမိ” လီၤ. ဖဲဟံဉ်ကံးလဲၤတုၤလၢတၢ်လီၤတတိၤလၢအမ့ၢ်ဝဲကွဲဉ်ဖိ
ကွံ (ကြယ်ဝိုးကြီး) န့ဉ်အဝဲမၤအဖိမုဉ်လဲၤအိဉ်ဆိးဒီးအဖါတံၢ်တဂၤဖဲတၢ်လီၤအဝဲန့ဉ်
လီၤ. ဖဲကွဲဉ်ဖိကွံန့ဉ်အိဉ်ဒီးပိဉ်ခွါသးစၢ်လၢအဖိဉ်အယၢ်တဂၤလီၤ. ပိဉ်ခွါသးစၢ်အံၤ
အဖါတံၢ်န့ဉ်ကိးအိဉ်ဝဲအဖိဉ်တဂၤအံၤလၢအဟံဉ်ဒီးလုာ်ဒုးအိဉ်ဒုးအီဝဲလီၤ. နၢ်သ
က့အဖါတံၢ်န့ဉ်ဒိဝဲတီၢ်ဝဲဒ်ပိဉ်ခွါသးစၢ်တဂၤအံၤဒီးမၤအိဉ်ဝဲနးနးကျါကျါန့ဉ်လီၤ.
ဘဉ်တနံၤ, ပိဉ်ခွါသးစၢ်တဂၤအံၤလဲၤဖဲဒုးဝဲသံဉ်ဒီးဖဲအဝဲဟဲက့ၤလၢဟံဉ်အခါအဝဲ
သးပုၤနီဉ်တုာ်ဝဲအဆုကၤလၢအုးပုၤအယိအဝဲလဲၤကဒါက့ၤဆုအုးပုၤဒီးကွၢ်ယုဝဲအဆု
ကၤဘဉ်ဆဉ်ထံဉ်ဝဲဒ်လၢပအူးတဖဉ်အိဉ်ကွၢ်အဆုကၤလၢလံန့ဉ်လီၤ.

လၢတၢ်န့ဉ်အယိ, အဝဲမ့ၢ်ဟဲက့ၤလၢဟံဉ်ဒီးဆုကၤမ့ၢ်တပဉ်ဘဉ်န့ဉ်ဘဉ်ယိဉ်ဝဲလၢအ

ဖါတၢ်ကဒိတၢ်အီၤအယိအဝဲဆ့ၣ်နီၤဟီၣ်ဝဲဒၣ်ဖဲသ့ၣ်တထူၣ်အဖီလၢန့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်ဖုသးပှၢ်တဂၤဟဲဖျါထီၣ်သတူၢ်ကလၢ်ဒီးသံကွၢ်ဝဲပိာ်ခွါတဂၤအံၤလၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျါကဲထီၣ်သးခဲလၢ်လီၤ. ဖဲအဝဲတဲဘၣ်ဝဲဖုသးပှၢ်တဂၤအံၤဒီးတၢ်ကဲထီၣ်သးဒီးအီၤခဲလၢ်ဝံၤန့ၣ်ဖုသးပှၢ်တဂၤအံၤဟ့ၣ်တၢ်အီၤအဲၣ်တဖျါၣ်ဝံၤလီၤမၤကွၢ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်ပိာ်ခွါသးစၢ်တဂၤအံၤအိးထီၣ်ကွၢ်ဝဲအဲၣ်ခိၣ်ဒီးထံၣ်ဝဲဒၣ်လၢတၢ်ကံးယၢ်ဘူဘူဖိတထူလၢအပူၤလီၤ. ဖဲပိာ်ခွါသးစၢ်အံၤသလၢ်လီၤကွၢ်ဝဲတၢ်ကံးယၢ်တထူအံၤန့ၣ်တၢ်တဲဝဲဒၣ်လၢအလဲၤတရံးဘၣ်ဝဲသဝီတဝီလီၤ. အဖါတၢ်ထံၣ်တၢ်မၤအသးဒ်န့ၣ်အယိဆိကမိၣ်ဝဲလၢအဖီခိၣ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးအစိကမီၤလီၤလိၣ်လီၤလးဒီးယုးယီၣ်ဟ်ကဲဘၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ပှၢ်အဂၤသ့ၣ်တဖၣ်စ့ၢ်ကိးဟ်ကဲဝဲဒၣ်ပိာ်ခွါသးစၢ်တဂၤအံၤအယိလၢခံတၢ်တဲဝဲဒၣ်လၢတၢ်ဟ်ထီၣ်အီၤလၢကကဲထီၣ်စီၤပၤန့ၣ်လီၤ.

ပှၢ်ပိာ်ခွါတဂၤအံၤဖဲအကဲထီၣ်စီၤပၤဝံၤအလီၢ်ခံယုာ်ဝဲအမံၤလၢ “ဖိဒီး” လီၤ. ဖိဒီးန့ၣ်မ့ၢ်န့ၣ်သကုပှၢ်ဖိလၢအကဲထီၣ်စီၤပၤဘၣ်ဆၣ်တဟ်ဒိၣ်ဟ်ထီၣ်အသးဘၣ်. ဖဲအဝဲဒိၣ်တုာ်ခိၣ်ပှၢ်န့ၣ်အဝဲဒီးတုာ်ဒီးဖျါအသးဒီးပှၢ်လၢအပတီၢ်တုၤသိးဒီးအီၤလၢအမ့ၢ်ဟ့ၣ်ကံးအဖီမ့ၢ်လီၤ. ပှၢ်မနူမနီဖိတဖၣ်ကဲတုာ်စီၤပၤတပူၤယီၤဒီးပှၢ်ကယါဖိတဖၣ်လီၤ.

အဝဲကဲထီၣ်စီၤပၤအခါအၢၣ်လီၤအီၤလီၤအသးလၢကအိၣ်ဆိးဒီးတိးဒီးအမၤသးဘိထဲတဂၤဇိန့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲပၤတၢ်အခါအဝဲလဲၤဒုးတၢ်လၢကွၢ်ဖိကွံာ်တၢ်လီၢ်တဖၣ်အပူၤဒီးလဲၤတုၤလီၤဝဲဒၣ်ဆူ “ထံးဒဲကဝီ (ထိစခန်း)” လီၤ. ဖဲအဝဲလဲၤတုၤဒဲကဝီဝဲန့ၣ်ဘျီထီၣ်ဝဲယီၣ်တဖျါၣ်လၢတၢ်ဟ်ပနီၣ်ယၢ်ကီၢ်ဆၢအဂီၢ်လီၤ. အဝဲဟးတုၤဝီၤဒုးတၢ်လၢတၢ်လီၢ်အါပူၤဒီးဘၣ်တနံၤအဝဲထံၣ်လီၢ်အသးဒီးပှၢ်ခိၣ်မ့ၢ်ဖိတဂၤလၢအမံၤမ့ၢ်တီၣ်န့ၣ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်မဲာ်လီၢ်အသးအယိအဲၣ်လီၢ်အသးဒီးအိၣ်ဆိးတပူၤယီၤဒ်နီၢ်ဒီးမၤဝါအသိးလီၤ. သတးဒီးအဝဲမၤကမၣ်ဘၣ်ဝဲအတၢ်အၢၣ်လီၤအီၤလီၤလၢအအၢၣ်လီၤတုာ်ဝဲဖဲအကဲထီၣ်စီၤပၤအခါအယိအဝဲယၣ်ကွၢ်လၢတၢ်ဒုးဒီးဘၣ်ယုာ်ဖျိးကွၢ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲစံၣ်ဖျိးထီၣ်ဒီးတလၢကွၢ်ကွၢ်ဖိကွံာ်တၢ်လီၢ်န့ၣ်အဝဲလဲၤတုၤဝဲဆူပှၢ်မနူမနီဖိတဖၣ်အိၣ်တၢ်အလီၢ်လီၤ.

ထဲန့တဘျီအဝဲသ့နီဝီယံလီၤကွၢ်အသးဒီးအိၣ်ဆိးကွၢ်ဝဲဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်ဘျိုးဘၣ်ဒါ
အယိမၤနၢၤကွံာ်ဝဲအန့ၣ်အဒါတဖၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲဒုးတၢ်ဒီးန့ၣ်ဒါန့ၣ်အဝဲလဲၤတုၤလီၤဝဲ
ဒၣ်ဆူတၢ်လီၤတတိၤလၢအမ့ၢ်ဖၣ်ဖိၣ် (ဖန်ဖို) န့ၣ်လီၤ. အဝဲမၤပာ်တၢ်အၢၣ်လီၤအိၣ်လီၤ
အလံာ်ဃံးဃာ်ဒီးအန့ၣ်ဒါတဖၣ်လၢဖဲတၢ်ဒုးဝံၤန့ၣ်တၢ်မ့ၢ်လဲၤခိၣ်ဘၣ်ဖုးတဂၢၤဒီးတ
ဂၢၤအတၢ်ပၤန့ၣ်တၢ်တဘၣ်ခးလိာ်အသးဘၣ်လီၤ. တၢ်တဲဝဲဒၣ်လၢတၢ်အၢၣ်လီၤအိၣ်လီၤ
အံၤတၢ်ကွဲးဃာ်အိၣ်လၢသ့ၣ်ဖဲဒုးဘၣ်အလိၤတခါဒီးအဂၢၤတခါတခီဘၣ်တၢ်ကွဲးဃာ်အိၣ်
လၢကဆိမဲအလိၤန့ၣ်လီၤ.

စာပဲ

တၢ်စံးဝဲလောပုဂ္ဂိုလ်၊ ဖိဉ်ယဲအိဉ်ဝဲတဂၢ်လၢအမံၤမ့ၢ်ဝဲစာပဲလီၤ. အဝဲအိဉ်ဆိးဝဲထဲတဂၢ်လၢအဖဲပူၤလၢသဝီတဖျၢၣ်အပူၤလီၤ. ဘၣ်တနံၤ, ဖဲပုၤသဝီဖိတဖျၢၣ်လဲၤဖဲးခးအခါအဝဲတခီလဲၤခးအိဉ်ဝဲထီၣ်ဖိလံာ်ဖိလၢပျၢ်လၢကျါလီၤ. ဖဲန့ၣ်အခါမ့ၢ်အူအိဉ်တၢ်လၢသဝီပူၤလီၤ. အဝဲထံၣ်စိဝဲမ့ၢ်အူအိဉ်တၢ်လၢသဝီအပူၤအယီၤအဝဲဟဲက့ၤလွၢ်လၢအဖဲအဆိအချ့လီၤ. ပုၤသဝီဖိလၢအလဲၤမၤတၢ်လၢခးပူၤတဖျၢၣ်ဟဲက့ၤအူအဟံၣ်အယီၤစၢၤခံအယီၤမ့ၢ်အူအိဉ်ကွံာ်တၢ်လၢသဝီပူၤန့ၣ်ပုၤဆိကမိဉ်လၢအဝဲဖွဲၣ်အူအိဉ်ကွံာ်သဝီလီၤ. အယီၤသဝီဖိတဖျၢၣ်ဟဲတၢ်ကမၢ်လၢအလီၤဒီးဒီးတီၢ်ဝဲစာပဲဆါဆါတုၤဒၣ်လဲၣ်အဝဲအိဉ်ဝဲလၢသဝီပူၤတသ့လၢအယီၤအဝဲဘၣ်လွၢ်ထီၣ်ကွံာ်အူတၢ်လီၤလၢအယံၤဒီးအသဝီလၢအအိဉ်ဆိးတုၢ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. စာပဲလဲၤထံၣ်န့ၣ်တၢ်လီၤတတီၤလၢတၢ်ကိးအီၤလၢ“ထံသူကူ (ထံလၢဟ့ပူၤ)” ဒီးအိဉ်ဆိးဝဲဒၣ်ဖဲတၢ်လီၤဝဲန့ၣ်လီၤ. စာပဲလဲၤအိဉ်ဆိးဝဲဖဲန့ၣ်တဘျုးနံၣ်ဒီးလၢခံအဝဲမၤသ့အိဉ်ဘၣ်ထီၣ်ဝဲလီၤ.

လၢခံအဝဲန့ၣ်ဟူဘၣ်လၢသဝီလၢအအိၣ်တွံဝဲတဖျၢၣ်န့ၣ်ဖျိၣ်သံယၢ်ဂီၤထီၣ်ဘိဒီးတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီတအိၣ်ဘၣ်အယိအဝဲကိးထံၣ်လိာ်အိၣ်သကိးဝဲဒၣ်သဝီသးပုၤလၢသဝီဝဲန့ၣ်ဒီးသံကွၢ်သံဒီးအီၤလၢတၢ်မၤအသးသ့ၣ်တဖၣ်လီၤ. ဝဲန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်ညါဘၣ်ဝဲတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဒီးအဝဲသးကညါဘၣ်ဝဲအယိဟ့ၣ်လီၤဝဲဒၣ်သဝီသးပုၤလၢဘုရံၤဒီးတၢ်သူတၢ်သၢ်အချံတဖၣ်အါကလုာ်လီၤ. စးထီၣ်ဝဲန့ၣ်သဝီဖိလၢသဝီဝဲန့ၣ်အပူၤတဖၣ်သ့ၣ်လီၤ. ဘုဟုဒီးတၢ်ချံတၢ်သၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ဒီးတယံၣ်ဘၣ်မၤတၢ်သူၣ်တၢ်ဖျးဂ့ၢ်ထီၣ်ဒီးအိၣ်ဘၣ်က့ၤဝဲကူကူလၢလၢတုၤမုၢ်မဆါတနံၤအံၤလီၤ. မ့ၢ်တၢ်မၤအသးနီၢ်ကီၢ်လၢအကဲထီၣ်တွံလၢဖရူၣ်ဆိၣ်ကီၢ်ဆၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

မုၢ်ဃါမုၢ်ဖိ ရှူနီၢ်မိၢ်

တၢ်တဲလောပျာတဘျီမုၢ်ဃါမုၢ်ဖိလောအမံၤမုၢ်ရှူနီၢ်မိၢ်အိၣ်ဝဲတဂၤလီၤ. အဝဲအိၣ်ဒီးအတံၤသကိးခွါတဂၤလောအမံၤမုၢ်ချံကဖဲဖိလီၤ. အဝဲသ့ၣ်အဒိတၢ်အိၣ်တိၣ်ခံၤအံၤအိၣ်လိာ်အသးဒိၣ်မးလီၤ. အဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဆိးဝဲဒၣ်လောသဝီဖိတဖျါၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤသဝီဖိတဖျါၣ်လောသဝီပူၤအံၤလဲၤမၤအိၣ်ညၣ်ဘၣ်ဆၣ်မၤဝဲတန့ၢ်ဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ်ဖဲချံကဖဲမုၢ်လဲၤမၤအိၣ်ညၣ်န့ၣ်အဝဲဟဲက့ၤစိၣ်ညၣ်န့ၣ်ဝဲအါအါဂီၢ်ဂီၢ်လီၤ.

လောတၢ်န့ၣ်အယိပုၤသဝီဖိလောအသးတမံၤဒီးကွၢ်တလီၤအိၣ်ဝဲတဂၤ, ဘၣ်တနံၤဖဲချံကဖဲမုၢ်လဲၤမၤအိၣ်ညၣ်အခါအိၣ်ဒီးကွၢ်စူၣ်ဝဲချံကဖဲဖိအယိအဝဲလဲၤပိာ်ခူသ့ၣ်ဝဲအံၤလီၤ. အဝဲအိၣ်သဒါအသးဒီးသ့ၣ်တထူၣ်ဒီးဟ့ၣ်ကွၢ်ဝဲချံကဖဲဖိလောသ့ၣ်ထူၣ်အလီၢ်ခံၤလီၤ. ချံကဖဲဖိတခိတသ့ၣ်ညါဝဲလောပျာကွၢ်ဟ့ၣ်အိၣ်နီတစးဘၣ်. အယိအဝဲထုကဖျါၣ်သၣ်ကမဲၤထီၣ်တၢ်ဒီးဖဲအယုဘါထုကဖျါၣ်တၢ်ဝံၤန့ၣ်ကဆိမးဒိၣ်တဒုဟဲပၢ်ထီၣ်ဒီးကဆိအံၤဟဲလီၤလောထံအခါၣ်သးဒီးမံနီၤလီၤဝဲလီၤ. ဖဲကဆိအံၤမံနီၤလီၤန့ၣ်ထံလောအိၣ်

လောကဓိအဖိလင်္ဂတဖန်နှင့်လီသံကွပ်ဝဲဒီးချံကဖဲဖိဟးထာတုန်ညဉ်လောကုပုဂ္ဂိုလ်။ ပုဂ္ဂိုလ်ဝိတကအံကွပ်ဝဲတံမာအသးဒီးအသးကွပ်ထီၣ်အဃိအဝဲခးသံကွပ်ဝဲကဆိတုန့ၣ်လီၤ။ ဖဲကဆိသံကွပ်န့ၣ်ထံတဖန်စုၣ်ကီးဟဲကုယုၤလီၤဝဲအဃိချံကဖဲဖိအံလီၤထွံသံကွပ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ။

ချံကဖဲဖိအံဖဲအိၣ်မူဒီးအခါအနီၣ်မုၢ်အိၣ်ထဲသီးညီၣ်ပုဂ္ဂိုလ်တဂၤဘၣ်ဆၣ်အတၢ်အိၣ်တိမုၢ်ဃါမုၢ်ရှုၣ်နီၣ်မိၢ်ဖိမုၢ်ထါန့ၣ်ချံကဖဲဖိအယၣ်ကူန့ၣ်ဘၣ်ထါဝဲအပျၢ်နွံဆံလီၤ။ ဖဲချံကဖဲဖိသံကွပ်အလီၢ်ခံမုၢ်ဃါမုၢ်ဖိရှုၣ်နီၣ်မိၢ်အိၣ်တၢ်ထဲတဂၤသယုၤသညိဒီးအဝဲအိၣ်ဝဲလၢသဝီဝဲန့ၣ်အပူၤတမုၢ်လၢဘၣ်အဃိအဝဲကွၤအိၣ်လၢကစၢ်တၢ်လူၢ်ခိၣ်လီၤ။

ကစၢ်တၢ်လူၢ်ခိၣ်အံၤအိၣ်သုၣ်လီၤသးဖဲဖုရုၣ်ဆိၣ်ကိၢ်ဆၣ်, လွဲၢ်ကိၢ်တၢ်ပၤအပူၤလီၤ။ ကစၢ်တၢ်လူၢ်ခိၣ်အံၤတခါပုၤကရုဏ်နံဖိတဖန်ကိးဝဲလၢ “ဖိၣ်ဘီခိၣ်” ဒီးပယီၤကိးဝဲလၢ “တောင်ကတုး” လီၤ။ ဖဲဘုလၢဟ့အဆၢကတီၢ်တုၤယီၤအခါကစၢ်တဖျၢၣ်အံၤလၢဟ့ထီၣ်စုၣ်ကိးဝဲဒီးဖဲဘုဘီထီၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်ကစၢ်တဖျၢၣ်အံၤဘီထီၣ်စုၣ်ကိးဝဲလီၤ။ မ့မုၢ်တခါဖဲတၢ်ကိၢ်ခါအကတီၢ်တုၤယီၤန့ၣ်ကစၢ်အံၤလုၤပျီကွပ်ဝဲခဲလၢၣ်လီၤ။

ပုၤနူပုၤယိၤသိးအံး

တၢ်စံဃာ်ဘၣ်ဃးပုၤမနူမနီဖိအပုၤနူပုၤယိၤလၢညါတဖၣ်အဂ့ၢ်အိၣ်ဝဲလီၤ. တၢ်စံးဝဲလၢပျာ်နူပုၤနူပုၤယိၤလၢအမံၤမ့ၢ် “သိးအံး” အိၣ်တဂၤလီၤ. ပုၤအဝဲန့ၣ်ဒုးဘၣ်တၢ်ဒီးပုၤအဲကလံးဖိလီၤ. သိးအံးန့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢအစိကမိၤဒိၣ်အယိဖဲအဒုးတၢ်အခါပုၤအဲကလံးဖိတဖၣ်မ့ၢ်ဟဲသုးဘူးထီၣ်အသးဒီးအီၤန့ၣ်သိးအံးဒုးအိၣ်ထီၣ်ဝဲဒုၣ်ပုၤကညီအကွၢ်အဂီၤလၢမူခိၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်စံးဝဲလၢ, ဖဲန့ၣ်ပုၤအဲကလံးဖိတဖၣ်ဆိကမိၣ်ဝဲပုၤကညီအဂီၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢပုၤကညီအနီၢ်ကီၢ်အယိခးဝဲတုၤလၢအကျိၣ်လၢကွံာ်ဘၣ်အသးန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ဟးယုဝဲသိးအံးဘၣ်ဆၣ်တထံၣ်န့ၣ်ဝဲဘၣ်. အယိလၢခံပုၤအဲကလံးဖိသ့ၣ်တဖၣ်သံကွၢ်ဝဲပုၤတဂၤလၢအသ့ၣ်ညါသိးအံးအဂ့ၢ်အကျိၣ်ဒီးသံကွၢ်စ့ၢ်ကိးဝဲသိးအံးအိၣ်တၢ်လီၢ်ဖဲလဲၣ်, တကးဒ်ဘၣ်သံကွၢ်ဝဲကျဲလၢကမၤနၤသိးအံးကသုးလဲၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်ပုၤလၢအသ့ၣ်ညါသိးအံးအဂ့ၢ်တဂၤန့ၣ်တဲပုၤဒုးပုၤအဲကလံးဖိတဖၣ်လၢသိးအံးအိၣ်တၢ်အလီၢ်တကးဒ်ဘၣ်တဲစ့ၢ်ကိးဝဲလၢတၢ်မ့ၢ်ဟံးန့ၣ်စီၤပီၢ်သ့ၣ်ဒီးကွံာ်သိးအံးန့ၣ်သိးအံးသံကွၢ်ဝဲသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

သတးဒီးတၢ်တဲဝဲဒုၣ်လၢပုၤအဲကလံးဖိတဖၣ်မၤဝဲပုၤလၢအသ့ၣ်ညါသိးအံးအဂ့ၢ်တဂၤန့ၣ်ကွံာ်သံကွၢ်သိးအံးဒီးစီၤပီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အယိ, လၢခံပုၤနူပုၤယိၤသိးအံးလီၤကွံာ်ဆုတၢ်ဒုးအပူၤလီၤ. သိးအံးအစိၣ်န့ၣ်ဘၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤဘါလီၤအီၤလၢဒ်မိဆိၣ်ကီၢ်ဆၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

ဝဉ်မုၢ်

တၢ်စံးဝဲလၢပျၢၤ, တဘျီကစၢ်အိၣ်ဝဲလၢမုၢ်ထီၣ်တဖျၢၣ်ဒီးလၢမုၢ်န့ၣ်တဖျၢၣ်န့ၣ်လီၤ. ကစၢ်လၢမုၢ်န့ၣ်တဖျၢၣ်န့ၣ်ကိးဝဲလၢ “ကစၢ်ဖိၣ်ဘိခိၣ်” ဒီးလၢမုၢ်ထီၣ်တဖျၢၣ်န့ၣ်ကိးဝဲအမံၤလၢ “ကစၢ်ဂၢၤဖး” လီၤ. ကစၢ်ဂၢၤဖးအိၣ်ထံးန့ၣ်ဒိၣ်လဲၤဝဲဒီးစူထီၣ်ဝဲတစးတစးဆူအဖိခိၣ်ဒီးအခိၣ်စိးအိၣ်စူန့ၣ်လီၤ.

တဘျီကစၢ်ခံဖျၢၣ်အံၤအ့ၣ်လိာ်အသးအယိကစၢ်မုၢ်န့ၣ်ဖိၣ်ဘိခိၣ်ပံးန့ၣ်ယဲာ်ဒီးကျိဝဲကစၢ်မုၢ်ထီၣ်ဂၢၤဖးလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ကစၢ်မုၢ်ထီၣ်ဂၢၤဖးအံၤအခိၣ်တထီၣ်တၢ်ဘၣ်ဒီးအခိၣ်လီၤတစူအသးတစးဖိလီၤ. ကစၢ်မုၢ်ထီၣ်ဂၢၤဖးအံၤအယဲာ်အကွါတအိၣ်လၢကကျိဆၢကဒါက့ၤဝဲအယိအဝဲပံးန့ၣ်ဝဉ်မုၢ်တဘိဒီးကွံာ်ဆၢက့ၤဝဲကစၢ်မုၢ်န့ၣ်ဖိၣ်ဘိခိၣ်လီၤ. ဒီးဝဉ်မုၢ်အံၤလဲၤဘၣ်ဆဲးကစၢ်မုၢ်န့ၣ်ဖိၣ်ဘိခိၣ်အယိကဲထီၣ်ဝဲအပူၤလီၤဟံးဒိၣ်တပူၤန့ၣ်လီၤ. ကစၢ်မုၢ်န့ၣ်ဖိၣ်ဘိခိၣ်န့ၣ်အဝဉ်မုၢ်တအိၣ်အယိအဝဲပံးန့ၣ်မဲးစလီၤအဝဉ်ဒီးကွံာ်ဆၢက့ၤဝဲကစၢ်မုၢ်ထီၣ်ဂၢၤဖးလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်တလဲၤဘၣ်ထံးကစၢ်မုၢ်ထီၣ်ဂၢၤဖးဘၣ်, လီၤတၢ်ဘၣ်ဝဲဒၣ်လၢတၢ်လီၤပျီတတီၤလၢအအိၣ်လၢကစၢ်အကပၤလီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယိ, မုၢ်မဆါတနံၤအံၤပကထံၣ်ဘၣ်လၢကစၢ်မုၢ်ထီၣ်ဂၢၤဖးန့ၣ်အခိၣ်တစူကွံာ်ဒီးလၢကစၢ်အကပိာ်ကပၤန့ၣ်မဲးစလီၤဝဉ်တဖၣ်ဟဲမဲထီၣ်ဝဲအါအါဂီၢ်ဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. မ့မုၢ်ကစၢ်မုၢ်န့ၣ်ဖိၣ်ဘိခိၣ်တခိနမုၢ်ကွၢ်လၢအယံၤန့ၣ်နကထံၣ်လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ပူၤတပူၤဒီးအခိၣ်ထံးန့ၣ်ဝဉ်မုၢ်တဖၣ်မဲထီၣ်ဝဲအါအါဂီၢ်ဂီၢ်လီၤ.

သဝီပွာစိခိဉ်

လၢပျာပုၤဒီတံၤဒီသကိးအိဉ်ဝဲခံၤလၢအအိဉ်လိာ်ကွံလိာ်အသးဒိဉ်မးလီၤ. တဂၤကိးဝဲအမံၤလၢကၢၣ်ဖဉ်ဒီးအဂၤတဂၤန့ဉ်ကိးဝဲလၢဆိဖဉ်လီၤ. အဝဲသ့ဉ်အိဉ်သကိးဝဲလၢပုၤဒိဉ်ယိာ်အပူၤအါန့ဉ်အါလၢယိာ်ထီဉ်ဒီးတထံဉ်လိာ်သးဒီးပုၤကူပုၤကညိအဂၤနီတဘျီဘဉ်. ဘဉ်တနံၤန့ဉ်အဝဲသ့ဉ်တဲလိာ်အသးလၢကဟးခးအိဉ်ထီဉ်ဖိလံဉ်ဖိ, ဒီးကဟးလူၤအိဉ်တၢ်မံၤလၢတဖဉ်လီၤ. ဒီးအဝဲသ့ဉ်လဲၤဟးခးအိဉ်တၢ်လၢပုၤပူၤတုၤမုၢ်ဟါလီၤတစုဘဉ်ဆဉ်တထံဉ်န့ဉ်တၢ်နီတမံၤဘဉ်. ဖဲန့ဉ်, အကျါတဂၤဟ့ဉ်ကူဉ်ဝဲ “တၢ်ဘျးပသးလံ. ပကအိဉ်ဘျးဖဲတၢ်တြီၤပူၤဖဲအံၤမိကိာ်ဖိဝံၤမးပကဆဲးလဲၤကဒီး” အယိအဂၤတဂၤစုၢ်ကိးဘဉ်သ့ဉ်ဘဉ်သးဝဲလီၤ. ဖဲန့ဉ်ကၢၣ်ဖးဟံးထီဉ်အဘိလၢအစုပူၤဒီးန့ဉ်ဟီဉ်ခိဉ်ဒီးထံဉ်ဝဲလၢထံဟဲဖျိးထီဉ်အယိတၢ်ပိဉ်ဝဲအသကိးဆိဖဉ်လၢကဟဲသးလီၤသးကျဲတဲလိာ်အံၤန့ဉ်လီၤ. ပုၤဒီတံၤဒီသကိးခံၤအံၤသးယူၤယိာ်လီၤပလိာ်လိာ်အသးဒီးဟဲသးလီၤသးကျဲဆူတၢ်လီၤအံၤန့ဉ်လီၤ. တၢ်လီၤအဝဲအံၤတၢ်ကိးအမံၤလၢပွာ်စိခိဉ်န့ဉ်လီၤ. တုၤမုၢ်မဆါတနံၤအံၤသဝီလီၤလံၤတပျာဉ်အံၤအိဉ်ဒီးဝဲန့ဉ်လီၤ.

ထီၣ်သဘၣ် အနီၣ်လၢအဂီၢ်

တၢ်စံးဝဲဒၣ်လၢပျၢန့ၣ်ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိဒီးပုၤကညီအိၣ်ဝဲတဖုန့ၣ်လီၤ. တဘျီအဝဲသ့ၣ်ကိးအိၣ်ဖျိၣ်ရီဖျိၣ်ထီၣ်အသးဒ်သိးကနီၤဖးနံၤဒီးနၢန့ၣ်လီၤ. ဒ်သိးကနီၤဖးဝဲတၢ်ခံးဒီးတၢ်ကပီၤအဂီၢ်အဝဲသ့ၣ်ယုထာဝဲထီၣ်သဘၣ်လီၤ. မ့ၢ်လၢထီၣ်သဘၣ်န့ၣ်မံဆူၣ်ဒီးဖဲတၢ်ဆၢကတီၢ်တုၤလၢကစံၣ်ညီၣ်တၢ်န့ၣ်ဟဲဝဲစၢ်ခံအယီဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိအဂၤတဖၣ်အသးဟဲထီၣ်အီၤဒိၣ်မးလီၤ. ဖဲထီၣ်သဘၣ်သ့ၣ်ညါဝဲလၢဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိအဂၤတဖၣ်အသးတမုၢ်အီၤန့ၣ်အဝဲဝဲဒၣ်လၢအဝဲကကျဲးစးဝဲဒ်သိးအသုတမံဆူၣ်တဂ့ၤ, ဒီးသ့ၣ်ညါဝဲလၢမ့ၢ်အိၣ်ဝဲဒ်အံၤယံၣ်ယံၣ်န့ၣ်လၢအဂီၢ်တၢ်ကိတၢ်ခဲကအိၣ်ထီၣ်အယီလီၤ.

တယံၣ်ဘၣ်တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်စးထီၣ်ဒီးယုၤတခီဟ့ၣ်ကူၣ်ဝဲလၢစးထီၣ်လၢမုၢ်ဂီၤထီၣ်ဒီးတုၤလၢမုၢ်ဟါလီၤန့ၣ်ကကိးဝဲလၢနံၤ, ဖဲမုၢ်ခံးလီၤဒီးဆိမါမုၢ်အိၣ်အိၣ်ပုၤထီၣ်သဘၣ်န့ၣ်မုၢ်ကဆၣ်ဝါထီၣ်လီၤ. ဒီးတလါန့ၣ်ကအိၣ်အသီ (၃၀) ဒီးတနံၣ်န့ၣ်ကအိၣ်တဆံခံလါလီၤ. ဒီးလါဘၢ, လါသံ, လါပုၤဒီးလါပုၤတုၤလီၤတဖၣ်ကအိၣ်ဝဲလီၤ. အန့ၣ်မးဆၣ်

ဖိကိရ်ဖိဒီးပုဂ္ဂိုလ်တဖန်ယုအိတ်တိကဘဉ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်ထီၣ်သဘဉ်တခိၣ်အမံဆူၣ်အသိးဟ့ၣ်ကူၣ်ဝဲလၢ “မုၢ်နၢတနံၣ်, မုၢ်ဆါတလါ” ဘဉ်ဆဉ်ဆဉ်ဖိကိရ်ဖိအဂၢတဖန်တဘဉ်သးဒီးအဝဲအတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်အံၤဘဉ်. ဖဲန့ၣ်အခါ, လၢဆဉ်ဖိကိရ်ဖိအကျါဘျါဖးဒိၣ်တဘျဉ်န့ၣ်လၢတၢ်သ့ၣ်ဒိၣ်သးဖျိးအပူၤဟံးထီၣ်ဃဲဒီးသ့ၣ်ထီၣ်သဘဉ်အနီၣ်အဃိမုၢ်မဆါတနံၣ်အံၤထီၣ်သဘဉ်န့ၣ်အနီၣ်အိၣ်ဝဲဖးလဲၤန့ၣ်လီၤ.

ဘဉ်မနုၤကယါ(နံ)မုၢ်ဖိတဖဉ် ဘဉ်ကွီၤထီၣ်ထးကွီၤကိၣ်လဲၣ်

ပူၤကွၢ်လၢပျၢတဘျုးနံနံကရုန်နံကလုာ်န့ၣ်အကျါကလုာ်န့ၣ်ဖိတဖုလၢ
အမုၢ်ပုၤကယါ(နံ)မုၢ်ဖိ, လၢတၢ်ကိးအီၤလၢပဒိၣ်မုၢ်ဖိတဖဉ်န့ၣ်မုၢ်ပုၤလၢအဒိၣ်တၢ်
ယံလၢဒိၣ်မးလီၤ. အဝဲသ့ၣ်တဖဉ်တဖျါယၢ်ထးကွီၤတဖဉ်ဒ်သိးပထံၣ်ဘဉ်ခဲအံၤအ
သိးဘဉ်. လၢခဲအဝဲသ့ၣ်ဘဉ်ဖျါယၢ်ဝဲထးကွီၤန့ၣ်အဂ့ၢ်ဟဲအသးဒ်အံၤ-----

တဘျီလၢသဝီတဖျါအပူၤပုၤသးပုၤအိၣ်ဝဲတဂၤ, အိၣ်ဝဲဒီးအဖိမုၢ်လၢအဒိၣ်တၢ်ယံ
လၢခဲဂၤလီၤ. အဝဲသ့ၣ်တဖဉ်မုၢ်ပုၤလၢအယံလၢဒိၣ်မးအယံပုၤပိၣ်ခွါလၢအအိၣ်လၢ
အဝဲသ့ၣ်အသဝီပူၤတကးဘဉ်ပိၣ်ခွါလၢအအိၣ်လၢသဝီအဂၤလၢအမုၢ်အဝဲသ့ၣ်အသ
ဝီအကပိၣ်ကပၤတဖဉ်စ့ၢ်ကိးဘဉ်သ့ၣ်ဘဉ်သးပုၤဒိၣ်ပုၤဝဲမုၢ်ခဲဂၤန့ၣ်ဒိၣ်မးလီၤ.

လၢကရုန်နံဟီၣ်ကဝီၤန့ၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်အလၢတကလုာ်လၢတၢ်ကိးအီၤလၢ “စွဲၣ်
တိၣ် (စွဲၣ်တော်)” အလၢတကလုာ်လၢပုၤအိၣ်ဝဲသ့န့ၣ်လီၤ. စွဲၣ်တိၣ်အလၢဝဲန့ၣ်

အရိုဘဲဒိုင်မးလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်မဲထီၣ်ဒၣ်လၢပှ်ပူၤအယိၣ်သိးပှ်ကအိၣ်ဘၣ်စွဲၣ်တီၣ်အလၢအံၤအဂီၢ်ပှ်ဘၣ်လဲၤယုဒ့ဒဲဒၣ်ကီၤကီၤခဲခဲလၢပှ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်တနံၤန့ၣ်, ပှ်ဒီပှ်ဝဲမုၢ်ယံလၢခံၣ်အံၤလဲၤယုဒ့ဒဲဒၣ်စွဲၣ်တီၣ်လၢပှ်လၢကျါန့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲသ့ၣ်လဲၤတုၤလၢပှ်ပူၤအခါထံၣ်ဝဲစွဲၣ်တီၣ်အထူၣ်ဘၣ်ဆၣ်မ့ၢ်လၢအကစီၤထီၣ်ဒိုင်မးအယိအဝဲသ့ၣ်ဒဲးဝဲအလၢတဖၣ်တတုၤဘၣ်. ဖဲန့ၣ်အခါဒီးတကါဖးဒိုင်တဖုကွၢ်ဟ့ၣ်အဝဲသ့ၣ်လီၤ. ဒီးဟဲယီၤဆူပှ်ဒီပှ်ဝဲမုၢ်ယံခံၣ်န့ၣ်အကပၤဒီးသံကွၢ်ဝဲ, “ယကဘၣ်ဒဲးန့ၢ်သုစွဲၣ်တီၣ်အလၢခါ.” ဒီးပှ်ဒီပှ်ဝဲမုၢ်ယံခံၣ်န့ၣ်စံးဆၢဝဲ, “အိ, ဒဲးန့ၢ်ပှ်.. တၢ်ဘျူးဒိုင်မးလီၤ.” အဝဲသ့ၣ်အဲၣ်ဒီးအိၣ်ဝဲဒၣ်စွဲၣ်တီၣ်အလၢခါန့ၣ်ဒဲးကဘၣ်ပျံဝဲဒီးတကါလီၤ. အယိအဒီပှ်ဝဲမုၢ်ယံခံၣ်န့ၣ်တဲလိာ်အသးကဒဲကဒဲ, “အိ... ဒီးတကါတဖုအံၤအသးဂ့ၤတဘီ...”

တယံၢ်ဘၣ်ဒီးတကါဟဲက့ၤဒဲးန့ၢ်ပှ်ဒီပှ်ဝဲမုၢ်ယံခံၣ်န့ၣ်စွဲၣ်တီၣ်အလၢပျဲကတဖျါဒီးဟဲက့ၤလီၤဝဲဆူဟီၣ်ခိၣ်လီၤလီၤ. ဒီးဟ့ၣ်လီၤဝဲကဆူပှ်ဒီပှ်ဝဲမုၢ်ယံခံၣ်န့ၣ်အအိၣ်ဒီးတဲဝဲ, “ယဘၣ်လဲၤဒဲးန့ၢ်သုစွဲၣ်တီၣ်လၢအယိသုကဘၣ်ဟံးန့ၢ်ယၤလီၤ.” ဖဲန့ၣ်အပှ်မုၢ်တဂၤတဲက့ၤဝဲ, “ဒီးတကါဒါ...တဘၣ်ဟံးန့ၢ်ပှ်တဂ့ၤ..ပထီၣ်ပှ်ခံၣ်လၢဂံၢ်လံ” လီၤ. ဖဲန့ၣ်ဒီးတကါတဲက့ၤအီၤ, “ယတနၢ်သုဘၣ်... သုတအိၣ်လံနၢ်က့ၤယကဟံးန့ၢ်သုလီၤ”... ဒီးတကါန့ၣ်တဲဝဲဝံၤဒီးက့ၤကိးဝဲပှ်ဒီပှ်ဝဲမုၢ်ယံခံၣ်န့ၣ်ဆူအဟံၣ်လီၤ.

ဖဲမုၢ်နၤခိတုၤယီၤန့ၣ်ဒီးတကါတဲဘၣ်ပှ်ဒီပှ်ဝဲမုၢ်ယံခံၣ်န့ၣ်, “ဟဲလၢအံၤ... သုကဘၣ်မံလၢယကပၤတဂၤခိပၤပၤလီၤ.” ဖဲန့ၣ်ပှ်ဒီပှ်ဝဲမုၢ်ယံခံၣ်န့ၣ်တဲဘၣ်ဝဲဒီးတကါ, “တချးပမံပအဲၣ်ဒီးလဲၤဟးတၢ်လိာ်ခံ” လီၤ. အဝဲသ့ၣ်တဲဝဲဝံၤလဲၤဟးထီၣ်ဆူတၢ်ချးဒီးတဲလိာ်အသး, “ပကမၤဒဲလဲၣ်.. ပတအဲၣ်ဒီးကဲဒီးတကါအမါဘၣ်.” ဝံၤအဝဲသ့ၣ်ထုးထီၣ်အတၢ်ကူၣ်လီၤ. တစိဖိပူၤကွံာ်အဝဲသ့ၣ်ဖျိၣ်ထီၣ်ဝဲထးကွီၤတဖၣ်လၢအထံၣ်န့ၢ်ဝဲလၢတၢ်အကပိာ်ကပၤဝံၤဟဲက့ၤန့ၣ်လီၤဆူဟံၣ်ပူၤလီၤ.

ဖဲဒီးတကါထံၣ်အဝဲသ့ၣ်န့ၣ်, “သုဖျိၣ်ယၢ်တၢ်မနုၤလၢသုကိာ်ဘိလဲၣ်.” အဝဲသ့ၣ်တဲ

ဆၢဝဲ, “ဒီးတကါၤ.. လၢမုၢ်ဆါခီအဆၢကတီၢ်န့ၣ်ပမ့ၢ်ပှၤလၢအယံၤလၢဒိၣ်မး...ဘၣ်ဆၢမ့ၢ်တုၤမုၢ်န့ၣ်နီၣ်ပကီၢ်ဘိၣ်ဖဲထီၣ်ကယီၤမီၤဒီးပလၢအလၢလၢယးထီၣ်လီၤ. ပဒီပုၢ်ဝဲၣ်မုၢ်ခံၣ်ပဘၣ်ယၢ်တၢ်ဆိၣ်ယီၤလီၤ.” ဝံၤဒီးအဝဲသ့ၣ်ယုၢ်ထီၣ်ပွဲးဝဲအကီၢ်ဘိၣ်ဒီးမၤကျိၣ်ထီၣ်ဝဲအမၤချံတဖၣ်အယံၤဒီးတကါပျံၤထီၣ်အဝဲသ့ၣ်ဒီးတဲက့ၤဝဲ, “ဂ့ၤလံ...ယကပျၢ်ကွံၣ်သုလီၤ..နၢ်က့ၤယတနၢ်သုဘၣ်..လီၤတံၢ်တလီၤတံၢ်ခဲမုၢ်ဆၢယကလဲၤကွၢ်ကဒီးသုလီၤ.” သတးဒီးပျၢ်က့ၤကွံၣ်ဝဲပှၤဒီပုၢ်ဝဲၣ်မုၢ်ခံၣ်ပဆူသဝီပူၤန့ၣ်လီၤ.

ဖဲပှၤဒီပုၢ်ဝဲၣ်မုၢ်ခံၣ်ပအံၤက့ၤတုၤဆူဟံၣ်န့ၣ်အဝဲသ့ၣ်တဲပွဲးအပၢ်သးပုၢ်ဒီးတၢ်မၤအသးခဲလၢ်လီၤ. သတးဒီးအပၢ်စ့ၢ်ကီးတဲဘၣ်အဖိမုၢ်ခံၣ်ပန့ၣ်လၢ, “မ့ၢ်ဒ်န့ၣ်, ဒ်သီးသုကပူၤဖျဲးလၢဒီးတကါအတၢ်မၤအၢမၤသီအဂီၢ်ယကမၤန့ၢ်သုလီၤ.” ဒီးအပၢ်န့ၣ်ဟ့ၣ်ဒုးဖျိၣ်ထီၣ်ဝဲအဖိမုၢ်ခံၣ်ပလၢ်အကီၢ်ဘိၣ်လၢထးကွီၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. စးထီၣ်ဖဲန့ၣ်ပှၤကယါ(နံ)မုၢ်ဖိတဖၣ်န့ၣ်ဒ်သီးကပူၤဖျဲးဒီးဒီးတကါအတၢ်မၤအၢမၤနးအဂီၢ်အဝဲသ့ၣ်ဖျိၣ်ယၢ်ဝဲဒ်ထးကွီၤတဖၣ်လၢအကီၢ်ဘိၣ်လီၤတုၤမုၢ်မဆါတနံၤအံၤန့ၣ်လီၤ.

ပုၤကညီအတံဉ်ဟဲလီၤစၢၤ တဆိဘဉ်တဆိ

လၢထံးလၢသီန့ၣ်လၢမူကပိာ်လိာ်အပူၤတၢ်မနုၤမးတအိၣ်ဘဉ်. အိၣ်ဒၣ်ထဲကလံၤမုၢ်ဒီးကလံၤခွါလၢအအူဝုၤဝီၤလၢမူကပိာ်လိာ်အပူၤလၢတအိၣ်ဒီးတၢ်ပညိၣ်ဘဉ်န့ၣ်လီၤ. တဘျီကလံၤမုၢ်န့ၣ်လူၤအူပိာ်ကလံၤခွါအခံတချုးဘဉ်. ဖဲကလံၤခွါကွၢ်တရံးကဒါက့ၤအလီၢ်ခံအခါန့ၣ်တထံဉ်ကလံၤမုၢ်ဘဉ်. အယိကလံၤခွါန့ၣ်ဟဲက့ၤအူကဒါက့ၤဆူကလံၤမုၢ်အိၣ်တၢ်အလီၢ်ဒီးသံကွၢ်ကလံၤမုၢ်ဒ်အံၤ, “ဘဉ်မနုၤအယိနလူၤအူပိာ်ယခံတချုးဘဉ်လဲၣ်” လီၤ. ဖဲန့ၣ်ကလံၤမုၢ်စံးဆၢအီၤ, “ဒ်ယမ့ၢ်ပိာ်မုၢ်အသိးအခဲအံၤယအိၣ်ထီၣ်ဒီးယဟုးယသးလံ” န့ၣ်လီၤ. ထဲန့ၣ်တဘျီကလံၤခွါန့ၣ်အူဝးတရံးကလံၤမုၢ်တဝီဝံၤတဝီတုၤလၢကလံၤမုၢ်အိၣ်ဖျၢၣ်ထီၣ်ကလံၤသတိၢ်ဒ်ဖးဒ်တဖျၢၣ်တစုန့ၣ်လီၤ. လၢသတိၢ်ဒ်အပူၤန့ၣ်ပွဲၣ်သ့ၣ်လူၣ်မူလၢအမ့ၢ်မ့ၢ်ယါကစၢ်မုၢ်တဂၤဟဲအိၣ်ဖျၢၣ်ထီၣ်လီၤ.

ပွဲၣ်သ့ၣ်လူၣ်မူဆၢနီၤဝဲဒၣ်လၢအသတိၢ်ဒ်အလီၢ်ဒီးကွၢ်ကလံၤမုၢ်လိာ်ဝးဝးန့ၣ်လီၤ. အဝဲထံဉ်ဘဉ်ဆၢလွံၢ်ဖျၢၣ်လီၤ. ဆၢလွံၢ်ဖျၢၣ်အံၤအလွံၢ်အိၣ်ဝဲအကလုာ်ကလုာ်ဒ်

အမၢ်အဂီၤ, အဘီ, အဝါဒီးအလွဲဂီၤဝါတဖၣ်လီၤ. ပွဲၣ်သုၣ်လုၣ်မူကွၢ်န့ၣ်လီၤဝဲဆူအသတိၤဒံၣ်ပူၤဒီးထံၣ်ဘၣ်ဝဲတၢ်အၢၣ်ကိၣ်လိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်အဝဲဒုးအိၣ်ထီၣ်ဝဲကပီၤဖးဒိၣ်တဘျီတပူၤယီၤဒီးတၢ်အၢၣ်ကိၣ်လိၣ်ဒီးဟ့ၣ်လီၤတၢ်ကလုာ်ဆူကပီၤဖးဒိၣ်လၢကဘီထီၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ပျၢၣ်လၢအဝဲအဖိအလံၤတဖၣ်ကအိၣ်ဆိးဝဲအဂီၢ်လီၤ. ကပီၤဖးဒိၣ်န့ၣ်ဒုးစဲဘူးဝဲဆၣ်လွံၤပျၢၣ်လၢကပီၤလုၣ်ဒီးဘီထီၣ်ဝဲကပီၤဟံၣ်ဖးဒိၣ်တပျၢၣ်လီၤ. ပွဲၣ်သုၣ်လုၣ်မူန့ၣ်ကွၢ်ဝဲဒၣ်ကပီၤဟံၣ်ဖးဒိၣ်တပျၢၣ်အံၤဒီးသ့ၣ်ညါဝဲဒၣ်လၢအဖိအလံၤတဖၣ်အိၣ်ဆိးဝဲတသ့ဘၣ်အယိထူတလံးကဒါက့ၤဝဲကပီၤဟံၣ်ဒီးတ့ၢ်န့ၣ်ကဒါက့ၤဝဲဒၣ်ဆူသတိၤဒံၣ်အပူၤလီၤ. ဝံၤအဝဲကွၢ်န့ၣ်လီၤကဒီးဆူသတိၤ ဒံၣ်ကဒီးတဘျီဒီးမၤလီၤတၢ်အၢၣ်ကိၣ်လိၣ်ဟဲထီၣ်ဆူခိၣ်ဒီးမၤတၢ်အၢၣ်ကိၣ်လိၣ်ဘီထီၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ပျၢၣ်လၢအဖိအလံၤတဖၣ်ကအိၣ်ဆိးဝဲအဂီၢ်လီၤ. ဒီးတၢ်အၢၣ်ကိၣ်လိၣ်န့ၣ်ဟဲထီၣ်လၢသတိၤဒံၣ်အပူၤဒီးတရံးဝဲတဝီဝံၤတဝီန့ၣ်လီၤ. ဝံၤဒီးတလုၣ်လီၤအသးဆူမူကပိၣ်လိာ်အပူၤဒီးတရံးဝဲတဝီဝံၤတဝီလီၤ. ဖဲတၢ်အၢၣ်ကိၣ်လိၣ်တဖၣ်တရံးဝဲတဝီဝံၤတဝီအဖၢမုၢ်ဟီၣ်ခိၣ်ပျၢၣ်စးထီၣ်ဟဲအိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်လီၤ.

ပွဲၣ်သုၣ်လုၣ်မူန့ၣ်ကွၢ်ဝဲဟီၣ်ခိၣ်ပျၢၣ်ဒီးအဲၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါဝဲဟီၣ်ခိၣ်အမဲၣ်ဖံးခိၣ်န့ၣ်မုၢ်အကိၤဧါ မ့တမ့ၢ် ပွဲၣ်ဒီးကဖိလီၤဖိဧါန့ၣ်လီၤ. အယိအဝဲတုထီၣ်ဝဲတၢ်အုးတဒုးဒီးဟ့ၣ်လီၤဝဲတၢ်ကလုာ်ဆူတၢ်အုးလၢကဟဲလီၤဆူဟီၣ်ခိၣ်ချၢဒီးမၤကွၢ်လၢမုၢ်ဟီၣ်ခိၣ်ပျၢၣ်အမဲၣ်ဖံးခိၣ်ကိၤဆံးအါလၢအဖိအလံၤတဖၣ်ကအိၣ်ဆိးဝဲလၢဟီၣ်ခိၣ်ပျၢၣ်အပူၤအံၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အုးန့ၣ်ဟဲလီၤဆူဟီၣ်ခိၣ်ချၢဘၣ်ဆၣ်တထိးဘူးဝဲဒၣ်ဟီၣ်ခိၣ်မဲၣ်ဖံးခိၣ်ဘၣ်. ဖဲတၢ်အုးဟဲက့ၤဆူပွဲၣ်သုၣ်လုၣ်မူအိၣ်အခါတဲဝဲဒံၣ်အံၤ, “ဟီၣ်ခိၣ်မဲၣ်ဖံးခိၣ်န့ၣ်ပွဲၣ်ဒီးကဖိအယိတကြၢၤလၢနဖိနလံၤတဖၣ်ကအိၣ်ကဆိးဝဲအဂီၢ်ဘၣ်” လီၤ. ဖဲန့ၣ်ပွဲၣ်သုၣ်လုၣ်မူသ့ၣ်ညါဝဲဒၣ်လၢတၢ်အုးန့ၣ်တထိးဘူးကွၢ်ဒၣ်လဲာ်ဟီၣ်ခိၣ်မဲၣ်ဖံးခိၣ်အယိဆိၣ်ယီဝဲဒၣ်တၢ်အုးလၢတစီၤသးတဘၣ်မံလၢဟီၣ်ခိၣ်မဲၣ်ဖံးခိၣ်ဘၣ်, ကဘၣ်မံဒၣ်ထဲလၢသ့ၣ်ခံအယိစးထီၣ်ဖဲန့ၣ်လံၤလံၤတၢ်အုးတဖၣ်မံဝဲဒၣ်လၢသ့ၣ်ခံန့ၣ်လီၤ. လၢခံပွဲၣ်သုၣ်လုၣ်မူန့ၣ်တုထီၣ်ဝဲထီၣ်ထူဒံၣ် (ထီၣ်ဆံးဆံးဖိတကလုာ်လၢအစီၤလီၤအိၣ်ဘုးလၢဟီၣ်ခိၣ်မဲၣ်ဖံးခိၣ်) တဘျီဒီးမၤထီၣ်အံၤဟဲလီၤဆူဟီၣ်ခိၣ်ချၢဒီးမၤကွၢ်လၢမုၢ်ဟီၣ်ခိၣ်မဲၣ်ဖံးခိၣ်ကိၤဆံးအါလၢအဖိအလံၤတဖၣ်ကအိၣ်ကဆိးဝဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ထီၣ်ထူဒံၣ်န့ၣ်ဟဲလီၤဝဲဆူဟီၣ်ခိၣ်ချၢဒီးမၤကွၢ်ဟီၣ်ခိၣ်မဲၣ်ဖံးခိၣ်လွံၤနၢၣ်လၢဂီၢ်ခိဖျိစံၣ်ဝုၤစံၣ်ဝီၤဝဲန့ၣ်

လီၤ. ဖဲအဝဲဟဲကွၢ်ဆူပွဲၣ်သုၣ်လုၣ်မူအအိၣ်န့ၣ်တဲဘၣ်ဝဲဒ်အံၤ, “ဟီၣ်ခိၣ်မဲၣ်ဖဲခိၣ်န့ၣ် ကိၤဝဲဒ်လၢနီၤနီၤတဖၣ်ကအိၣ်ဆိးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.” ပွဲၣ်သုၣ်လုၣ်မူန့ၣ်ပတြၢၤဝဲ ဒ်ထီၣ်ဖိဒီးမၤလိာ်ပိာ်လီၤဝဲဒ်အံၤ, “န့ၣ်တတ်န့ၣ်ဟဲအိၣ်ဆိးဒီးယၤ, ဒီးကွၢ်အိၣ်နဲ လၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢထဲ ဖဲ လၢတက့ၢ်” လီၤ. စးထီၣ်ဖဲန့ၣ်ထီၣ်ဖိတကလုာ်အံၤအိၣ်လၢဟီၣ် ခိၣ်ချၢယုလၢ, ဒီးအိၣ်တွံၤယုလၢန့ၣ်လဲၤအိၣ်ဆိးဝဲတပူၤယီၤဒီးမုၢ်ယၢမုၢ်ကစၢ်ပွဲၣ်သုၣ် လုၣ်မူန့ၣ်လီၤ.

တၢ်န့ၣ်အလီၢ်ခံ, ပွဲၣ်သုၣ်လုၣ်မူန့ၣ်ဟဲလီၤဆူဒီးသုမိၤလၢအမ့ၢ်တၢ်လီၢ်အထီၣ်ကတၢၢ် တတိၤလၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢဒီးဟဲဆိလီၤပာ်လီၤဝဲအဖိအလံၤတဖၣ်ဖဲတၢ်လီၢ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. ဒ် သိးအဖိအလံၤတဖၣ်ကထံၣ်ဘၣ်တၢ်ကပီၤအဂီၢ်, ပွဲၣ်သုၣ်လုၣ်မူတုၤလီၤန့ၣ်မဲၣ်ထံက လၢကစၢ်ဖးဒိၣ်တဖျၢၣ်လီၤ. မုၢ်လၢအဖိအလံၤတဖၣ်ဟူးဂဲၤဖဲမၤကသုလၢမဲၣ်ထံက လၢကစၢ်အတၢ်ကပီၤကဒုကယီၢ်အပူၤအဂီၢ်လီၤ. အလီၢ်ခံ, အဝဲတုၤလီၤဝဲဆၣ်ဖိကီၢ် ဖိတဖၣ်ဒီးတၢ်ဖိလံၤဖိယၢတဖၣ်ဒီးဟီၣ်ခိၣ်ကပံၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲတုၤလီၤဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိဒီး တၢ်ဖိလံၤဖိယၢတဖၣ်လၢကပံၣ်တဘျီလၢလၢန့ၣ်ကွံာ်တွံၤကွံာ်ဝဲဟီၣ်ခိၣ်ကပံၣ်အဘျီၣ် အစၢ်တဖၣ်လၢအယံၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲတုၤလီၤဝဲဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိဒီးတၢ်ဖိလံၤဖိယၢတဖၣ်ဝံၤ အလီၢ်ခံထံၣ်ဝဲဒ်လၢကပံၣ်အဘျီၣ်အစၢ်တဖၣ်န့ၣ်ကဲထီၣ်ဝဲဒ်ကပံၣ်ပူၣ်ဖးဒိၣ်တပူၣ် န့ၣ်လီၤ. အယီၤအဝဲဟံးန့ၣ်ဝဲဒ်တဘျီ (ကပံၣ်ပူၣ်ဖးဒိၣ်တပူၣ်) ဒီးတုၤလီၤဝဲဒ်ကဆိ တဒုလီၤ. ပုၤကညီတဖၣ်ကိးကဆိလၢတဘျီ (ကပံၣ်ဖးဒိၣ်တပူၣ်) လီၤ. အဝဲတုၤလီၤ ဝဲကဆိတဒုဝံၤအလီၢ်ခံတက့ၢ် (ကပံၣ်လၢအိၣ်တွံၤတပူၣ်) န့ၣ်, တုၤလီၤဝဲတၢ်ဒိၣ်ခိၣ် တဒုဒီးပုၤကညီတဖၣ်ကိးတၢ်ဒိၣ်ခိၣ်လၢတက့ၢ် (ကပံၣ်လၢအိၣ်တွံၤတပူၣ်) န့ၣ်လီၤ.

ဖဲန့ၣ်အခါ, လၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢအပူၤတၢ်မုၢ်တၢ်ဘိးတၢ်မဲၣ်တၢ်မၤတအိၣ်ဝဲနီၤတထူၣ်ဘၣ်. န့ၣ်ဆၢၣ်အတၢ်ကပီၤစ့ၢ်ကိးတအိၣ်ဘၣ်. အိၣ်ဒ်ထဲမဲၣ်ထံကလၢကစၢ်လၢအတၢ်ကပီၤ တဆုံတဖျါကဲာ်ဆိးဘၣ်တဖျၢၣ်လၢအအိၣ်လၢဒီးသုမိၤကစၢ်အဒိခိၣ်န့ၣ်လီၤ. သနာ် ကုကုၤတဖၣ်န့ၣ်မဲထီၣ်လုာ်ဘၢကွံာ်ဝဲဟီၣ်ခိၣ်ဒီးပုၤကညီဒီးဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိတဖၣ် န့ၣ်ဘၣ်အိၣ်ကုၤတဖၣ်လၢကအိၣ်မူအိၣ်ဂဲၤအဂီၢ်လီၤ.

တဘျီထွံၣ်ဖါသုးဒိၣ်တဒုန့ၣ်လဲၤထီၣ်ဆူမဲၣ်ထံကလၢကစၢ်အဒိစိးမိၤဝဲဒ်တၢ်တ မံၤလၢအအိၣ်လၢကစၢ်အဘးခိတကပၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤကညီတဖၣ်န့ၣ်ဟူဝဲဒ်ထွံၣ်မိၤ

တၢ်လၢၣ်သ့ၣ်လၢၣ်သးဘၣ်ဆၣ်မိၤဝဲဒၣ်တၢ်မနုၤလဲၣ်န့ၣ်အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်တသ့ၣ်ညါဝဲဒၣ်ဘၣ်. ပှၤကညီတဖၣ်အဲၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါဝဲဒၣ်တၢ်လၢအအိၣ် လၢမဲၣ်ထံကလၢကစၢ်အဘးခိတကပၤန့ၣ်လီၤ. ပှၤကညီတဖၣ်ကိးထီၣ်ထီၣ်ပှၤအဖါတဘျုးဒီးမၤထီၣ်ပှၤလဲၤယူၤထီၣ်ဆူမဲၣ်ထံကလၢကစၢ်အဒိခိၣ်ဒီးကွၢ်တၢ်မနုၤကဲထီၣ်အသးလၢကစၢ်အ

ဘးခိတကပၤန့ၣ်လီၤ. ထီၣ်ပှၤလဲၤယူၤထီၣ်ဝဲဒၣ်ဆူကစၢ်အဒိခိၣ်ဒီးလဲၤကွၢ်တၢ်မနုၤမၤအသးလဲၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ထီၣ်ပှၤန့ၣ်, ကဘၣ်ရဲပှၤဝဲဒၣ်ပှၤကညီတဖၣ်လၢတၢ်ကဲထီၣ်အသးလဲၣ်န့ၣ်တသ့ၣ်ညါဝဲဘၣ်အယီၤအဝဲမၤနီၣ်ဝဲတၢ်မၤအသးအပနီၣ်လၢအမဲၣ်ခံအလိၤဒီးဟဲက့ၤဝဲဆူပှၤကညီတဖၣ်အအိၣ်လီၤ. အယီၤမုၢ်မဆါတနံၤအံၤထီၣ်ပှၤမုၢ်မၤကဆုၣ်လီၤအမဲၣ်ခံန့ၣ်လီၤကိၣ်မုၢ်အယဲၤဟဲထီၣ်အသိးန့ၣ်လီၤ. ဖဲပှၤကညီသံကွၢ်အီၤလၢတၢ်န့ၣ်မုၢ်မနုၤလဲၣ်အခါထီၣ်ပှၤစံးဆၢအီၤဒ်အံၤ, “တၢ်တခါဝဲန့ၣ်မုၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်န့ၣ်ယတသ့ၣ်ညါဘၣ်. တၢ်ဝဲန့ၣ်အကွၢ်အဂီၢ်န့ၣ်ယမၤနီၣ်ယာ်အီၤလၢယမဲၣ်ခံအဖိခိၣ်လီၤ” န့ၣ်လီၤ. ဒီးထီၣ်ပှၤန့ၣ်ထီၣ်ကဆုၣ်ထီၣ်ပှၤဝဲအမဲၣ်ခံလၢပှၤကညီတဖၣ်အမဲၣ်ညါလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ပှၤကညီတဖၣ်တသ့ၣ်ညါဒီးဝဲတၢ်ဝဲန့ၣ်မုၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်န့ၣ်ဘၣ်. အယီၤပှၤကညီတဖၣ်ကိးထီၣ်ကဒီးဝဲစိးကပုၤဒီးမၤစိးကပုၤလဲၤထီၣ်ကွၢ်တၢ်ဆူကစၢ်အဒိခိၣ်ဒီးတဲပှၤအဝဲသ့ၣ်လၢမုၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်န့ၣ်လီၤ. စိးကပုၤန့ၣ်ယူၤထီၣ်ဝဲဆူကစၢ်အဒိခိၣ်ဒီးထီၣ်တၢ်လၢအကဲထီၣ်အသးဘၣ်ဆၣ်ကဘၣ်ရဲပှၤဝဲဒၣ်ပှၤကညီတဖၣ်လၢတၢ်ကဲထီၣ်အသးလၢကစၢ်အဘးခိတကပၤလဲၣ်န့ၣ်တသ့ၣ်ညါဝဲဘၣ်အယီၤမၤနီၣ်ယာ်ဝဲလၢအဒိဆုၣ်အလိၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယီၤမုၢ်မဆါတနံၤအံၤစိးကပုၤတနီၤအဒိန့ၣ်လီၤကိၣ်မုၢ်အကွၢ်အဂီၢ်အသိးလီၤ. ဖဲစိးကပုၤဟဲက့ၤဆူပှၤကညီတဖၣ်အအိၣ်

န့ၣ်စံးဆာပုၤကညီတဖၣ်အံၤ, “တၢ်အဝဲန့ၣ်မ့ၢ်မနုၤလဲၣ်န့ၣ်ယတသ့ၣ်ညါဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ်ယမၤနီၣ်ယၢ်တၢ်ဝဲန့ၣ်အက့ၢ်အဂီၤလၢယဒီးဆ့အလီၤလီၤ.” သန့ကတၢ်ဝဲန့ၣ်မ့ၢ်မနုၤလဲၣ်န့ၣ်ပုၤကညီတဖၣ်တသ့ၣ်ညါဝဲဒီးဘၣ်. ဒ်သီးကသ့ၣ်ညါဘၣ်ဝဲတၢ်မၤအသးတခါအံၤလီၤတံၢ်လီၤဆဲးအဂီၢ်ပုၤကညီတဖၣ်လဲၣ်စိၣ်ဝဲထိးအဝါတဖုဆူမဲၣ်ထံကလၢကစၢ်အဒိခိၣ်ဒီးမၤသံဝဲဒီးလုၢ်ထီၣ်ဟံထီၣ်တၢ်ဒီးကိးယီၤဝဲတၢ်လၢတသ့ၣ်ညါဝဲတဖၣ်အကလၢလီၤ.

ဖဲန့ၣ်သတူၢ်ကလၢတၢ်လၢပုၤကညီတသ့ၣ်ညါန့ၣ်ဟဲဖျါထီၣ်ဝဲဒၣ်လၢမဲၣ်ထံကလၢကစၢ်အဖိခိၣ်လီၤ. မုၢ်ခံဖျၢၣ်ဟဲထီၣ်ဝဲဒၣ်လၢကစၢ်အဒိခိၣ်လီၤ. တၢ်ဟဲကိၢ်လီၤဖးဆါလၢဒီးသုမိရူကစၢ်ဒီးဘူးတ့ၢ်မးလၢကုၤတဖၣ်ကသံကွံာ်လၢာ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤကညီဒီးဆၣ်ဖိကိၢ်ဖိတဖၣ်စးထီၣ်သၣ်ဝံၤလီၤဒီးဒီးတၢ်မုၢ်တၢ်ဘိ, ပုၤကညီဒီးဆၣ်ဖိကိၢ်ဖိတဖၣ်သံကွံာ်ဝဲအါအါဂီၢ်ဂီၢ်လၢတၢ်လီၤဖဲန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယိ, ပုၤကညီတဖၣ်လဲၣ်ဆူမုၢ်ယါကစၢ်မုၢ်ပွဲၣ်သ့ၣ်လုၢ်မူအအိၣ်ဒီးယုထီၣ်တၢ်မၤစၢၤလီၤ. မုၢ်ယါကစၢ်မုၢ်တုထီၣ်ဝဲဒၣ်ချံၣ်ဒီးပျၢ်တဖၣ်ဒီးဟ့ၣ်လီၤဝဲတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ဆူပုၤကညီအအိၣ်လီၤ. ခုခါဖဲန့ၣ်, ဆၣ်ဖိကိၢ်ဖိတဖၣ်န့ၣ်ပုၤကညီအတၢ်ကတိၤတဖၣ်လီၤ. ပုၤကညီဒီးဆၣ်ဖိကိၢ်ဖိတဖၣ်ခဲလၢာ်ဟဲစူးဖိၣ်ရံဖိၣ်ထီၣ်အသးဖဲတၢ်လီၤဝဲန့ၣ်, ဒီးခးဝဲဒၣ်မုၢ်လၢအဘူးကတၢ်တဖျၢၣ်လၢချံၣ်လီၤ. တၢ်ယီၤတဖၣ်အမူအဒါန့ၣ်ဘၣ်မၤဘျၢထီၣ်ဝဲပျၢ်အဘိတဖၣ်အယိတုၤလၢမုၢ်မဆါတနံၤအံၤတၢ်ယီၤအနၢၤသ့ၣ်တဖၣ်ဆိၣ်ကျၢၤမးဝဲဒီးယံလၢဒိၣ်မးလီၤ. မ့မ့ၢ်တၢ်သ့တဖၣ်တခီ, ဘၣ်ထုးယၢ်ဝဲဒၣ်ချံၣ်အပျံၤတဖၣ်လီၤ. အယိတုၤမုၢ်မဆါတနံၤအံၤဖဲတၢ်သ့တဖၣ်ဆါထၢၣ်ဝဲဘျၢဘျၢန့ၣ်လီၤကံၤဒ်သီးအဝဲသ့ၣ်ထုးယၢ်ဝဲတၢ်တမံၤမံၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲပုၤကညီတဖၣ်ခးဝဲမုၢ်အဘူးတဖျၢၣ်လၢချံၣ်အခါဆၣ်ဖိကိၢ်ဖိခဲလၢာ်န့ၣ်မၤစၢၤဝဲဒၣ်ပုၤကညီတဖၣ်လၢကိးသနၢ်ဒီးန့ၣ်လီၤ. မုၢ်လၢအဘူးတဖျၢၣ်န့ၣ်ဘၣ်ဒီးဒီးပျၢ်တဖၣ်အယိအတၢ်ကတိၤလီၤပံာ်ကွံာ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်န့ၣ်အလီၢ်ခံမုၢ်လၢအလီၤပံာ်တဖျၢၣ်န့ၣ်ကထီၣ်ဝဲဒၣ်လါန့ၣ်လီၤ. အယိမုၢ်မဆါတနံၤအံၤ, ပုၤကရုဏ်နံၣ်ဖိတဖၣ်ကိးဝဲလါလၢ “လဲ(နံ)” မုၢ်လၢအလီၤပံာ်တဖျၢၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်နံၤဒီးနၢၤဟဲအိၣ်ထီၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်စးထီၣ်စူၤလီၤဒီးတၢ်မုၢ်တၢ်ဘိတဖၣ်ဟဲမဲထီၣ်ဝဲဒၣ်လီၤ. ပုၤကညီတဖၣ်စးထီၣ်ဒူးဝဲမူထံးလွံၢ်လွံၢ်ကျါဒီးမုၢ်န့ၣ်ဟဲထီၣ်လၢမုၢ်ထီၣ်တကပၤဒီးမုၢ်လီၤန့ၣ်လၢမုၢ်န့ၣ်တကပၤန့ၣ်လီၤ. တယံာ်ဘၣ်နံၣ်ဒီးလါတဖၣ်ဟဲအိၣ်ထီၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်ဆၣ်ဖဲန့ၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢပုၤကညီဒီးဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်အဂီၢ်ဘၣ်. လၢတၢ်န့ၣ်အယီၤပုၤကညီတဖၣ်လဲၤဆူမုၢ်ယၢကစၢ်မုၢ်ပွဲၣ်သ့ၣ်လုၢ်မူအအိၣ်ဒီးယုတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လီၤ. မုၢ်ယၢမုၢ်ဟ့ၣ်လီၤအဝဲသ့ၣ်လၢဘုချံးဒီးတၢ်ဒီးတၢ်လၢအချံတဖၣ်လၢကသ့ၣ်အိၣ်ဖျးအိၣ်ဝဲအဂီၢ်လီၤ. (ဖဲန့ၣ်အခါဘုချံတဖၣ်န့ၣ်ဒိၣ်ထဲသိးဒံသၣ်လီၤ.) မ့မုၢ်လၢဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိအဂီၢ်, မုၢ်ယၢမုၢ်မၤလိာ်ဝဲဒ်အံၤဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိတနီၤန့ၣ်ကအိၣ်နီၣ်, တနီၤကအိၣ်တၢ်မုၢ်တၢ်ဘိ, တနီၤကအိၣ်တၢ်သ့ၣ်တၢ်သ့ၣ်ဒီးတနီၤကအိၣ်တၢ်ဖိလံၤဖိယၢတဖၣ်လီၤ. ပုၤကညီဒီးဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်အိၣ်ဆိးသကိးဝဲဒ်မုၢ်မုၢ်ခုၣ်ခုၣ်လၢဒီးသုမိရူအမုၢ်ယၢကစၢ်မုၢ်အတၢ်ပၤအဖိလၢန့ၣ်လီၤ. တၢ်အဂၤတအိၣ်နီတမံၤလၢပုၤကညီတဖၣ်ကမၤအဂီၢ်ဘၣ်, ထဲဒ်အဝဲသ့ၣ်ဘၣ်သ့ၣ်အိၣ်ဘုတနံၣ်တဘျီန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်ဆိးဝဲဒ်ကၢၣ်ကၢၣ်ကျူကျူဒီးအိၣ်မံအိၣ်မံဝဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်န့ၣ်အလီၢ်ခံပုၤကညီတဖၣ်စးထီၣ်အိၣ်တဆူၣ်တချုထီၣ်လီၤ. ပုၤကညီတဖၣ်လဲၤဝဲဆူမုၢ်ယၢမုၢ်ပွဲၣ်သ့ၣ်လုၢ်မူအအိၣ်ဒီးယုတၢ်မၤစၢၤလီၤ. ဖဲန့ၣ်မုၢ်ယၢမုၢ်ပွဲၣ်သ့ၣ်လုၢ်မူစးဘၣ်အဝဲသ့ၣ်, ပိာ်ဆၢထၢၣ်တၢ်တဘိဒီးဂဲၤကလံၣ်တရံးဝုၤဝီၤတၢ်တဘိအဝဲန့ၣ်လီၤ. ဝံၤဒီးမုၢ်ယၢမုၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်ကလုာ်ဆူနးအိၣ်မူး (မုၢ်မုၢ်ယၢမုၢ်လၢအဆံးတဂၤလၢအနီၢ်ကစၢ်ဒိၣ်)လၢကတိခိၣ်ရိၣ်မဲဂဲၤကလံၣ်ဝုၤဝီၤတၢ်တဘိန့ၣ်လီၤ. ပုၤကညီသ့ၣ်တဖၣ်ဂဲၤကလံၣ်ဝုၤဝီၤတၢ်တဘိန့ၣ်ကိးမုၢ်နံၤဒီးအယီၤအဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဂ့ၤထီၣ်ဝဲလီၤ.

လၢဒီးသုမိရူကစၢ်လီၤန့ၣ်သ့ၣ်ထူၣ်ဖးဒိၣ်တဖၣ်တမဲထီၣ်ဝဲဘၣ်. ထဲဒ်တၢ်မုၢ်တၢ်ဘိအဆံးဖိတဖၣ်မဲထီၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. အယီၤပုၤကညီသ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်ဟံးန့ၢ်ဝဲတဖိ (တၢ်အမုၢ်ဖိလၢတၢ်မၤနီၣ်ခွဲသိၣ်) လၢအမုၢ်တၢ်အထူၣ်ဆံးဆံးဖိတကလုာ်အံၤအဘိလၢတၢ်ပိာ်ဆၢထၢၣ်တၢ်အဂီၢ်လီၤ. ကိးနံၤဒီးပုၤကညီတဖၣ်ဂဲၤကလံၣ်ဝုၤဝီၤတၢ်အထူၣ်ဖိအံၤအယီၤအဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့, အိၣ်ပွဲၤဝဲဒီးတၢ်သ့ၣ်ဖုံသးညီန့ၣ်လီၤ. ဒ်န့ၣ်တဖၣ်လဲၤပုၤကွံာ်အနံၣ်တဖၣ်အနံၣ်အသိး, သ့ၣ်ထူၣ်ဖးဒိၣ်ဖးထီၣ်တဖၣ်မဲထီၣ်လုာ်ဘၢကွံာ်ဟီၣ်ခိၣ်ဘၣ်ဆၣ်လၢဒီးသုမိရူကစၢ်အလီၤန့ၣ်သ့ၣ်ထူၣ်ဖးဒိၣ်ဖးထီၣ်တဖၣ်တအိၣ်ဘၣ်. ပုၤကညီတဖၣ်အဲၣ်ဒီးပိာ်ဆၢထၢၣ်ဝဲသ့ၣ်ထူၣ်ဖးဒိၣ်တဖၣ်ဒ်တၢ်တဖၣ်အသိးလီၤ. ပုၤကညီတဖၣ်ယုကွံာ်ဝဲဒ်သ့ၣ်ထူၣ်ဖးဒိၣ်ဖးထီၣ်လၢဒီးသုမိရူကစၢ်အဟီၣ်ကဝီၤပုၤဝးဝးခဲလၢၣ်ဘၣ်ဆၣ်တထံၣ်ဝဲသ့ၣ်ထူၣ်ဖးဒိၣ်ဖးထီၣ်နီတထူၣ်ဘၣ်. သ့ၣ်ထူၣ်ဖးဒိၣ်ဖးထီၣ်တဖၣ်မဲထီၣ်ဝဲဒ်လၢတၢ်တြိဖးယိာ်အဘးခိတကပၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်တြိန့ၣ်မုၢ်လၢယိာ်ဒိၣ်

မေးအယိပုဂ္ဂိုလ်တဖန်လဲတဖျိဆူတံတြိအခိဉ်ထံးနိတဘျီဘဉ်.

လၢတၢ်န့ဉ်အယိ, ပုဂ္ဂိုလ်တဖန်လဲဆူမုၢ်ယါမုၢ်ပွဲၣ်သုၣ်လုၣ်မူအအိၣ်ဒီးယုတၢ်ဟ့ၣ်
ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးလၢမုၢ်အဝဲသ့ၣ်ကမၤန့ၣ်ဝဲသ့ၣ်ထူၣ်ဖးဒိၣ်ဖးထီၣ်လၢကပိၣ်ဆၢထၢၣ်တၢ်အ
ဂီၢ်လၢအအိၣ်လၢတၢ်တြိဖးယိၣ်အဘးဒိတကပၤဒ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ. မုၢ်ယါကစၢ်မုၢ်ဟ့ၣ်
လီၤအဝဲသ့ၣ်တၢ်ဂီၤတဖန်, သ့ၣ်လးဒီးပီၤအူကဲၤထီၣ်မ့ၢ်အူတဖန်န့ၣ်လီၤ. ပုဂ္ဂိုလ်
တဖန်မၤကဲၤထီၣ်မ့ၢ်အူဒီးသ့ၣ်လးဒီးအူကဲၤထီၣ်ဝဲလၢပီၤတဖန်ဝံၤ, မၤပံၤလီၤဝဲတၢ်
ဂီၤတဖန်လီၤ. တၢ်န့ၣ်ဝံၤဒီးပုဂ္ဂိုလ်တဖန်ဘျီထီၣ်ဝဲတၢ်ဘိတၢ်တဘိလၢကလဲၤခိၣ်
ဝဲဒၣ်တၢ်တြိဖးယိၣ်အဂီၢ်လီၤ. တၢ်ကလဲၤခိၣ်တဘိတဘိအံၤအဂီၢ်, ပုဂ္ဂိုလ်ကိးဂၤဒီး
န့ၣ်တၢ်တြိအိၣ်လၢတဘဉ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢအဆံၣ်ဘဉ်. ဘဉ်ဆဉ်လၢပုဂ္ဂိုလ်တဖန်အ
ကျါ, ပုဂ္ဂိုလ်အိၣ်ဝဲတန့ၣ်လၢတၢ်ကိးအိၣ်လၢ “စီဖူ” (ပုဂ္ဂိုလ်အမၤတံၢ်တံၢ်တၢ်, ပု
မၤဟးဂီၤတဖန်) တဖန်တလူၤဒိကန့ၣ်မၤပိၣ်ထွဲတၢ်တြိအံၤဘဉ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဝဲတၢ်
အိၣ်လၢအဆံၣ်တဖန်လီၤ. ပုဂ္ဂိုလ်ပုဂ္ဂိုလ်တဖန်စ့ၢ်ဝဲန့ၣ်ဝဲလၢပုဂ္ဂိုလ်မုၢ်အိၣ်ဘဉ်
တၢ်အိၣ်လၢအဆံၣ်န့ၣ်, တၢ်တတၢ်တနါ(တၢ်ဟံၣ်အံၤ)ကလီၤဘဉ်လၢပုဂ္ဂိုလ်အလဲၤ
ခိၣ်တၢ်ဘိတၢ်တဘိတဖန်အလီၤလီၤ. ဝဲပုဂ္ဂိုလ်ပုဂ္ဂိုလ်တဖန်လဲၤခိၣ်ဝဲဒၣ်တၢ်တၢ်ဘိတ
ဘိအံၤအါအါဂီၢ်ဂီၢ်အခါ, မုၢ်ယါမုၢ်နးအိၣ်မူန့ၣ်လီၤတၢ်ဆူတံတြိဖးယိၣ်အပူၤလီၤ.
ဘဉ်ဆဉ်ပုဂ္ဂိုလ်ပုဂ္ဂိုလ်အဂၤတဖန်တဟ်သုၣ်ဟ်သးဝဲတၢ်ကဲထီၣ်အသးအံၤနိတဂၤ
ဘဉ်. ဝဲပုဂ္ဂိုလ်ပုဂ္ဂိုလ်တဖန်လဲၤတုၤလၢတၢ်တြိအမုၢ်ထီၣ်တကပၤအခါအဝဲသ့ၣ်စး
ထီၣ်ယုကွၢ်ဝဲဒၣ်သ့ၣ်ထူၣ်လၢအကြးဒီးတၢ်လၢတၢ်ကပိၣ်ဆၢထၢၣ်အဂီၢ်လီၤ. အဝဲ
သ့ၣ်ထံၣ်န့ၣ်ဝဲသ့ၣ်လီၤဆီအကလုာ်တဖန်အကျါတထူၣ်လၢတၢ်ကိးအိၣ်လၢတံၣ်ခွဲၣ်မိး
လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ကူၣ်လီၤဝဲဒၣ်သ့ၣ်အံၤလၢကပိၣ်ဆၢထၢၣ်တၢ်အဂီၢ်လီၤ. အယိတုၤမ
ဆါတနံၤအံၤတံၣ်ခွဲၣ်မိးန့ၣ်မုၢ်တၢ်တမံၤလၢပုဂ္ဂိုလ်ရှင်နံတဖန်ဟ်လုာ်ဟ်ပူၤဝဲဒၣ်န့ၣ်
လီၤ. ဝဲပုဂ္ဂိုလ်တဖန်ကူၢ်လီၤကွံာ်သ့ၣ်ထူၣ်ဝံၤအလီၤခံအဝဲသ့ၣ်ဘူးန့ၣ်ဝဲသ့ၣ်ထူၣ်အ
မိၢ်ပုၤဒီးဟဲက့ၤမိာ်ခိၣ်ဒီးတၢ်တၢ်ဘိဆူဒီးသုမိခူကစၢ်လီၤ. ဝဲအဝဲသ့ၣ်ဟဲက့ၤတုၤ
န့ၣ်အဝဲသ့ၣ်ကယၢကယဲထီၣ်ဝဲဒၣ်သ့ၣ်ထူၣ်တဘိအံၤလၢကကဲထီၣ်တၢ်ဃံလၢတ
ဘိလီၤ. ပုဂ္ဂိုလ်ပုဂ္ဂိုလ်ခဲလၢဟ်ဟ်ဖျိထီၣ်အသးလၢဒီးသုမိခူဒီးပိၣ်ဆၢထၢၣ်ဝဲတၢ်
တဘိအံၤလီၤ. ဝဲအပိၣ်ဆၢထၢၣ်ဝဲတၢ်တဘိအံၤဘျါဘျါဝံၤအလီၤခံအဝဲသ့ၣ်မၤဝဲ

တၢ်ဖးဒိဉ်မူးပွဲခိဖျါဂဲၤကလံာ်ဝုၤဝီၤဝဲတၢ်တဘိအံၤလီၤ. (တုၤမုၢ်မဆါတနံၤအံၤ, ပုၤကရုဏ်နံၤဖိတဖၣ်မၤဝဲတၢ်ဖးဒိဉ်အမူးတနံၤတဘျီလီၤ.)

ဖဲပုၤကိးဂၤဒဲးဂဲၤကလံာ်ဝုၤဝီၤဝဲတၢ်ကပၤအခါ, ပုၤကူပုၤကညိတဖၣ်တထံာ်မုၢ်ယါ မုၢ်နးအိဉ်မူလၢပုၤဂဲၤကလံာ်တဖၣ်အကျါဘၣ်. အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်ဟံၣ်သ့ၣ်ဟံၣ်သးဝဲလၢ နးအိဉ်မူလီၤမၤလီၤ. အယိပုၤကူပုၤကညိတဖၣ်လဲၤဟးယုကွၢ်နးအိဉ်မူဘၣ်ဆၣ်ယုဝဲ နးအိဉ်မူတဘၣ်ဘၣ်. လၢခံကတၢ်အဝဲသ့ၣ်လဲၤဝဲဒၣ်ဆူပြ်လါဒုဖူ (မုၢ်ယါခွါလၢအ လဲၤတၢ်လၢဆၣ်တဖျၢၣ်ဘၣ်တဖျၢၣ်အအိဉ်) အအိဉ်ဒီးမၤအယုကွၢ်ဝဲဒၣ်နးအိဉ်မူလၢ အဝဲသ့ၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပြ်လါဒုဖူန့ၣ်စးထီၣ်လဲၤတၢ်လၢကယုကွၢ်နးအိဉ်မူအဂီၢ်လီၤ. လၢခံကတၢ်အဝဲထံာ်နးအိဉ်မူလီၤတၢ်သံလၢတၢ်တြိဖးယိာ်အခိဉ်ထံးလီၤ. ပြ်လါဒု ဖူတဲဘၣ်ဝဲပုၤကူပုၤကညိသ့ၣ်တဖၣ်လၢနးအိဉ်မူလီၤတၢ်သံလၢတၢ်တြိဖးယိာ်အခိဉ် ထံးဘၣ်ဆၣ်အဝဲဟဲက့ၤစိာ်ထီၣ်ဝဲနးအိဉ်မူအစိာ်တန့ၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်န့ၣ်အလီၢ်ခံ, ပုၤကူပုၤကညိတဖၣ်လဲၤဆူမၤရယၣ်က့ၣ်ထူ (မုၢ်ယါခွါလၢအခိဉ်ထီ) အအိဉ်ဒီးစံး ဘၣ်အီၤလၢကလဲၤထုးထီၣ်န့ၢ်က့ၤနးအိဉ်မူအစိာ်လၢတၢ်တြိအခိဉ်ထံးန့ၣ်လီၤ. မၤရ ယၣ်က့ၣ်ထူလဲၤလီၤဆူတၢ်တြိဖးယိာ်အပူၤဒီးဟဲက့ၤစိာ်က့ၤဝဲနးအိဉ်မူအစိာ်လၢပုၤ ကညိတဖၣ်အဂီၢ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်ပုၤကညိတဖၣ်ဟဲစူးဖိာ်ရိဖိာ်ထီၣ်အသးလၢနးအိဉ်မူအ မိာ်ပုၤကပၤဝးဝးန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၤနးအိဉ်မူအဂီၢ်, ပုၤကညိတဖၣ်ဆၢ တၢ်လၢကဘျီထီၣ်တၢ်မုၢ်ယါဒဲ (နတ်အိမ်) တဖျၢၣ်လၢနးအိဉ်မူအမိာ်ပုၤန့ၣ်လီၤ. အ ဝဲသ့ၣ်တဖၣ်ကဘၣ်ဘျီတၢ်ကလၢအဟံၣ်ဒီးနးအိဉ်မူအနီၢ်ခိမိာ်ပုၤဒဲလဲၣ်. အဝဲသ့ၣ်တ ဖၣ်ဒိဉ်တၢ်နးအိဉ်မူအခိဉ်ယံးဒီးပိာ်ဆၢထၢၣ်ဝဲဒၣ်တၢ်မုၢ်ယါဒဲအထူၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အသိး န့ၣ်လီၤ. ဒီးဒိဉ်တၢ်ဝဲအစုဒုၣ်အယံးဒီးပိာ်ဆၢထၢၣ်ဝဲဒၣ်ဒဲအထူၣ်တဖၣ်အသိးန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ဒိဉ်တၢ်ဝဲအစုယံးဒီးသ့ၣ်ဝဲဒၣ်တဒိဘိဒီးဒုးဝဲဘူးဝဲဒီးဒဲအထူၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အ ဝဲသ့ၣ်ဒိဉ်တၢ်ဝဲအဂုၢ်ယံးဒီးမၤဝဲဟံၣ်ဒါလီၤ. အဝဲသ့ၣ်ဘျၢၣ်ဝဲအဖံးဘုၣ်ဒီးသ့ၣ်ဝဲဟံၣ် န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ဒိဉ်တၢ်ဝဲအခိဉ်ဆူၣ်ဒီးသ့ၣ်ဝဲဟံၣ်ခိဉ်ဒုးတဖၣ်အသိးလီၤ. နးအိဉ် မူအနီၢ်ခိမိာ်ပုၤအက့ၤအခိဉ်လၢဂီၢ်အမုၢ်အယံးကိးဘိဒီး, အညၢၣ်ခဲလၢဂီၢ်, အဖံးဘုၣ်တ ဖၣ်, အသ့ၣ်အစီၤခဲလၢဂီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ဘၣ်တၢ်သူအီၤလၢတၢ်ဘျီထီၣ်တၢ်တၢ်မုၢ်ယါဒဲ အဂီၢ်လီၤ. တၢ်တဟံၣ်တၢ်အဝဲအယံးတဘိ, အညၢၣ်တက့ၤဒီးအသ့ၣ်တလီၤစီၤဒဲလဲၣ် ဘၣ်. အယိလၢမုၢ်မဆါတနံၤအံၤ, လၢပုၤကရုဏ်နံၤဖိတဖၣ်အကျါ, ပုၤလၢအသးဝံာ်

တၢ်ဘၣ်ထီၣ်တၢ်မုၢ်ယၢဒီးလၢနးအိၣ်မူအမိၢ်ပှၢဒီးဂၢညါလၢအယံတအိၣ်တၢ်နီတဘိ, အညၣ်တအိၣ်တၢ်နီတလိၣ်ဒီးအသ့ၣ်တအိၣ်တၢ်နီတလီၤစၢဘၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ပှၢလၢအသးဝံၣ်တၢ်စံးနီၤတဂၤန့ၣ်လီၤ. ပှၢကညိတဖၣ်ဘၣ်ထီၣ်တၢ်မုၢ်ယၢအဒဲယံလၢတဖျၢၣ်ဒီးနးအိၣ်မူအနီၢ်ခိမိၢ်ပှၢဒီးတဂၢညါန့ၣ်လီၤ. ဖဲနးအိၣ်မူအဒဲဘၣ်ထီၣ်အသးဝံၣ်အလီၢ်ခံ, ပှၢကညိတဖၣ်ကွဲမုၢ်ပှၢကူပှၢကညိခဲလၢၣ်ဆူဒီးသုမိရူဒီးမုၢ်ယၢကိးဂၢဒဲးဆူတၢ်မၤလၢကပိၤနးအိၣ်မူအမုၢ်အဂီၢ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်အဝဲသ့ၣ်သးပှၢနီၣ်ကွဲမုၢ်ဝဲကလံၤလီၤ. သတးဒီးကလံၤသးဒိၣ်ထီၣ်တၢ်ဒိၣ်ဒိၣ်ကလံၤဒီးအူတဖျၢၣ်တပျီၤဒီးသုမိရူဒီးကျိၤညါအယံနးအိၣ်မူအဒဲန့ၣ်ကလံၤအူဖျိးကွံာ်အီၤန့ၣ်လီၤ. ပှၢကညိသ့ၣ်တဖၣ်အသးဟးဂီၤဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ.

တၢ်န့ၣ်အလီၢ်ခံပှၢကညိတဖၣ်လဲၤဆူမုၢ်ယၢမုၢ်ပွဲၣ်သ့ၣ်လူၣ်မူအိၣ်ဒီးစံးဝဲဒ်အံၤ, “ပတအဲၣ်ဒီးအိၣ်လၢဒီးသုမိရူအဖိခိၣ်လၢဘၣ်. ပအဲၣ်ဒီးလဲၤသးလီၤသးကျဲဆူတၢ်လီၢ်အဖုၣ်တတိၤလၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢလီၤ. ပပျံၤကလံၤမုၢ်ဒိၣ်မးမုၢ်လၢဒီးသုမိရူအဖိခိၣ်န့ၣ်သ့ၣ်ဖးဒိၣ်ဖးထီတဖၣ်တအိၣ်အယံလီၤ. ပကဒဲဖျိးကွံာ်ဖဲကလံၤဟဲအူတၢ်အခါလီၤ. ဖဲဟီၣ်ခိၣ်ဖျၢၣ်တၢ်လီၢ်အဖုၣ်တတိၤန့ၣ်သ့ၣ်ဖးဒိၣ်ဖးထီတဖၣ်အိၣ်အါမးဒီးပအိၣ်ကဒုဖဲန့ၣ်ကန့ၣ်ဝဲလီၤ. အဝဲသ့ၣ်စံးဘၣ်မုၢ်ယၢမုၢ်ပွဲၣ်သ့ၣ်လူၣ်မူလၢကတုထီၣ်န့ၣ်အဝဲသ့ၣ်ကျဲတဘိလၢအလဲၤလီၤဆူတၢ်လီၢ်အဖုၣ်တတိၤလၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢလီၤ. မုၢ်ယၢမုၢ်ပွဲၣ်သ့ၣ်လူၣ်မူတုထီၣ်န့ၣ်အဝဲသ့ၣ်မိၣ်ရှဲၣ်လၢအမုၢ်မူဂံၢ်ဖးဒိၣ်ဖးထီတဘိလၢကလဲၤလီၤဝဲဆူဒီးသုမိရူဆူတၢ်လီၢ်အဖုၣ်တတိၤလၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပှၢကညိတဖၣ်စိာ်ဃုာ်ဝဲဘုချံ, တၢ်သုတၢ်သုၣ်အချံဒီးတၢ်ဒီးတၢ်လၢၣ်အချံအသၣ်တဖၣ်တန့ၣ်အယံအဝဲသ့ၣ်ကွံာ်လီၤဝဲဆူတၢ်လီၢ်အဖုၣ်တတိၤလၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢဒီးတၢ်ချံတၢ်သုၣ်တဖၣ်န့ၣ်တၢ်ဖးကွံာ်ဆူအကူအခိဆံးဆံးဖိတဖၣ်လီၤ. တၢ်န့ၣ်အလီၢ်ခံပှၢကူပှၢကညိခဲလၢၣ်, ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိခဲလၢၣ်ဒီးတၢ်ဖိလံၤဖိယၢခဲလၢၣ်ဟးထီၣ်ကွံာ်လၢဒီးသုမိရူဒီးလဲၤပိာ်လီၤမူဂံၢ်အဆံဆူတၢ်လီၢ်အဖုၣ်တတိၤလၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢလီၤ. ဖဲအဝဲသ့ၣ်ခဲလၢၣ်လဲၤတုၤဆူတၢ်လီၢ်အဖုၣ်တတိၤလၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢန့ၣ်လၢဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိဒီးတၢ်ဖိလံၤဖိယၢတဖၣ်အဂီၢ်တၢ်အိၣ်တၢ်အီၤအိၣ်ဝဲဘၣ်ဆၣ်တၢ်အိၣ်တအိၣ်လၢပှၢကညိတဖၣ်အဂီၢ်ဘၣ်. အယံအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်ကျိအိၣ်ဝဲဒ်မူဂံၢ်အဖံးဘုၣ်ဒီးဘၣ်အိၣ်ဝဲလီၤ. မုၢ်ဆါခိအကတီၢ်န့ၣ်ပှၢကညိတဖၣ်ဒိၣ်တၢ်ကွံာ်မူဂံၢ်အဖံးဘုၣ်တဖၣ်ဒီးအိၣ်ကွံာ်ဝဲခဲလၢၣ်, ဒီးလၢမုၢ်နၤအကတီၢ်န့ၣ်မူဂံၢ်အဖံးဘုၣ်တဖၣ်

ဟဲထီၣ်က့ၤအလီၤလီၤလီၤ. အယိပုၤကညိကိးဂၤဒဲးန့ၣ်ဘၣ်ဂဲၤဆၢဆၢၣ်လၢဂီၤခီဂီၤ
ဂီၤလၢကမၤန့ၣ်ဘၣ်မူဂံၢ်အဖံးဘၣ်အဂီၢ်လီၤ. လၢပုၤကညိတဖၣ်အကျါအိၣ်ဒီးစိဖူ(ပုၤ
လံၤလူၤကျူဆါ) တကလုာ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်မံၤထၢၣ်စဲၤခံဒီးကလဲၤပံးန့ၣ်ဝဲဒၣ်
မူဂံၢ်အဖံးဘၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်မူဂံၢ်အဖံးဘၣ်တဖၣ်လၢကွံာ်ဝဲလီၤ. ပုၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်
ထံၣ်ဘၣ်တၢ်ကိတၢ်ခဲဒ်န့ၣ်ကိးနံၤဒဲးလီၤ. အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်ကီၤဝံၤတန့ၢ်ဘၣ်အယိကျိ
တဲာ်ဝဲမူဂံၢ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်တဘျီယိမူဂံၢ်က့ၤတလုာ်ထီၣ်အသးဆူဒီးသုမိဇုကစၢ်အဒိခိၣ်
လီၤ. စးထီၣ်ဖဲန့ၣ်ပုၤကုပုၤကညိတဖၣ်က့ၤကဒါက့ၤဆူဒီးသုမိဇုတသ့လၢၤဘၣ်. မ့ၢ်
လၢလုကဘျၢ်ဖးထီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်လီၤဘံးထီၣ်ဒိၣ်မးအယိထီၣ်တဖၣ်ယူၤထီၣ်ဆူဒီးသုမိ
ဇုကစၢ်အဒိခိၣ်တန့ၢ်နီတဘၣ်ဘၣ်, ထဲဒၣ်လံၣ်ပအိတဖၣ်စ့ၤထီၣ်ဝဲလုတဖၣ်ဟ်အယိ
ထီၣ်ဝဲတုၤဆူဒီးသုမိဇုကစၢ်အဒိခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤကညိတဖၣ်အတၢ်အိၣ်တၢ်အိတအိၣ်
လၢၤဘၣ်.

ပုၤကညိတဖၣ်လူၤထၢဖိၣ်က့ၤဘုရံလၢအလီၤတဲာ်ပြဲၤတဖၣ်ဒီးစးထီၣ်သ့ၣ်အိၣ်တၢ်
န့ၣ်လီၤ. ဖဲတၢ်မုၢ်တၢ်ဘိတဖၣ်ဒိၣ်ထီၣ်န့ၣ်အချံအသၣ် (ဘုရံ) တဖၣ်တသၣ်ထီၣ်ဖိ
ထီၣ်ဘၣ်. ပုၤကညိအဲၣ်ဒီးလၢမုၢ်ယါမုၢ်ပျဲၣ်သ့ၣ်လုာ်မူဟ့ၣ်လီၤတၢ်ကလုာ်လၢဘုတ
ဖၣ်ကဖိထီၣ်သါထီၣ်တဘျးဘျီလၢတနံၣ်ဘၣ်တနံၣ်အတီၢ်ပူၤလီၤ. အယိပုၤကညိတ
ဖၣ်ကိးလံၣ်ပအိဒီးမၤလံၣ်ပအိလဲၤထီၣ်ဆူဒီးသုမိဇုအမုၢ်ယါမုၢ်ပျဲၣ်သ့ၣ်လုာ်မူအအိၣ်
လၢအကဟ့ၣ်လီၤတၢ်ကလုာ်ဆူဘုအထူၣ်တဖၣ်ဒ်သိးကဖိထီၣ်သၣ်ထီၣ်လၢအဆၢက
တီၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးပုၤဘျီလၢတနံၣ်ဘၣ်တနံၣ်အတီၢ်ပူၤလီၤ. ဖဲလံၣ်ပအိလဲၤထီၣ်တုၤ
လၢကစၢ်အဒိခိၣ်န့ၣ်အဝဲတဲဘၣ်မုၢ်ယါမုၢ်ဘၣ်ဃးတၢ်လၢပုၤကညိတဖၣ်မၤအိၤန့ၣ်
လီၤ. မုၢ်ယါမုၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်ကလုာ်လၢဘုတဖၣ်ကဖိထီၣ်သၣ်ထီၣ်ဝဲတနံၣ်န့ၣ်သၢဘျီ
န့ၣ်လီၤ. ဖဲလံၣ်ပအိဟဲက့ၤလၢကျဲအခါအဝဲထံၣ်ဝဲဒၣ်ကိၣ်ဒွံးသၣ်လၢအမ့ၢ်သ့ၣ်သၣ်
တကလုာ်လၢအမဲထီၣ်ထီဘိလၢကစၢ်ဘံလီၤအလီၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲဒဲးအိၣ်ဝဲတၢ်သၣ်
လီၤ. တၢ်သၣ်အံၤဆၢဒိၣ်မးဒီးအရီၢ်ဝံၣ်ဒိၣ်မးလီၤ. အယိအဝဲတဲဘၣ်သ့ၣ်လၢမုၢ်ယါ
မုၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်ကလုာ်လၢသ့ၣ်အံၤကဘၣ်သၣ်ဝဲတနံၣ်ခံဘျီန့ၣ်လီၤ. အယိတုၤမုၢ်မ
ဆါတနံၤအံၤတနံၣ်အတီၢ်ပူၤသ့ၣ်တကလုာ်အံၤသၣ်ဝဲဒၣ်ခံဘျီန့ၣ်လီၤ. ဖဲလံၣ်ပအိဟဲ
က့ၤတုၤဆူပုၤကညိတဖၣ်အအိၣ်န့ၣ်အဝဲလိဝဲဒၣ်လၢမုၢ်ယါမုၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်ကလုာ်လၢ
ဘုတဖၣ်န့ၣ်ကဖိထီၣ်သၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်ထဲတနံၣ်တဘျီဇိလီၤ. အယိတုၤမုၢ်မဆါတနံၤ

အံၤဘုတဖၣ်ဖီထီၣ်သၣ်ထီၣ်ဝဲထဲတနံတဘျီဇီန့ၣ်လီၤ.

ဒ်နံတဖၣ်လဲၤပူၤကွံၣ်အနံတဖၣ်အသိး, ပုၤကညီတဖၣ်တအဲၣ်ဒီးအိၣ်လၢတၢ်လီၤ
အဖုၣ်တတီၤလၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢလၢဘၣ်. အဝဲသ့ၣ်အဲၣ်ဒီးလဲၤန့ၣ်လီၤအိၣ်ဆိးဝဲဆူဟီၣ်
ခိၣ်ချၢအခၢၣ်သးတတီၤန့ၣ်လီၤ. လၢအဝဲသ့ၣ်ကလဲၤန့ၣ်လီၤဆူဟီၣ်ခိၣ်ချၢအခၢၣ်သး
တတီၤအဂီၢ်, ပုၤကညီတဖၣ်ကဘၣ်မၤလီၤပျီၣ်ကွံၣ်ဝဲလၢၣ်ဝဲတြီဖးဒိၣ်တဘျီလီၤ.
ပုၤကညီတဖၣ်ကျဲးစးမၤလီၤပျီၣ်ကွံၣ်ဝဲလၢၣ်ဝဲတြီဖးဒိၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ကျဲးစးမၤလီၤ
ပျီၣ်ကွံၣ်တဘျီန့ၣ်ဘၣ်ဆၣ်အဝဲသ့ၣ်မၤလီၤပျီၣ်ကွံၣ်ဝဲတန့ၣ်ဘၣ်. လၢခံကတၢၢ်, အဝဲ
သ့ၣ်သ့ၣ်ညါဝဲဒၣ်လၢမုၢ်ယါမုၢ်အတၢ်မၤစၢၤမုၢ်တပၣ်န့ၣ်တမ့ၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်မၤလီၤပျီၣ်
ကွံၣ်ဝဲကန့ၣ်ဘၣ်. အဝဲသ့ၣ်ကိးကဒီးလံၣ်ပအိၣ်ဒီးမၤအလဲၤထီၣ်ဆူမုၢ်ယါမုၢ်အအိၣ်ဒ်
သိးကလဲၤတဲဘၣ်ဝဲလၢကမၤစၢၤအဝဲသ့ၣ်လၢကမၤလီၤပျီၣ်ကွံၣ်လၢၣ်ဝဲတြီအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
လၢၣ်ဝဲတြီဖးဒိၣ်န့ၣ်မုၢ်ယါကစၢ်မုၢ်ကွံၣ်လီၤန့ၣ်ဝဲသ့ၣ်လးဒီးပီၤလၢတၢ်အူကဲၤထီၣ်မ့ၢ်
အူအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်မၤကဲၤထီၣ်မ့ၢ်အူလၢလၢၣ်အူကဲၤဒီးအူသ့ၣ်ဝဲဖျၢၣ်ဖျၢၣ်
ဒီးပီၤဘိလၢမ့ၢ်အူကဲၤထီၣ်အဂီၢ်လီၤ. တၢ်အူကဲၤကပၤအံၤကိၢ်လူးထီၣ်ဖးဒိၣ်ဒီးပီၤဖး
ထီၣ်ဒီးကဲထီၣ်က့ၤလၢၣ်ကိၢ်လိၣ်တဖၣ်လီၤ. ဒ်သိးကမၤပျီၣ်ကွံၣ်လၢၣ်ကိၢ်လိၣ်တဖၣ်အ
ဂီၢ်ပုၤကညီတဖၣ်မၤဆၣ်ဖိကိၢ်ဖိဖးဒိၣ်တဖၣ်မၤစၢၤအီၤလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ထဲဒၣ်ကသ့ၣ်
ဒီးကဆိတဖၣ်ဟဲမၤစၢၤတၢ်လီၤ. လၢညါန့ၣ်ကဆိအိၣ်ဒီးအနၢၤဝါဝါခံဘိလီၤ. ဘၣ်
ဆၣ်ဖဲအဝဲသ့ၣ်မၤပျီၣ်ထီၣ်ကွံၣ်လၢၣ်ကိၢ်လိၣ်တဖၣ်အခါအဝဲသ့ၣ်အနၢၤတဖၣ်ကၢ်ကွံၣ်
လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ကွၢ်က့ၤအနၢၤတဖၣ်ယံလၢဝဲဒိၣ်မးအယိတ့ၢ်န့ၣ်က့ၤဝဲအနၢၤတဖၣ်ဆူ
အကိၢ်ပူၤဒီးတဘျီယိအနၢၤတဖၣ်ကဲထီၣ်က့ၤလၢအဝဲန့ၣ်လီၤ. ကသ့ၣ်တဖၣ်တခီအ
နၢၤန့ၣ်အိၣ်လၢအနၢ်အကဆူးလီၤ. ဖဲအဝဲသ့ၣ်မၤပျီၣ်ကွံၣ်လၢၣ်ကိၢ်လိၣ်တဖၣ်အခါအ
နၢၤတဖၣ်ကၢ်ကွံၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ကွၢ်ဝဲအနၢၤဒီးဖဲအကွံၣ်ထီၣ်ဝဲဆူသ့ၣ်ခံအခါတဘျီ
ယိကဲထီၣ်လၢတခါးသၣ်တဖၣ်လီၤ.

ဖဲလၢၣ်ကိၢ်လိၣ်တဖၣ်ပျီၣ်ကွံၣ်န့ၣ်, ပုၤကညီတဖၣ်လဲၤန့ၣ်လီၤဆူဟီၣ်ခိၣ်ချၢအခၢၣ်သး
တတီၤန့ၣ်လီၤ. ဆၣ်ဖိကိၢ်ဖိအကလုာ်တဖၣ်အကလုာ်ပိာ်ထီၣ်အခံလီၤ. လၢကျဲးန့ၣ်,
ပုၤကညီအိၣ်ပတုာ်ဆၣ်ဖိကိၢ်ဖိတဖၣ်ဒီးသံကွၢ်အဝဲသ့ၣ်တၢ်သံကွၢ်တဖၣ်လီၤ. အဆိ
ကတၢၢ်, အဝဲသ့ၣ်သံကွၢ်ဝဲကဆိ, “ဘၣ်မနုၤအယိ သုဟဲပိာ်ပခံလဲၣ်.” ကဆိစံးဆၢ

အဝေသုဉ်, “ပကတုံဂ်နုသုသုဂ်ကျိဂ်တဖဉ်လီၤ.” ဝံၤဒီးအဝေသုဉ်သံကွၢ်ကသုဉ်လီၤ. ဒီးကသုဉ်စံးဆၢအီၤ, “ပကတိစၢသုဒီးသုတၢ်ဘိဂ်တၢ်စၢၤတဖဉ်လီၤ.” ဝံၤဒီးသံကွၢ်ဝဲ ကိၤလၢအူးစံးဆၢ, “ပကတိသုဒီးသုတၢ်ဘိဂ်တၢ်စၢၤလီၤ.” ဝံၤဒီးသံကွၢ်ဝဲကျိၢ်, ကျိၢ် စံးဆၢအဝေသုဉ်, “ပကနီၣ်နုသုလုဉ်လီၤ.” ဝံၤဒီးအဝေသုဉ်သံကွၢ်ပနၢ်, ဒီးပနၢ်စံးဆၢ အီၤ, “ပကထူနုသုစံဉ်လီၤ.” ဝံၤဒီးအဝေသုဉ်သံကွၢ်ထွဲဉ်, ထွဲဉ်စံးဆၢ, “ပကကွၢ်ထွဲ သုသးသမူလီၤ.” ဝံၤဒီးအဝေသုဉ်သံကွၢ်ထိး, ဒီးထိးစံးဆၢအီၤ, “ပကဟ့ဉ်သုဒီးပဖံး ပညဉ်လၢအမ့ၢ်တၢ်အိဉ်အဝံဉ်အဘဲလီၤ.” ဝံၤဒီးအဝေသုဉ်သံကွၢ်ဝဲသုဉ်မံယီၤ, သုဉ်မံ ယီၤစံးဆၢအဝေသုဉ်, “ပကအိဉ်လၢသုကပၤလီၤ. ဝံၤဒီးအဝေသုဉ်သံကွၢ်ဝဲဆိတဖဉ် လီၤ. ဆိတဖဉ်စံးဆၢအီၤ, “ပကဟ့ဉ်သုပယံပကွဲလၢသုကဖးဆိတၢ်လၢခါဆူညါအ ဂီၢ်လီၤ.”

ပုၤကညိတဖဉ်သံကွၢ်ဝဲဆဉ်ဖိကိၢ်ဖိအကလုာ်ကလုာ်လီၤ. ဆဉ်ဖိကိၢ်ဖိလၢပုၤကညိသံ ကွၢ်အိၤတဖဉ်န့ဉ်အိဉ်ဆိးတပူၤယီၤဒီးပုၤကညိဒီးမၤဘျုးဝဲပုၤကညိတဖဉ်တုၤမုၢ်မဆါ တနံၤအံၤလီၤ. ဘဉ်ဆဉ်ဆဉ်ဖိကိၢ်ဖိလၢပုၤကညိတသံကွၢ်တဖဉ်န့ဉ်အိဉ်တၢ်ဝဲဒဉ်လၢ ပုၤပူၤဒ်ဆဉ်ဖိကိၢ်ဖိအမံၤတဖဉ်အသိးလီၤ. အဒိ - ပုၤကညိတဖဉ်သံကွၢ်ဆိဒီးဆိတ ဖဉ်စံးဆၢလၢအဝေသုဉ်ကဟ့ဉ်အယံအကွဲလၢပုၤကညိတဖဉ်ကဖးဆိတၢ်လၢခါဆူညါ အဂီၢ်အယံပုၤကရုဏ်နံဉ်ဖိတဖဉ်စူးကါဝဲဆိယံတဖဉ်လၢတၢ်ကၢ်ဆိယံလၢကဖးဆိခါ ဆူညါတၢ်ကဲထီဉ်သးတဖဉ်အဂီၢ်လီၤ. စးထီဉ်ဖဲန့ဉ်ဆဉ်ဖိကိၢ်ဖိတနီၤကဲထီဉ်ဝဲအမံၤ ဒီးတနီၤကဲထီဉ်ဝဲအဘျါန့ဉ်လီၤ.

ဝဲပုၤကညိတဖဉ်ဟဲတုၤလီၤဆူဟီဉ်ခိဉ်ချၢအခါဉ်သးတတီးန့ဉ်တအိဉ်လၢမုၢ်ယါကစၢ် မုဉ်အတၢ်ပၤတၢ်ပြးအဖီလၢလၢဘဉ်. ပုၤကညိဒီးဆဉ်ဖိကိၢ်ဖိသုဉ်တဖဉ်က့ၤက့ၤဆူ မုၢ်ယါမုဉ်အအိဉ်ဒီးယုတၢ်မၤစၢၤလၢမုၢ်ယါမုဉ်အအိဉ်တနီၤလၢဘဉ်. ပုၤကညိတဖဉ် ဒီးဆဉ်ဖိကိၢ်ဖိခဲလၢဂ်န့ဉ်ပူၤဖျဲးထီဉ်ကွံာ်လၢမုၢ်ယါမုဉ်အတၢ်ပၤအဖီလၢလီၤ. အယံပုၤ ကညိသုဉ်တဖဉ်စးထီဉ်သးပုၤနီဉ်ကွံာ်ဆဉ်ဖိကိၢ်ဖိအကျိာ်ဒီးဆဉ်ဖိကိၢ်ဖိတဖဉ်စုၢ်ကိး သးပုၤနီဉ်ကွံာ်ပုၤကညိသုဉ်တဖဉ်အကျိာ်န့ဉ်လီၤ. မ့ၢ်လၢပုၤကညိသုဉ်တဖဉ်ဒီးဆဉ်ဖိ ကိၢ်ဖိတဖဉ်တနီၤပၢ်လိာ်သးအကျိာ်ဘဉ်အယံ, ပုၤကညိတဖဉ်စးထီဉ်မၤသံအိဉ်ဆဉ် ဖိကိၢ်ဖိတဖဉ်ဒီးအိဉ်ဆဉ်ဖိကိၢ်ဖိတဖဉ်အညဉ်န့ဉ်လီၤ.

ဖဲပုကညီတဖန်လဲတုလီဝဲဆူဟီၣ်ခိၣ်ချါအခါၣ်သးတၢ်လီၢ်တတိၤန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်စးထီၣ်ကရၢကရိထီၣ်အသးတဖုဘၣ်တဖုလီၤ. အဝဲသ့ၣ်ကတိၤဆၢဂ့ၤဆၢဝါလိာ်သးကဒဲကဒဲဒီးလဲလိာ်အသးဒီးတၢ်သ့ၣ်နီၣ်အတၢ်ဟ့ၣ်တဖန်လီၤ. ဒီးပုကညီအဖုအကရၢတနီၤန့ၣ်လဲဆူမုၢ်န့ၣ်တကပၤ, တနီၤလဲဆူကလံၤထံးတကပၤ, တနီၤလဲဆူကလံၤစီးဒီးတနီၤလဲဆူမုၢ်ထီၣ်တကပၤဒီးတနီၤအိၣ်တၢ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ချါတၢ်လီၢ်အခါၣ်သးန့ၣ်လီၤ. နီၣ်တဖန်လဲပူၤကွံာ်အသိး, ပုကညီတဖုဒီးတဖုန့ၣ်တဲလိာ်သးဒီးအကျိၣ်ဒၣ်ဝဲလီၤ. အဂၤတဖုတနီၤပၢ်က့ၤအဂၤတဖုအကျိၣ်လၢၤဘၣ်. အယိ, စးထီၣ်ဖဲန့ၣ်, လၢဟီၣ်ခိၣ်ချါန့ၣ်ကျိၣ်တဖန်ဟဲအိၣ်ထီၣ်ဝဲအကလုာ်ကလုာ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်အံၤမ့ၢ်ဝဲပုကညီအတၢ်ဟဲလီၤစၢၤအခိၣ်ထံးတပတီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ပှၤကညီအတတ်အိဉ်မူခံပတီၢ်တပတီၢ်

ပှၤကညီအတတ်အိဉ်မူခံပတီၢ်တပတီၢ် ဆၢန့ၣ်ဖိကိၢ်ဖိခဲလၢၣ်ဟဲတုၤလီၤဝဲဆူဟီၣ်ခိၣ်ချၢအခၢၣ်သးတတီၤလံလီၤ. အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်အိဉ်တၢ်ဒုၣ်စၢၤယံၤလိာ်သးဒီးပွဲၣ်သ့ၣ်လူၣ်မူ (မုၢ်ယါမုၢ်လၢအတုၤလီၤတၢ်) အယံ, မုၢ်ယါမုၢ်တပတၢ်ဆှၢအဝဲသ့ၣ်လၢၤဘၣ်. ပှၤကညီတဖၣ်တဂၤဒီးတဂၤအတတ်အဲၣ်လီၤအနီၢ်ကစၢ်အသးဒိဉ်ထီၣ်, အတတ်သ့ၣ်လီၤသးကွံအါထီၣ်လၢတဂၤဒီးတဂၤအဖိခိဉ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ကွၢ်သးကါလိာ်သးအါထီၣ်ဝဲလီၤ. အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်မၤတၢ်အတတ်သီအါမးလီၤ. စးထီၣ်ဖဲအဝဲသ့ၣ်အိဉ်ယံၤဒီးမုၢ်ယါမုၢ်န့ၣ်, ဆၢန့ၣ်ဖိကိၢ်ဖိတဖၣ်တနီၢ်ပၢ်ပှၤကညီတဖၣ်အကျိၣ်လၢၤဘၣ်. ပှၤကညီတဖၣ်မၤသံဆၢန့ၣ်ဖိကိၢ်ဖိဒီးအိဉ်ဝဲတကူၣ်သ့ၣ်လီၤ.

ဒ်သိးတၢ်ကစံၣ်ညီၣ်ပှၤကညီတဖၣ်အဂီၢ်, မုၢ်ယါခါလၢအမၤပွဲၤမူခိဉ်ဒီးဆၢန့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်စးထီၣ်ပၢ်ပှၤကညီတဖၣ်လီၤ. မုၢ်ယါဆှၢလီၤဝဲတၢ်ဝံတၢ်ကလၢအဂ့ၤဒီးအအာတဖၣ်

အါမးဆူဟီၣ်ခိၣ်ချၢလီၤ. တၢ်ဝံတၢ်ကလၢလၢအဂ့ၤတဖၣ်န့ၣ်လၢကမၤစၢၤပှၢကူပှၢ
ကညီတဖၣ်အဂီၢ်ဒီးတၢ်ဝံတၢ်ကလၢအတဖၣ်လၢကစံၣ်ညီၣ်ပှၢကညီတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်
လီၤ. တၢ်ဝံတၢ်ကလၢသ့ၣ်တဖၣ်အံၤအံးထွဲကွၢ်ထွဲဒဲၣ်ထံကျိတဖၣ်, ကစၢၢ်ကလိတ
ဖၣ်, ထံဖိကျိတဖၣ်ဒီးသ့ၣ်ထူၣ်တဖၣ်လီၤ. မ့ၢ်ယါအခိၣ်ပျဲလီၤစ့ၢ်ကိးဝဲတၢ်မ့ၢ်ယါလၢ
အိၣ်ဒီးအတၢ်စိတၢ်ကမိၤတဖၣ်လီၤ. တၢ်မ့ၢ်ယါတဖၣ်အံၤကိးလီၤမူခိၣ်စူၤထံသ့, ကိး
လီၤကလံၤသ့ဒီးပိာ်ဆၢထၢၣ်ကဒါက့ၤသ့ၣ်ထူၣ်တဖၣ်သ့ဝဲလီၤ. မ့ၢ်ယါတဖၣ်အံၤမၤ
တံာ်တၢ်ပှၢကညီသ့ၣ်တဖၣ်အသးလၢပှၢကညီအတၢ်မၤပှၢသ့စ့ၢ်ကိးလီၤ. ပှၢကူပှၢ
ကညီလၢအအိၣ်တၢ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢတၢ်လီၤအခါၣ်သးတတီၤန့ၣ်ဂ့ၤထီၣ်ပသီထီၣ်ဝဲဒီး
ဖဲန့ၣ်န့ၣ်သဝီအိၣ်အါမးလီၤ.

တဘျီလၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢတၢ်လီၤခါၣ်သးကဝီၤသဝီတဖျါၣ်အပူၤန့ၣ်ပှၢဒီးမၤဝါအိၣ်ဝဲခံၣ်,
အိၣ်ဆိးဝဲဒီးအဖိလွံၢ်ဂၤလီၤ. အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်လုၢ်အိၣ်အသးသမူလၢတၢ်ဖဲအိၣ်ခးဖဲ
အိၣ်သံၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်တနံၤ, ပှၢဒီးမၤဝါခံၣ်အံၤလဲၤဆူပှၢပှၢလၢကဂီၢ်ခးအဂီၢ်လီၤ.
အဝဲသ့ၣ်ကျိကွံာ်သ့ၣ်ဝံၤဟဲက့ၤဆူဟံၣ်လီၤ. လၢခံတဂီၢ်အဝဲသ့ၣ်လဲၤက့ၤဆူခးပှၢလၢ
ကကုၢ်အါထီၣ်သ့လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်လၢတၢ်ပျဲတၢ်ဖုးဒီးတၢ်ဖုးသံပျီၢ်ဂီၢ်အပူၤ, အဝဲသ့ၣ်
ထံၣ်ဘၣ်ဝဲဒဲၣ်လၢသ့ၣ်ထူၣ်လၢအကူၣ်လီၤကွံာ်ဝဲတဖၣ်ပိာ်ဆၢထၢၣ်က့ၤအသးလီၤ.
အဝဲသ့ၣ်ကူၣ်လီၤကဒီးဝဲသ့ၣ်ထူၣ်တဖၣ်ဒီးဟဲက့ၤကဒါက့ၤဆူဟံၣ်လီၤ. လၢခံတဂီၢ်
ဖဲအဝဲသ့ၣ်လဲၤဆူအခးပှၢလၢကကူၣ်လီၤအါထီၣ်သ့ၣ်အခါ, အဝဲသ့ၣ်ထံၣ်ဘၣ်ဝဲဒဲၣ်
လၢသ့ၣ်ကိးထူၣ်ဒီးန့ၣ်ပိာ်ဆၢထၢၣ်က့ၤအသးဒ်အလီၢ်လီၤလီၤ. အဝဲသ့ၣ်လဲၤဆူပှၢ
ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တဂၤအအိၣ်ဒီးဝဲဘၣ်ဝဲတၢ်ကဲထီၣ်သးလၢခးပှၢတဖၣ်လီၤ. ပှၢကူၣ်
ဘၣ်ကူၣ်သ့ဝဲဘၣ်အီၤလၢအဝဲန့ၣ်ကမ့ၢ်ဝဲတပျံၤမူပဲၣ် (တၢ်မ့ၢ်ယါဖိလၢအကံာ်န့ၣ်က
ဆူးအိၣ်ဒီးတၢ်ဖျါၣ်သလၢၣ်ဖးဒိၣ်) အတၢ်ကတိၤလီၤ. တၢ်မ့ၢ်ယါအဒုဖိအံၤအိၣ်ဒီးအ
စိကမိၤလၢကပိာ်ဆၢထၢၣ်က့ၤသ့ၣ်ထူၣ်ဒ်အလီၢ်လီၤလီၤ. ပှၢကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ဝဲဘၣ်
ပှၢဒီးမၤဝါခံၣ်လၢ, အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်အိၣ်ဒီးဖိၣ်တၢ်မ့ၢ်ယါဖိအံၤန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်ကဘၣ်ဖိစဝဲ
ထံဒီးလူလီၤစဝဲထံဆူသ့ၣ်ထူၣ်လၢအကူၣ်လီၤဝဲတဖၣ်အလီၤန့ၣ်လီၤ. ပှၢဒီးမၤဝါခံၣ်
န့ၣ်မၤဝဲဒ်ပှၢကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ဟ့ၣ်ကူၣ်အီၤအသိးလီၤ.

လၢခံတဂီၢ်, အဝဲသ့ၣ်လဲၤစိာ်စဝဲထံဖဲအဝဲသ့ၣ်လဲၤကူၣ်ကဒီးဝဲသ့ၣ်လၢခးပှၢန့ၣ်လီၤ.

ဖဲအဝဲသုဂ်ကုဏ်သုဂ်ဝံအလိဝ်ခံအဝဲသုဂ်လူလိစပံထံလောသုဂ်ထုဂ်လိပံတဖှ်အ
အလိန့ဏ်လိ။ လာခံတဂီၤအဝဲသုဂ်လဲၤဆူစုးပူၤဒီးဖဲန့ဏ်အဝဲသုဂ်ထံဂ်ဝဲတပှ်မူပဲဂ်
(မုၢ်ယါလောအပိာ်ဆာ်ထာ်က့ၤသုဂ်) မံဘၣ်အသးလောသုဂ်ထုဂ်အလိဒီးတၢ်ဖျါသ
လာ်ဖးဒိၣ်န့ဏ်ဖျါထီၣ်ကမိလိလောအကံၣ်ဒုၣ်အကဆူးန့ဏ်လိ။ မုၢ်ယါန့ဏ်ထံဂ်ဝဲစပံး
ထံဒီးအိကွံာ်ဝဲဒီးမူၤအယိတလဲၤဟးကွၢ်ဝုၤဝီၤဘၣ်ဝဲလောကပိာ်ဆာ်ထာ်က့ၤသုဂ်အဂီၢ်
ဘၣ်။ အဝဲန့ဏ်မၤန့ဏ်ဝဲဝဲဂ်တြံာ်တခါဒီးလဲၤယီၤဝဲဆူမုၢ်ယါအအိၣ်ကယိကယိလိ။ အ
ဝဲတြံာ်ယာ်ဝဲမုၢ်ယါအတၢ်ဖျါသလာ်ဒီးဝဲဂ်တြံာ်အယိမုၢ်ယါဂဲၤဆာ်ထာ်လောတၢ်ဆာ်
ဘၣ်အိၣ်အပူၤန့ဏ်လိ။ မုၢ်ယါယုကညးပုၤပိာ်ခွါတဂၤန့ဏ်လောကပျဲပူၤအိၣ်၊ ဘၣ်ဆၣ်
ပုၤပိာ်ခွါတဂၤန့ဏ်ယုမုၢ်ယါလောကဟ့ၣ်အိၣ်တၢ်စိတၢ်ကမိလောပိာ်ဆာ်ထာ်က့ၤသုဂ်သု
လိ။ လာခံန့ဏ်မုၢ်ယါတၢ်ဆာ်အိၣ်တန့ၤလောအယိအဝဲအာ်လိလောကဟ့ၣ်ပုၤပိာ်ခွါ
ဝဲန့ဏ်ဒီးတိလံခဲးဖူ (ကျိၣ်လောတၢ်ပိာ်အိၣ်ဖဲတၢ်သးလိတၢ်တမံၤမံၤအခါ) ဒီးအာ်လိ
အိၣ်လိစုၢ်ကိးဝဲလောတပိာ်ဆာ်ထာ်က့ၤသုဂ်ထုဂ်လောဘၣ်န့ဏ်လိ။ တၢ်မုၢ်ယါထုးထီၣ်
ကျိၣ်လောတၢ်ပိာ်အိၣ်ဖဲတၢ်သးလိတၢ်တမံၤမံၤအခါလောအဟာၤဖုၤပူၤဒီးဟ့ၣ်လိပုၤပိာ်ခွါ
တဂၤန့ဏ်လိ။ အလိခံပုၤပိာ်ခွါတဂၤပျါကွံာ်အိၣ်လိ။ သတးဒီးပုၤဒီးမၤဝဲခံဂၤန့ဏ်ဟဲ
က့ၤစိၣ်ကျိၣ်လောတၢ်ပိာ်အိၣ်ဖဲတၢ်သးလိတၢ်တမံၤမံၤအခါဒီးဟဲက့ၤဆူဟံၣ်လိ။ ဖဲအ
ဝဲသုဂ်ဟဲက့ၤလောဟံၣ်န့ဏ်အဝဲသုဂ်တၢ်န့ဏ်လိဝဲကျိၣ်တဖျါအံၤဆူပလိ (စးခိၤဖး
ဒိၣ်) အပူၤဒီးမၤလိာ်အဖိသုဂ်တဖှ်လောတဘၣ်အိးထီၣ်စးခိၤအံၤလောတက့ၤဘၣ်န့ဏ်
လိ။

ပုၤဒီးမၤဝဲခံဂၤန့ဏ်တဖျါလဲၤဆူစုးပူၤ၊ ကိးဂီၤဒဲးမၤလိာ်အဖိတဖှ်လောတဘၣ်အိးထီၣ်
ပလိဘၣ်န့ဏ်လိ။ ဖိသုဂ်တဖှ်န့ဏ်အမိၢ်အပၢ်တဖှ်တဲပလိဝံၤတဲပလိက့ၤအဝဲသုဂ်
အါဘျီအယိ၊ အဲၣ်ဒီးသုဂ်ညါဝဲတၢ်မနုၤအိၣ်လောတၢ်ဒုၤပူၤလဲၣ်န့ဏ်လိ။ ဘၣ်တဂီၤ၊ ဖဲ
အမိၢ်အပၢ်တဖှ်လဲၤဆူစုးပူၤအလိခံ၊ အဝဲသုဂ်အိးထီၣ်ကွၢ်ဝဲတၢ်ဒုၤလိ။ အဝဲသုဂ်
ထံဂ်ဝဲတိလံခဲးဖူ (ကျိၣ်လောတၢ်ပိာ်အိၣ်ဖဲတၢ်သးလိတၢ်တမံၤမံၤအခါ) ဒီးထုးထီၣ်ဝဲဆူ
တၢ်ချၢလိ။ အဝဲသုဂ်နၢ်ဟူဘၣ်ဝဲဒၣ်ကျိၣ်လောတၢ်ပိာ်အိၣ်ဖဲတၢ်သးလိတၢ်တမံၤမံၤအခါ
အတၢ်စိတၢ်ကမိလောအဝဲသုဂ်အမိၢ်အပၢ်တဖှ်အအိၣ်အယိအဝဲသုဂ်အဲၣ်ဒီးမၤကွၢ်ဝဲ
လိ။ တၢ်ဆာ်ကတိၢ်မုၢ်မုၢ်ယုၣ်လိၤအကတိၢ်ဒီးပုၤဖိသုဂ်တဖှ်သုဂ်ဝံၤသးစ့ၤအသးအ
ယိအဝဲသုဂ်ကိးဝဲမုၢ်ဒီးကသူဟီၣ်ဘိၣ်တဖှ်ဒီးပိာ်ဝဲကျိၣ်တဘျါဘိလိ။ သတူၢ်က

လှ၊ မှုးဒီးကသူဟိဉ်ဘိဉ်တဖဉ်ပွဲလုာ်ကွာ်လၢဟံဉ်ပူၤလီၤ. ပှၤဖိသဉ်တဖဉ်အိဉ်
ကွာ်ဝဲခဲလၢကတလၢကဘဉ်အယိအဝဲသုဉ်ပျံၤထီဉ်တၢ်လၢအမိၢ်အဟံၤတဖဉ်ကတဲအိၤဒ်
လဲဉ်န့ဉ်လီၤ. အဝဲသုဉ်ဆိကမိဉ်ဝဲလၢမှုးဒီးကသူဟိဉ်ဘိဉ်တဖဉ်န့ဉ်နီဉ်ကတဖဉ်ခွဲဖျိး
ကွာ်သုအယိအဝဲသုဉ်ကိးနီဉ်ကတဖဉ်ဒီးပိာ်ဝဲကျိဉ်တဘျုးဘျီန့ဉ်လီၤ. နီဉ်ကတဖဉ်
ပွဲလုာ်ကွာ်လၢဟံဉ်ပူၤ, ဘဉ်ဆဉ်လၢကခွဲဖျိးကွာ်မှုးဒီးကသူဟိဉ်ဘိဉ်တဖဉ်အလီၢ်
န့ဉ်နီဉ်ကတဖဉ်တမၤတၢ်နီတမံၤဘဉ်. ဝံၤအလီၢ်ခံဖိသဉ်တဖဉ်ကိးထီဉ်ကဒီးထိးလၢ
ကအိဉ်ကွာ်မှုးဒီးကသူတဖဉ်အဂီၢ်, ပိာ်ဝဲကျိဉ်တဘျုးဘျီလီၤ. ထိးတဖဉ်ဟဲဖျါထီဉ်ဒီး
အိဉ်ကွာ်မှုးဒီးကသူတဖဉ်ဘဉ်ဆဉ်အဝဲသုဉ်အုဉ်ဆါလီၤဝဲလၢဟံဉ်ပူၤဒီးတဟးထီဉ်
ကွာ်လၢဟံဉ်ပူၤဘဉ်. ဝံၤအဝဲသုဉ်ပိာ်ကဒီးဝဲကျိဉ်ဒီးကိးဝဲထွဉ်တဖဉ်လၢကဟဲဟိဟး
ထီဉ်ကွာ်ထိးတဖဉ်ဘဉ်ဆဉ်ထွဉ်တဖဉ်တမၤတၢ်နီတမံၤဘဉ်. မ့မ့တခါ, ထွဉ်တဖဉ်
အိဉ်ကွာ်မှုးဒီးကသူတဖဉ်ဒီးအုဉ်ဆါစ့ကိးလၢဟံဉ်ပူၤလီၤ.

ပှၤဖိသဉ်တဖဉ်အတၢ်ကူဉ်လၢကလံ. အဝဲသုဉ်တဖဉ်အတၢ်ကူဉ်အိဉ်တၢ်ထဲဒ်တမံၤ
လၢကကိးထီဉ်ထံလၢကသုစီကွာ်နီဉ်ကတဖဉ်, ထိးတဖဉ်, ထွဉ်တဖဉ်, တၢ်အုဉ်တ
ဖဉ်, မှုးဒီးကသူလၢဟံဉ်ပူၤလီၤ. အယိဖိသဉ်တဖဉ်ကိးထီဉ်ထံဒီးပိာ်ဝဲကျိဉ်တဘျုး
ဘျီတုၤလၢထံဟဲထီဉ်တုၤလၢဟံဉ်ပူၤလီၤ. တၢ်ခဲလၢကထီဉ်ဖိလၢထံကျါလီၤ. သတးဒီး
ပှၤဖိသဉ်တဖဉ်ဟံးန့ဉ်သဉ်မံၤယီၤအဝါတဖု, ကျိဉ်လၢတၢ်ပိာ်အိၤဖဲတၢ်သးလီတၢ်တမံၤ
မံၤအခါဒီးတၢ်ဖိတၢ်လံၤအဂၤလၢအလိဉ်တဖဉ်ဒီးစံဉ်န့ဉ်လီၤဝဲဆူထံချီကိးဒိဉ်အပူၤ
လီၤ. ပှၤဖိသဉ်တဖဉ်တနၢ်ပာ်ဝဲဒ်ကျိဉ်တဖျါအံၤအစိကမိၤဘဉ်. ကျိဉ်တဖျါအံၤ
အစိကမိၤအိဉ်လၢကဒုးအိဉ်ထီဉ်တၢ်တမံၤမံၤ, ဘဉ်ဆဉ်အတၢ်စိတၢ်ကမိၤတအိဉ်လၢ
ကမၤဟါမၤကွာ်တၢ်ဘဉ်. ပှၤဖိသဉ်တဖဉ်မၤဝဲထံကုၤလီၤကဒါကုၤ, ပိာ်ဒီးပိာ်ဝဲကျိဉ်
ဘဉ်ဆဉ်ထံတကုၤလီၤကဒါကုၤဘဉ်. ထံဟဲထီဉ်ရၢ်ရၢ်တုၤလၢအလုာ်ဘၢကွာ်ကစၢ်
ကလိတဖဉ်လီၤ. ဟိဉ်ခိဉ်ဒီးတဘျုးန့ဉ်အိဉ်ဝဲလၢထံအဖိလၢလီၤ. ပှၤကညီကိးဂၤဒီး
ဘူးတၢ်မးကလီၤမၤကွာ်လၢထံဒိဉ်နီယုၤအယိလီၤ. ပှၤကညီတဖဉ်လၢအအိဉ်ဒီးချံ,
ကဘိ, ကဘိယၢ်, သုဉ်ကျိဉ်လုာ်ထီတဖဉ်, ဒီးထံချီသပၤဖးဒိဉ်တဖဉ်ပူၤဖျးဘဉ်ဆဉ်
အဝဲသုဉ်လီၤထွဉ်ထီဉ်ဖိလၢထံကျါတဘျုးသီန့ဉ်လီၤ. ဖဲပှၤဖိသဉ်တဖဉ်လီၤထွဉ်လၢထံ
ချီသပၤပူၤအခါ, အဝဲသုဉ်တၢ်သုဉ်ဖးဝဲကျိဉ်တကုၤဒီးတၢ်လီၤဝဲဆူထံကျါအခါထံစ့ၤ

လီၤကွၢ်ဝဲတစဲးန့ၣ်လီၤ. လၢခံမၤသ့ၣ်ဖးကဒီးဝဲတက့ဒီးကွံာ်လီၤဝဲဆူထံကျါ, ဒီးထံ
လီၤကွၢ်ကဒီးဝဲလီၤ. လၢခံကတၢၢ်, ဖိသၣ်တဖၣ်လီၤဘျးလီၤဘျါဒိၣ်မးအယိအဝဲသ့ၣ်
တၢ်လီၤကွံာ်ကျိၣ်လၢတၢ်ပျီၤအိၤဖဲတၢ်သးလိတၢ်တမံမံၤအခါဒီတဖျါၣ်ဆူထံကျါန့ၣ်
လီၤ.

သတူၢ်ကလၢညၣ်ဖးဒိၣ်လၢအအိၣ်လၢပီၣ်လဲၣ်ပူၤဟဲဖျါထီၣ်ဒီးကွၢ်စိကွံာ်ဝဲကျိၣ်လၢ
အပျီၤအပျီၤတဖုဆူပီၣ်လဲၣ်အခံဒးန့ၣ်လီၤ. ညၣ်ဖးဒိၣ်အံၤကွၢ်ထွဲဝဲကျိၣ်, ဝးတရံးဝဲ
ကျိၣ်အံၤတဝီဘၣ်တဝီလီၤ. မ့ၢ်လၢအဝဲဝးတရံးတဝီဘၣ်တဝီအယိ, ဘၣ်တဘျီဘျီ
အဝဲဆိကမိၣ်ဝဲအကစၢ်အမၤခံလၢညၣ်အဂၤအမၤခံအယိတီၢ်ဘၣ်ကွၢ်ဝဲအမၤခံလီၤ.
မ့ၢ်လၢအတီၢ်ကွၢ်အမၤခံဒီးဆါဒိၣ်မးအယိဂံၤဂုၤအသးကုၣ်ကုၣ်ကူကူဒီးဟီၣ်ခိၣ်ဟူး
အိၣ်ထီၣ်ဝဲလီၤ. တုၤမုၢ်မဆါတနံၤအံၤ, ပုၤကရုဏ်နံၣ်ဖိတဖၣ်အတၢ်နၢ်အိၣ်ဝဲလၢဟီၣ်
ခိၣ်ဟူးအိၣ်ထီၣ်ဝဲန့ၣ်မ့ၢ်လၢညၣ်ဖးဒိၣ်တဘျီအံၤကွၢ်ထွဲဝဲကျိၣ်ပျီၤကျိၣ်ပျီၤတဖုအံၤအ
ယိလီၤ. ပုၤဖိသၣ်တဖၣ်န့ၣ်တၢ်လီၤကွံာ်ဝဲကျိၣ်ပျီၤကျိၣ်ပျီၤဆူထံကျါအယိထံလီၤသံး
ကွံာ်ဝဲဒီးဟီၣ်ခိၣ်မၢ်ဖံးခိၣ်ဟဲဖျါထီၣ်ကွၢ်ဝဲလီၤ. ပုၤကညီလၢအပူၤဖျးထီၣ်ကွံာ်လၢထံ
ဒိၣ်နိယုၤန့ၣ်ဆိလီၤဟံလီၤကွၢ်အသးလၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢတဘျီကဒီးန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်စး
ထီၣ်လုၢ်အိၣ်အသးသမူလၢတၢ်မၤအိၣ်ညၣ်လီၤ. ပုၤကညီတဖၣ်လူၤယုအိၣ်ညၣ်ဒီး
ထံၣ်လိာ်ကွၢ်အသးအယိအဝဲသ့ၣ်ဟံဖျိထီၣ်ကွၢ်ကဒီးအသးလီၤ. အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်
ပုၤဟဲလၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢတၢ်လီၤအခါသးအယိအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်ကတိၤလိာ်အသးဒီးကျိၣ်
လၢပုၤအါဂၤနၢ်ပၢၢ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်သ့ၣ်ထီၣ်သဝီတဖၣ်ဒီးစးထီၣ်ဖဲးခုးဖဲး
သံၣ်ကဒီးန့ၣ်လီၤ. နံၣ်တဖၣ်လဲၤပူၤကွံာ်အသိး, ပုၤကညီတဖၣ်လၢအဟဲလီၤစၢၤလီၤ
သ့ၣ်လၢမုၢ်ယါမုၢ်ပျီၤသ့ၣ်လူၣ်မူတဖၣ်န့ၣ်အါထီၣ်ဂီၢ်ထီၣ်ကွၢ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢကဒီးန့ၣ်
လီၤ.

လီၤ. ပှၤပိၣ်ခွါတဂၤအံၤဟံးန့ၣ်ထံလူၤချံအံၤဒီးလဲၤဝဲဆူမုၢ်ထီၣ်တကပၤလီၤ. အဝဲလဲၤ
ဖုံလီၤထံလူၤချံဖဲတၢ်တြိဖးယိၣ်အစိးနီၤန့ၣ်လီၤ. နံၤသီတဖၣ်လဲၤပူၤကွံၣ်အသိး, ထံလူၤ
အမုၢ်ဟဲထီၣ်ဒီးဒိၣ်ထီၣ်ဝဲကွၢ်ကွၢ်ဒီးအဒုအတြၢတဖၣ်ဟဲထီၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. ထံလူၤအမုၢ်
အိၣ်ဝဲလွံၢ်မုၢ်လီၤ. တမုၢ်န့ၣ်လဲၤစွါဝဲဆူကလံၤစိး, တမုၢ်န့ၣ်လၢမုၢ်န့ၣ်, တမုၢ်န့ၣ်လၢ
ကလံၤထံးဒီးတမုၢ်န့ၣ်လဲၤစွါဝဲဆူမုၢ်ထီၣ်လီၤ. အလီၢ်ခံထံလူၤဖိတဖၣ်ဟဲဖိထီၣ်ဝဲန့ၣ်
လီၤ. ထံလူၤအမုၢ်ကိးမုၢ်ဒီးအဖိတဖၣ်ဟဲဖိထီၣ်ဝဲဒီးထံလူၤသၣ်ဖိတဖၣ်ဟဲထီၣ်ဝဲလီၤ.
ကနဲဒီးစိးကပူၤအကလုာ်ကလုာ်တဖၣ်ဟဲဆူးအိၣ်ဝဲဖိအစိတဖၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ကျိၢ်
အုၣ်ဃာ်တဖၣ်ဆူးအိၣ်ဝဲဖိအစိတန့ၢ်ဘၣ်ဒီးသ့ၣ်ကုၣ်သးကါဘၣ်ဝဲကနဲဒီးစိးကပူၤတ
ဖၣ်အယိအဝဲသ့ၣ်လဲၤဆူမုၢ်ဃါတဖၣ်အအိၣ်ဒီးတဲဘၣ်ဝဲဒၣ်လၢထံလူၤမုၢ်န့ၣ်ဟဲအိၣ်
ဖျါထီၣ်ခီဖျိပှၤပိၣ်ခွါတဂၤလီၤ. အဝဲသ့ၣ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဝဲဒၣ်လၢထံလူၤသၣ်တဖၣ်အပူၤ
န့ၣ်ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ပှၤကူၤကညီတဖၣ်ကအိၣ်ဝဲဒီးထံလူၤသၣ်ခဲလၢ်မုၢ်ဟဲဒိၣ်ထီၣ်န့ၣ်
ပှၤကူၤကညီတဖၣ်ကပဲၤလုာ်ကွံၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ချါဒီးတမုၢ်ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်အ
လီၢ်ကအိၣ်လၢကအိၣ်ဆိးအဂီၢ်လၢၤဘၣ်. မုၢ်ဃါတဖၣ်န့ၣ်ဝဲကျိၢ်အုၣ်ဃာ်တဖၣ်အယိ
ကွံၣ်လီၤအဝဲသ့ၣ်အဘိကလၢတဖၣ်ဆူပီၣ်လဲၣ်အခံဒးန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်အဘိတဖၣ်
န့ၣ်လဲၤဆဲးဘၣ်ညၣ်ဖးဒိၣ်တဘျီလၢအခိးကျိၣ်ပှၤတဖၣ်န့ၣ်အယိညၣ်ဖးဒိၣ်တပျုာ်တ
ပျီၤထီၣ်အသးဒီးဟီၣ်ခိၣ်ဟူးဝးထီၣ်ဝဲဖးဒိၣ်န့ၣ်လီၤ. ထံလူၤသၣ်ဖိတဖၣ်အုၣ်ကွံၣ်ဝဲခဲ
လၢ်န့ၣ်လီၤ. ထဲဒၣ်ထံလူၤသၣ်တဖျါၣ်လၢအသၣ်ထီၣ်လၢတၢ်တြိဖးယိၣ်အပူၤန့ၣ်တ
အုၣ်ဝဲဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ထံလူၤသၣ်တဖျါၣ်န့ၣ်ဒိၣ်ထီၣ်ဝဲကွၢ်ကွၢ်တုၤလၢအမၤပှဲၤကွံၣ်တၢ်
တြိန့ၣ်လီၤ. ဖဲထံလူၤသၣ်ဟဲမံထီၣ်န့ၣ်, အမုၢ်သံကွံၣ်ဝဲဒီးမုၢ်ကီၢ်အယိထံလူၤသၣ်
အံၤဃုထီၣ်ကွံၣ်လီၤ.

ဖဲပှၤကူၤကညီတဖၣ်လဲၤထီၣ်က့ၤလီၤဒီးခိၣ်ဘၣ်ထံလူၤသၣ်ဃုတဖျါၣ်အံၤအခါအ
ဝဲသ့ၣ်နီၤဟူဝဲဒၣ်တၢ်ကလုာ်လၢ “အိးထီၣ်န့ၣ်ပှၤ.. အိးထီၣ်န့ၣ်ပှၤ” န့ၣ်လီၤ. အယိပှၤ
ကညီတဖၣ်က့ၤဟံးန့ၣ်အကွါတဖၣ်ဒီးဟံးဖှိၣ်ထီၣ်အသးဒီးကျိၣ်သ့ၣ်ဖးဒီးအိးထီၣ်ဝဲထံ
လူၤသၣ်လီၤ. တၢ်ဆၢကတီၢ်ယံာ်ဝဲနွံသီသနာ်က့ၤလၢခံကတၢ်ထံလူၤသၣ်အံၤအိးထီၣ်
အသးဒီးပှၤကူၤကညီလၢထံလူၤသၣ်ပူၤတဖၣ်ဟဲထီၣ်ဆူတၢ်ချါန့ၣ်ဝဲဒၣ်လီၤ.
ပှၤကူၤကညီလၢအအိၣ်ဘူးဒီးထံလူၤသၣ်အဖဲးဘျီတကထၢန့ၣ်အညၣ်သ့ဝဲလီၤ.

ပုဂ္ဂိုလ်ကုသိုလ်ကုသိုလ်လောကအိပ်လောကထံလူသဒ္ဓါအခါသးနုအဖံးဘိဝံလီၤ. မုဗျာ်ပုဂ္ဂိုလ်
လောကအိပ်လောကထံလူသးအခါသးတိတိနုအဖံးဝါဝံလီၤ. ဝဲပုဂ္ဂိုလ်တၢ်ဖးထံလူ
သဒ္ဓါအခါပုဂ္ဂိုလ်ကုသိုလ်လောကထံလူသဒ္ဓါအကိပူတဖၣ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးဒီးကွါဒီးထံလူ
ဖံးအကုအခိတဖၣ်လီၤ. ပုဂ္ဂိုလ်တၢ်ဘၣ်ဒိဝဲဒၣ်လောကအိပ် မုတမ့ၢ် အစု မုတမ့ၢ် အမိၢ်ပျံ
မုတမ့ၢ် အကိပူ မုတမ့ၢ် အမဲၣ်ချံတဖၣ်အယိမုမဆါတနံအံၤပုဂ္ဂိုလ်ကုသိုလ်နံဖိတဖၣ်
န့ၣ်ဝဲဒၣ်လောကအိပ်ဖျါထီၣ်အကုအကွၢ်တဖၣ် (အဒိ - ဒိၣ်, စု, နီၣ် ဒီး ကိပူ
ကုကွၢ်တဖၣ်, ပၣ်ဒီးတၢ်မၤနီၣ်မၤယါ, မဲၣ်ချံတထံၣ်တဖၣ်) န့ၣ်မ့ၢ်ပုဂ္ဂိုလ်ကုသိုလ်
အဟဲလီၤစၢၤလီၤသ့ၣ်လောကထံလူသဒ္ဓါအပူန့ၣ်လီၤ.

ပုဂ္ဂိုလ်လောကထံလူသဒ္ဓါပူတဖၣ်ဟဲထီၣ်ဒီးအိၣ်ဆိးတပူလီၤဒီးပုဂ္ဂိုလ်ကုသိုလ်လောကအိပ်
တၢ်လၢညါတဖၣ်လီၤ. လၢခံ, ပုဂ္ဂိုလ်အဖံးအညၣ်ဒ်သိးတဖၣ်န့ၣ်အိၣ်ဆိးဝဲတပူလီၤ
လီၤ. ပုဂ္ဂိုလ်အညၣ်သုတဖၣ်န့ၣ်လဲၤဝဲဆူမုၢ်န့ၣ်ကလံၤထံး, ပုဂ္ဂိုလ်အညၣ်ဝါတဖၣ်
လဲၤဆူမုၢ်န့ၣ်ကလံၤစိးဒီးပုဂ္ဂိုလ်အညၣ်ဘိတဖၣ်လဲၤဆူမုၢ်ထီၣ်တကပၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်
ဆၣ်ပုဂ္ဂိုလ်နီၣ်အိၣ်ဆိးတၢ်ဒီးပုဂ္ဂိုလ်အဟဲလီၤစၢၤတၢ်လၢညါတဖၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ချါ
တၢ်လီၢ်ကဝီၤအခါသးတတီၤန့ၣ်လီၤ. မုမဆါတနံအံၤပုဂ္ဂိုလ်ကုသိုလ်အဖံးအညၣ်
အိၣ်ဝဲသၢကလုာ်, အဝါ, အသုဒ္ဓါအဘိတဖၣ်လီၤ. ပုဂ္ဂိုလ်အဖံးဘၣ်အလွဲၤလီၤဆိး
တၢ်အလွဲၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤန့ၣ်တၢ်ဝဲဒၣ်လောကအသွံၣ်ကျိၣ်လိာ်အသးဒီးပုဂ္ဂိုလ်ကုသိုလ်
အဟဲလီၤစၢၤတၢ်လၢညါတဖၣ်ဒီးပုဂ္ဂိုလ်ကုသိုလ်အဟဲထွဲထီၣ်လောကထံလူသဒ္ဓါအပူတ
ဖၣ်လီၤ.

လွင်ပတိတ်တပတိတ် (ပုဂ္ဂိုလ်လုတ်တဖန်အပေါ်)

လၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢအခၢၣ်သးဟီၣ်ကဝီၤအပူၤ, သဝီတဖျၢၣ်အပူၤန့ၣ်အိၣ်ဒီးဟံၣ်ဖိယိဖိတဖျၢၣ်လၢအဖိ ခွါအိၣ်သၢဂၤလီၤ. အိၣ်ကတၢၢ်တဂၤန့ၣ်အဖံးဘၣ်ဘီဒီးအခိၣ်သူသူဝဲဒီးအမဲၣ်ချံအလွဲၣ်သူဝဲလီၤ. အဝဲမ့ၢ်ဟ့ၣ်လီၤ. အခၢၣ်သးတဂၤန့ၣ်အဖံးဘၣ်ဝါဒီးအခိၣ်သူသူဃးဒီးအမဲၣ်ချံအလွဲၣ်လါအဲးလီၤ. အဝဲအမံၤမ့ၢ်ခူၣ်လါဝဲၣ်လီၤ. အဖိခွါအသဒါတဂၤတခီအဖံးဘၣ်ဂီၤဝဲဒီးအခိၣ်သူသူဝဲဒီးအမဲၣ်ချံအလွဲၣ်သူဝဲန့ၣ်လီၤ. အဝဲအမံၤမ့ၢ်ကယါလံၣ်လီၤ. မ့ၢ်ယါကစၢ်သ့ၣ်ညါဝဲဒ်လၢပုၤဒီပုၤဝဲခွါသၢဂၤအံၤန့ၣ်ကမ့ၢ်ပုၤကလုတ်တဖန်အပေါ်လီၤ.

ကစၢ်မ့ၢ်ယါလီၤထီၣ်အသးဒ်မုၢ်သးပုၤတဂၤဒီးလဲၤဆူအဝဲသ့ၣ်အအိၣ်လီၤ. အဝဲဟ့ၣ်လီၤဖိခွါတဂၤစုၣ်စုၣ်ဒီးလံာ်တဂၤတဘျီလီၤ. မ့ၢ်ယါကစၢ်ဟ့ၣ်လီၤဝဲအဝဲခွါအိၣ်ကတၢၢ်, ဟ့ၣ်ဒီးလံာ်မိၢ်ပုၤဖျၢၣ်တဖန်လၢအကွဲးယၢ်အသးလၢတိၢ်ဘီလီၤခီအဖိခိၣ်လီၤ. ဒီးဟ့ၣ်လီၤဝဲအိၣ်ပုၤဝဲခွါခံၤတဂၤ, ခူၣ်လါဝဲၣ်ဒီးလံာ်မိၢ်ပုၤဖျၢၣ်တဖန်လၢအကွဲးလီၤ.

အသးလၢတၢ်ဖံးအလီၤလီၤ. ဖဲန့ၣ်အဆၢကတီၢ်, အဒိပုၤဝဲၣ်ခွါအဆံးကတၢၢ်တၢၢ်, ကယါလံၣ်တအိၣ်လၢဟံၣ်ဘၣ်. အဝဲလဲၤမၤတၢ်လၢစုးပူၤလီၤ. မုၢ်ယါကစၢ်လဲၤဆူ ခုးပူၤဒီးဟ့ၣ်လီၤဝဲကယါလံၣ်လၢလံာ်မိၢ်ပုၤလၢအကွဲးလီၤအသးလၢထူလီၤအပူၤ လီၤ. ကယါလံၣ်ဟံးန့ၣ်လီၤဒီးဟံးလီၤယၢ်ဝဲလၢသ့ၣ်ထူၣ်အမိၢ်ပုၤအလီၤလီၤ. ဖဲန့ၣ် ကစၢ်မုၢ်ယါစံးဘၣ်ကယါလံၣ်လၢကလဲၤစိၣ်ဆုၢ်အီၤဆူထံကျိၣ်ဖိဘးဒိဘၣ်ဆၣ်က ယါလံၣ်တဒိအတၢ်မၤတဝံၤတတဲာ်ဒီးအယိကစၢ်မုၢ်ယါဘၣ်အိၣ်ခိးဝဲဒၣ်တစိၣ်ဖိလီၤ. ဖဲန့ၣ်ဘၣ်အတၢ်လၢခူၣ်လၢပဲၣ်ဟဲဒီးအၢၣ်လီၤဝဲလၢကလဲၤစိၣ်ဆုၢ်ကစၢ်မုၢ်ယါဆူထံ ကျိၣ်ဝဲဘးဒိလီၤ. မုၢ်လၢအဝဲမၤတၢ်ဒ်အံၤအယိကစၢ်မုၢ်ယါဆိၣ်ဂ့ၢ်ဆိၣ်ဝါအီၤလီၤ. သ တူၢ်ကလၢ်ဖုးသးပုၤတၢၢ်အံၤဆိတလဲကွံာ်အသးဆူမုၢ်အတၢ်ကပီၤဒီးကဲထီၣ်က့ၢ်ကစၢ် မုၢ်ယါလီၤ. ခူၣ်လၢပဲၣ်ဟဲက့ၢ်ကဒါက့ၢ်ဆူအပုၤအိၣ်တၢ်အလီၤဒီးထံၣ်ဝဲမုၢ်ယါကစၢ် ဟ့ၣ်တ့ၢ်အပုၤပိၣ်ခွါဒီးလံာ်မိၢ်ပုၤလၢအကွဲးလီၤယၢ်အသးလၢလီၤအထူလီၤလီၤ. အဝဲ ယုၤခိလဲတၢ်ဖံးဘၣ်ဒီးထူလီၤအံၤလီၤ. အပုၤပိၣ်ခွါကယါလံၣ်ဘၣ်သးလၢတၢ်ဆိတ လဲအံၤလီၤ. ခူၣ်လၢပဲၣ်ဟံးန့ၣ်လီၤအထူဒီးသံကွၢ်အပုၤပိၣ်ခွါလၢကဘၣ်လဲၤဟံးလီၤတၢ် ဖံးအံၤဖဲလဲၣ်လီၤ. ကယါလံၣ်တဲဘၣ်အဝဲလၢကဟံးတီၢ်ဝဲလၢသ့ၣ်ထူၣ်အခံအယိခူ လၢပဲၣ်မၤဝဲဒ်န့ၣ်အသိးဒီးဟးထီၣ်ကွံာ်ဝဲဖဲန့ၣ်လီၤ.

တုၤမုၢ်ဟါလီၤဒီးကယါလံၣ်အတၢ်မၤဝဲလၢစုးပူၤလီၤ. အဝဲဟဲက့ၢ်ကွၢ်တၢ်ဖံးဘၣ် လၢလံာ်မိၢ်ပုၤကွဲးလီၤယၢ်အသးဒီးလၢတၢ်ကမၤကမၤအပူၤအဝဲထံၣ်လၢထွံၣ်စိၣ်ကွံာ် အတၢ်ဖံးဘၣ်ဒီးအိၣ်ကွံာ်တၢ်ဖံးန့ၣ်လီၤ. ထွံၣ်အုၣ်ဆါလီၤဒီးဆိဖိ, ဆိဖါ, ဆိမိၢ်တ န့ၣ်ဟဲအိၣ်ထွံၣ်အုၣ်လီၤ. ကယါလံၣ်ဖိၣ်စိုၣ်ဆိတဘၣ်ချ့သးဒီးထုးထီၣ်ဝဲအယံ ဒီးကွၢ်ဝဲလၢမုၢ်မုၢ်ယါကစၢ်အလံာ်မဲၤဖျၢၣ်တဖၣ်အိၣ်တ့ၢ်လၢဆိအပူၤဒီးခါန့ၣ်လီၤ. ဆိ ယံဟံးဖျါထီၣ်ဝဲလၢကစၢ်အကလုာ်ကထါတဖၣ်အိၣ်ဒီးဒၣ်တၢ်လၢဆိယံအပူၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယိ, ပုၤကရုဏ်နံၣ်ဖိတဖၣ်ကၢ်ဆိယံလၢကတယၢ်ဆိဟံးစၢၤတၢ်လၢကဟဲ အိၣ်ထီၣ်တဖၣ်ဒီးဟ့ၣ်ကူၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢအတၢ်အိၣ်မူအပူၤအဂီၢ်လီၤ. မုၢ်ယါကစၢ်လၢ အဟ့ၣ်တ့ၢ်လံာ်မဲၤဖျၢၣ်အံၤသ့ၣ်ညါဝဲဒၣ်လၢပုၤသဒါအတၢ်ဖံးဘၣ်လီၤမၤအယိ မုၢ်ယါကစၢ်ဟဲဆူကယါလံၣ်အအိၣ်, ဒီးဟ့ၣ်လီၤဝဲတၢ်ဖံးဘၣ်လၢလံာ်မဲၤဖျၢၣ်အိၣ် ကွဲးလီၤယၢ်သးလၢအလီၤန့ၣ်လီၤ.

ပုဂ္ဂိုလ်ပုဂ္ဂိုလ်သမ္ဘာတော်အသွင်နှင့်အိပ်ဆိမ်းဝတ်တပုဂ္ဂိုလ်လောဟိဒ်ခိဉ်ချာတ်လိာ်က
ဝီအချာ်သးအံအနံအကယာ်တဖၣ်အကယာ်န့ၣ်လီၤ. လၢခံပုဂ္ဂိုလ်အနီၣ်ဂံၢ်အါထီၣ်
ဂီၢ်ထီၣ်အယီဝံၣ်ခွါအနီၣ်ကတၢၢ်ဟ့ၣ်ပဲၣ်အစၢၤအသွၣ်တဖၣ်န့ၣ်လဲၤသးလိာ်သးကျဲဆူ
ကလံၤထံးတကပၤန့ၣ်လီၤ. ချီၣ်လါပဲၣ်အစၢၤအသွၣ်တဖၣ်လဲၤဆူမုၢ်န့ၣ်နီၤကယါလံ
ပဲၣ်အစၢၤအသွၣ်တဖၣ်န့ၣ်အိပ်ဆိမ်းတၢၢ်လောဟိဒ်ခိဉ်ချာတ်လိာ်ကဝီအချာ်သးအံအ
နံအကယာ်တဖၣ်အကယာ်န့ၣ်လီၤ. ဟိဒ်ခိဉ်ချာတ်လိာ်ကဝီအချာ်သးအံလၢခံက
တၢၢ်တၢ်ယုထီဝဲဒီးအကတၢၢ်ကထီၣ်လၢမဲးမုၢ်ခိဉ်လီၤ. ကယါလံပဲၣ်အစၢၤအသွၣ်တ
ဖၣ်ကိးဝဲတၢ်လိာ်အံလၢထံးရှံးတမၢ်တရူ (ထံဆဲးမဲးယွၤ) လီၤ. မုၢ်လၢတၢ်ယုထီအယီ
ပုဂ္ဂိုလ်တဖၣ်သ့ၣ်အိပ်ဘုဟုတန့ၢ်လၢၤဘၣ်. အယီကယါလံပဲၣ်အစၢၤအသွၣ်တနီၤ
ဒီးပုဂ္ဂိုလ်အအိပ်ဖဲတၢ်လိာ်ကဝီဖဲန့ၣ်တဖၣ်လဲၤဝဲဒၣ်ဆူကလံၤထံးတကပၤလီၤ. ပုဂ္ဂို
တနီၤနီၤအိပ်တၢၢ်လၢကျဲလီၤ. ဖဲပုဂ္ဂိုလ်တဖၣ်ဟဲတုၤလၢကလံၤထံးတကပၤန့ၣ်အဝဲ
သ့ၣ်သ့ၣ်ထီၣ်အဘီအမုၢ်တဖၣ်ဘၣ်ဆၣ်ဟ့ၣ်ပဲၣ်အစၢၤအသွၣ်တဖၣ်ဒုးထီၣ်အိၤဒီးမၤ
ဟးဂီၢ်ကွံာ်အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်အဘီအမုၢ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်လဲၤသးယံၤထီၣ်ကဒီးအသးဆူ
ကလံၤထံးတၢ်လိာ်တတိၤဒီးသ့ၣ်ထီၣ်ကဒီးအဘီအမုၢ်အဂၤတတိၤဖဲန့ၣ်လီၤ. အဘီအ
မုၢ်တခါအံၤစ့ၢ်ကိးဘၣ်တၢ်ဒုးထီၣ်အိၤဒီးမၤဟးဂီၢ်ကွံာ်အိၤလၢဟ့ၣ်ပဲၣ်အစၢၤအသွၣ်တ
ဖၣ်လီၤ. လၢခံအဝဲသ့ၣ်လဲၤသးယံၤထီၣ်ကဒီးအလိာ်ဆူကလံၤထံးတကပၤ, ဒီးသ့ၣ်
ထီၣ်အဘီအမုၢ်အကတၢၢ်တတိၤဖဲန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ဘီမုၢ်တဘျီအံၤသနၢ်က့ၢ်အက
တၢၢ်ဘၣ်တၢ်ဒုးထီၣ်အိၤဒီးမၤဟးဂီၢ်ကွံာ်အိၤလၢကလုာ်အဂၤတဖၣ်လီၤ.

ဟ့ၣ်ပဲၣ်ဒီးကယါလံပဲၣ်အစၢၤအသွၣ်တဖၣ်လဲၤသးယံၤထီၣ်ကဒီးအလိာ်ဆူကလံၤထံး
တကပၤလီၤ. အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်တၢ်တိခိဉ်ရိၣ်မဲအိၤလၢပုဂ္ဂိုလ်ခံၣ်လၢအစူးကါ
က့ၢ်အပၢ်အမံၤတဖၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်တုၤယီၤဖဲမတဘၢ်ပိဉ်လဲၣ်ကျိၤ (အခဲအံၤမုၢ်ဝံၣ်တ
ကူၣ်မုၢ်ထီၣ်ကလံၤထံး) န့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲသ့ၣ်လဲၤခိကဲဝဲယိဉ်လိဉ်ကျိၤဝံၣ်အလိာ်ခံအဝဲ
သ့ၣ်လဲၤပိဉ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်ပိဉ်လဲၣ်ကၢ်နံၤအကျိၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်ဖိဉ်န့ၣ်ဝဲသဒိဉ်
ကိၤတဘျးဘျးညါလီၤ. နီအဝဲသ့ၣ်လဲၤတၢ်အသိး, အဝဲသ့ၣ်ချီအိၣ်ဝဲသဒိဉ်ကိၤဒီး
အိၣ်ဝဲသဒိဉ်ကိၤတဖၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲသ့ၣ်ချီသဒိဉ်ကိၤအခါအဝဲသ့ၣ်ထံၣ်လၢသဒိဉ်ကိၤ
အလွဲၤကထီၣ်အဂီၢ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ဆိကမိဉ်လၢသဒိဉ်အသွၣ်အိၣ်ဒီးလၢအကိပူၤအ
ယီအဝဲသ့ၣ်ချီဝဲသဒိဉ်ကိၤဒီးအိၣ်ခိးဝဲတဘျးသီန့ၣ်လီၤ.

ဟုပင်အစၤအသွင်တဖၣ်အဲဒ်ဒီးဆဲးလဲၤတၢ်ဆူညါအယိဟုပင်ကိးအပုၣ်ပိၣ်ခွါကယါ
လံပဲဒီးတဲဘၣ်အပုၣ်ပိၣ်ခွါလၢအဝဲသ့ၣ်ကဆဲးလဲၤတၢ်ဆူညါလီၤ. ဟုပင်တဲဘၣ်က
ယါလံပဲဒ်အစၤအသွင်လၢအဝဲသ့ၣ်ကကျိလီၤသ့ၣ်ဒီးတၢ်မုၢ်တၢ်ဘိလၢကျဲမုၢ်ပူၤဒ်သိး
အပုၣ်ပိၣ်ခွါဒီးပုၤလၢအပိၣ်အပုၣ်ပိၣ်ခွါအခံတဖၣ်ကဟဲပိၣ်အတၢ်လဲၤကျဲကဘၣ်အဂီၢ်
လီၤ. တဲဒ်န့ၣ်ဝံၤ, အဝဲပိၣ်ခွါန့ၣ်ဆဲးလဲၤတၢ်လီၤ. ဖဲအဝဲသ့ၣ်လဲၤတၢ်အခါအဝဲသ့
ကျိကွံာ်တကွံာ်ထူၣ်ဒီးကဟံအထူၣ်တဖၣ်လၢကျဲန့ၣ်လီၤ. (တၢ်မုၢ်တၢ်ဘိတဖၣ်အံၤ
တၢ်ကျိအိၤလၢဂီၤခီဂီၤဂီၤဒီးလၢမုၢ်ဟါလီၤန့ၣ်ဟဲက့ၤဆၢထၢၣ်ကဒါက့ၤလီၤ.)

ကယါလံပဲဒ်ဒီးအပုၤတဖၣ်လၢခံကတၢ်သ့ၣ်ညါဝဲလၢအိၣ်ဝဲသဒိၣ်ကူၢ်တဖၣ်သ့လံအ
ယိအဝဲသ့ၣ်အိၣ်ကွံာ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်အိၣ်တၢ်ဝံၤ, အဝဲသ့ၣ်စးထီၣ်လဲၤပိၣ်ကျဲလၢအ
ဝဲဒ်ခွါဒီးအဝဲဒ်ခွါအပုၤတဖၣ်အလီၢ်ခံလီၤ. လၢကျဲ, အဝဲသ့ၣ်ထံၣ်ဝဲဒ်တကွံာ်ထူၣ်ဒီးက
ဟံလၢအဝဲပိၣ်ခွါဒီးအပုၤတဖၣ်ကျိတၢ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်မုၢ်တၢ်ဘိအထူၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်
ဟဲက့ၤပိၣ်ဆၢထၢၣ်က့ၤအသးဒီးအလၣ်တဖၣ်ဟဲထီၣ်က့ၤလံန့ၣ်လီၤ. ကယါလံပဲဒ်
ဒီးအပုၤတဖၣ်ဆိကမိၣ်လၢအဝဲပိၣ်ခွါဒီးအပုၤတဖၣ်လဲၤတၢ်လံလၢကလံၤထံးတက
ပၤတဘျးသီလံအယိ, ကိၣ်ဒိမးလၢကလူၤချးက့ၤအဝဲသ့ၣ်အခံန့ၣ်လီၤ. အယိအဝဲ
သ့ၣ်ဆၢတၢ်လၢကတရံးကဒါက့ၤအသးဒီးလဲၤဆူကလံၤစိးတကပၤလီၤ. (မုၢ်မဆါ
တနံၤအံၤပုၤကရုၣ်နံၣ်ဖိတဖၣ်န့ၣ်ဝဲဒ်လၢအဝဲသ့ၣ်အန့ၣ်ဖိထၢဖိတနံၤနီၤန့ၣ်အိၣ်လၢ
ကလံၤထံးတကပၤတတိၤတီၤန့ၣ်လီၤ.)

ကယါလံပဲဒ်ဒီးအပုၤတဖၣ်ခိၣ်ဝဲယိၣ်လိၣ်ကျိဒီးလဲၤဆူမုၢ်ထီၣ်တကပၤဒီးလဲၤတုၤဝဲ
ဆူတၢ်လီၢ်ကိးအသးလၢလီလံန့ၣ်. တၢ်လီၢ်အံၤအိၣ်ဝဲဒီးလၢဖးဒိၣ်တဖျၢၣ်လၢအအိၣ်
လၢလၢဖးဒိၣ်အဂၤတဖျၢၣ်အဖိခိၣ်လီၤ. (လၢခံမိၣ်ကလုာ်တဖၣ်ဟဲန့ၣ်လီၤဒီးဘိ
ထီၣ်ဝဲယိၣ်တဖျၢၣ်လၢလၢဖးဒိၣ်အဖိခိၣ်ဒီးလၢခံတၢ်လီၢ်အံၤဘၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါအီၤဒ်အ
မုၢ်ကွဲးထံယိန့ၣ်လီၤ.) ကယါလံပဲဒ်ဒီးအပုၤတဖၣ်အိၣ်ဖဲတၢ်လီၢ်အံၤတဘျးနံၣ်ဘၣ်
ဆၣ်မုၢ်လၢတၢ်စူၤထံအယိဘုဟုဟးဂီၤဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ. ကယါလံပဲဒ်အဲဒ်ဒီး
သးယံၤကဒီးအသးဆူကလံၤစိးအမဲၣ်ညါတတိၤအယိအဝဲကိးဖိၣ်အပုၤတဖၣ်ဒီးအဝဲ
သ့ၣ်လဲၤဝဲဆူကလံၤစိးအမဲၣ်ညါတတိၤလီၤ. လၢခံပုၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤဘၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါ

အိန္ဒြိယအမှန်ကယာလံဖူ (ပုဂံအဂီ) တဖဉ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်လဲၤဆူကလံၤစီးတၢ်လီၢ်တတိၤလၢအမှန်ဒိၣ်မိဆိၣ်တၢ်လူၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်လီၢ်အံၤဘၣ်တၢ်ပၤဆုၤအိၤလၢတၢ်ဝံတၢ်ကလၢတဖဉ်ဒီးမုၢ်ယၢတဖဉ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ဆိလီၤအဘိအမုၢ်ဖဲတၢ်လီၢ်အံၤဒီးကိးဝဲလၢဒိၣ်မိဆိၣ်ကဲၣ် (ဒိၣ်မိဆိၣ်ထံကီၢ်) န့ၣ်လီၤ. လၢခံ, ဖဲပုၤပယီၤတဖဉ်ဟဲန့ၣ်လီၤန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်ကိးဝဲဘိမုၢ်တဘျီအံၤလၢဠုၣ်တီၣ်ကွံ (ကစၢ်စ့ဘိမုၢ်) န့ၣ်လီၤ. လၢခံစီၤပၤဒိၣ်မိဆိၣ်အစၢၤအသွၣ်တဖဉ်ကဲထီၣ်မုၢ်ယၢကးပြါန့ၣ်လီၤ. စီၤပၤအံၤအဖိမုၢ်အိၣ်နွံၤဒီးအဖိမုၢ်သ့ၣ်တဖဉ်န့ၣ်ယုၤဝဲသ့လီၤ. ပုၤကယာလံဖူလၢဒိၣ်မိဆိၣ်တဖဉ်ကိးအဝဲသ့ၣ်လၢကညါမိၣ် (စီၤပၤဖိမုၢ်ဖိလၢအကဲမုၢ်ယၢတဝၢ်ပုၤကညါတဝၢ်) တဖဉ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤပယီၤဖိတဖဉ်ကိးအဝဲသ့ၣ်လၢ ဖွဲမဲၢ်ဒီၣ် န့ၣ်လီၤ. လၢခံပုၤကယာလံဖူဖိတဖဉ်ကိးဘိမုၢ်တဘျီအံၤလၢကညါမိၣ်ကဲၣ်ဒိၣ်မိဆိၣ်ဖဲပုၤပယီၤဖိတဖဉ်ကိးဝဲလၢဖွဲမဲၢ်ဒီၣ်တီၣ်ကွံ, ဖွဲမဲၢ်ဒီၣ်စ့ကစၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဆၢကတီၢ်တဖဉ်လဲၤပူၤကွံၣ်ဝဲအသိး, ကလုာ်န့ၣ်ကယာလံဖူအမံၤန့ၣ်တၢ်ကိးဖုၣ်လီၤဒီးကဲထီၣ်က့ၤလၢ “ကယာ” န့ၣ်လီၤ. ကယာလံဖူအမံၤန့ၣ်တၢ်ကိးက့ၤအမံၤအါကလုာ်ဒ်ကျိၣ်အကလုာ်ကလုာ်အသိးလီၤ. ဖဲပုၤပယီၤဖိတဖဉ်ဟဲန့ၣ်လီၤအခါ, အဝဲသ့ၣ်သံကွၢ်ပုၤကယာလံဖူဖိတဖဉ်လၢမုၢ်အဝဲသ့ၣ်ကိးလီၤက့ၤအကစၢ်အသးဒုၣ်ဝဲဒ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်စံးဆၢဝဲဒုၣ်လၢအဝဲကိးလီၤအသးလၢ “ကယာလံဖူ” န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယီ, ပုၤပယီၤဖိတဖဉ်ကိးအဝဲသ့ၣ်လၢကယုၣ်နံၣ် (ကညါဂီၤ) န့ၣ်လီၤ. ပုၤပယီၤဖိတဖဉ်ကိးအဝဲသ့ၣ်လၢယၢလယဲၣ် (ကညါဂီၤ) ဒီးကိၤလၢဝါတဖဉ်ကိးအဝဲသ့ၣ်လၢကရုဏ်နံၣ်န့ၣ်လီၤ. မုၢ်မဆါတနံၤအံၤပုၤကယာလံဖူဖိတဖဉ်အထံအကီၢ်န့ၣ်ဘၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါအိန္ဒြိယအမှန် “ကရုဏ်နံၣ်ကီၢ်ဖဲၣ်” န့ၣ်လီၤ.

လံာ်ဒီးသန့ၤတဖၣ်

- The Mythology of the Karenni People-Stage one to Fouth, Karenni
Literature Department

– တိုင်းရင်းသားယဉ်ကျေးမှုရိုးရာဓလေ့ထုံးစံများ-၁၉၆၇ ခုနှစ်

.....